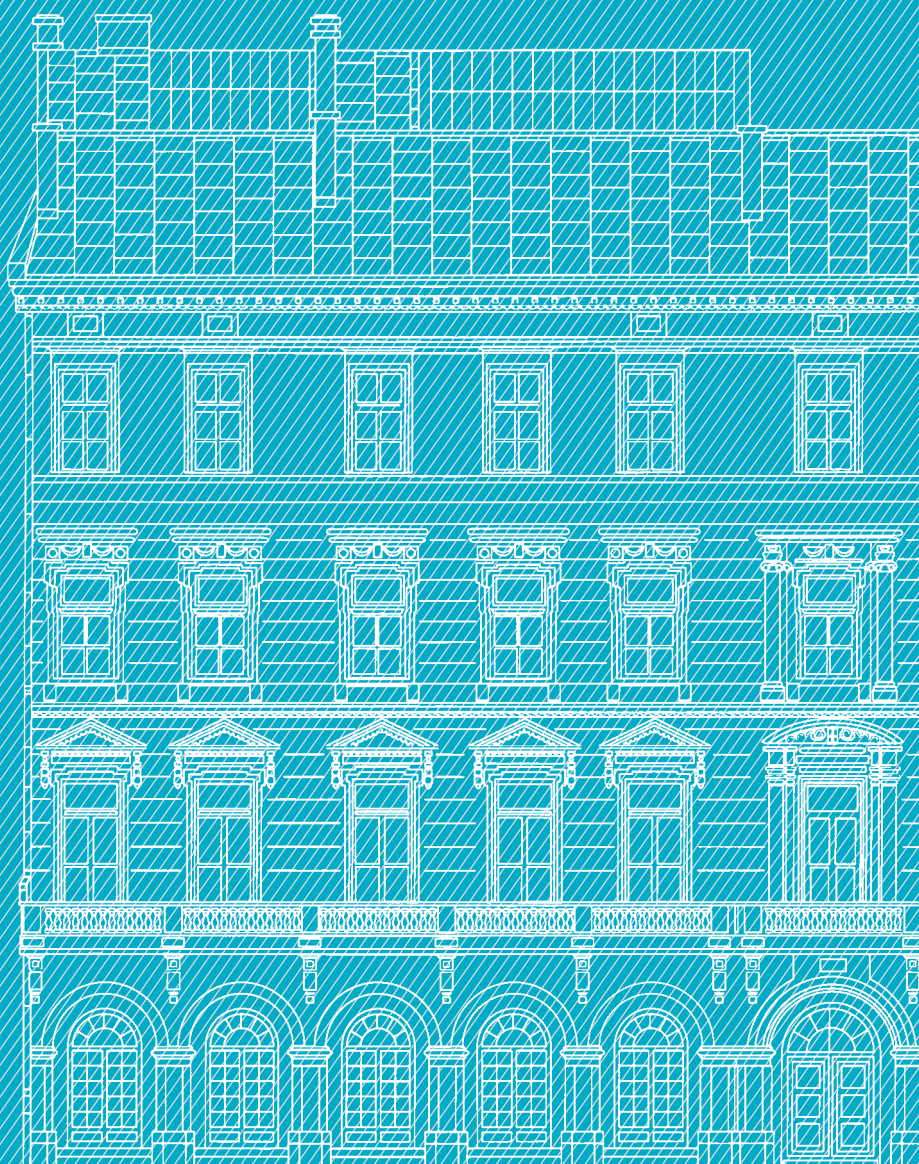
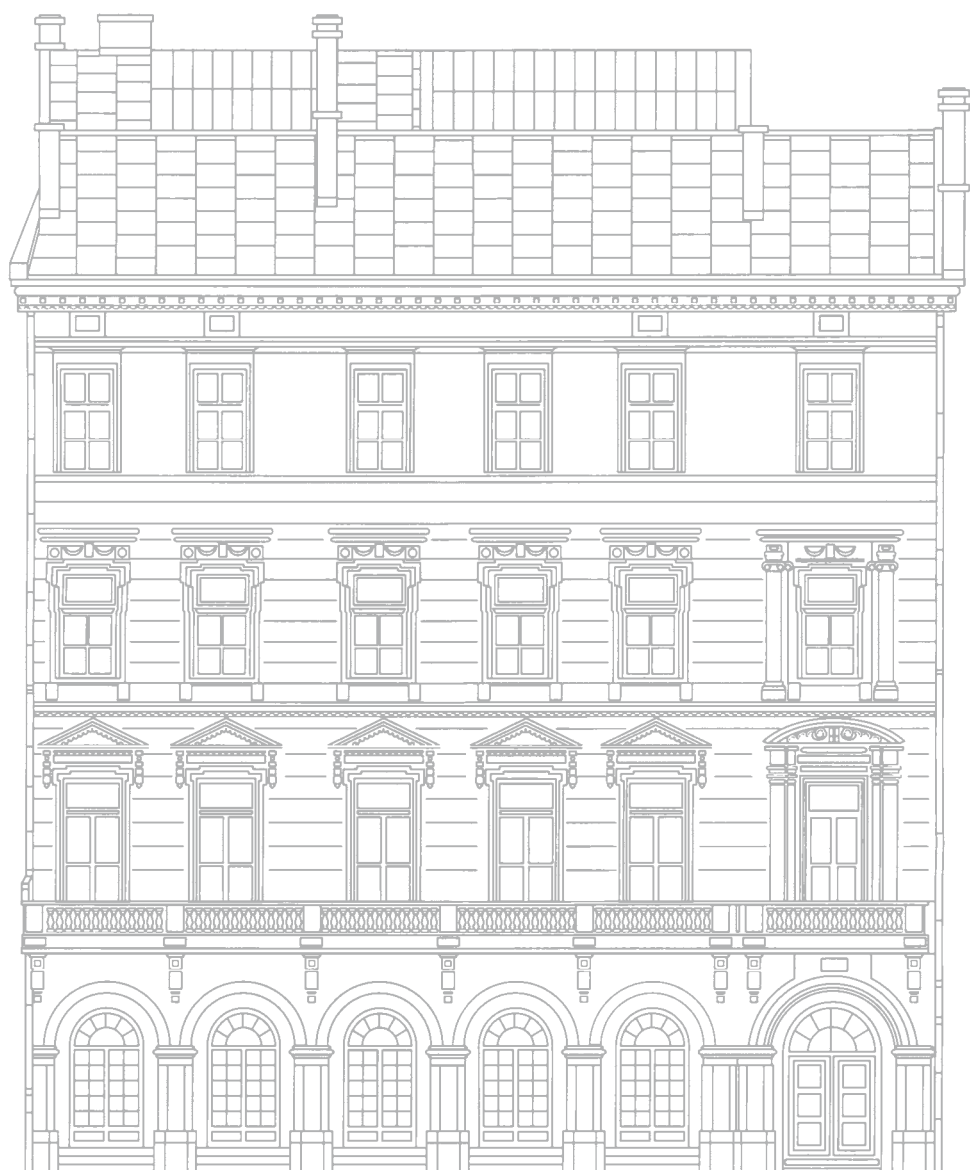

ROCZNIK MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

—
2014

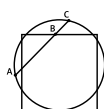

ROCZNIK
MIĘDZYNARODOWEGO
CENTRUM KULTURY

—

2014 [nr 23]

7 – Międzynarodowe Centrum Kultury w roku 2014

9 – Rok w pigułce

KALENDARIUM [STYCZEŃ – GRUDZIEŃ 2014]

KONFERENCJE • SEMINARIA

65 – Narody i stereotypy 25 lat później. Nowe granice, nowe horyzonty

73 – Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej. Meklemburgia-Pomorze Przednie

81 – Zrabowane – odzyskane. Dobra kultury – przypadek Polski

WYSTAWY

87 – Pamięć. Rejestry i terytoria

93 – Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914

99 – Václav Havel na wyciągnięcie ręki

103 – Mit Galicji

109 – Galicyjski Thanatos. Cmentarze wojenne w Galicji Zachodniej z lat 1914–1918

PROGRAMY EDUKACYJNE

113 – Akademia Dziedzictwa

117 – Management of UNESCO World Cultural Heritage Sites in Visegrad Countries

121 – Dziedzictwo pograniczy

125 – Program edukacyjny towarzyszący wystawom

PROJEKTY • SIECI • PROGRAMY

130 – Thesaurus Poloniae

132 – AHICE – Art and Heritage in Central Europe

134 – „RIHA Journal”

135 – Eurośródziemnomorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh

139 – Polska i Petersburg

141 – Inwentaryzacja zabytków sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej – Lwów i ziemia chełmska

144 – W Europie dziedzictwo kulturowe się liczy. W stronę europejskiego indeksu dziedzictwa kulturowego

PUBLIKACJE • BIBLIOTEKA • CZYTEL尼亚 • PRACOWNIA

148 – Publikacje 2014

162 – Biblioteka Naukowa mck i Czytelnia Rolanda Bergera

164 – Pracownia Dokumentacji

PARTNERZY, MECENASI, SPONSORZY

166 – Promocja, współpraca z mediami i partnerami

170 – Partnerzy, mecenasi i sponsorzy mck (styczeń – grudzień 2014)

ANEKS

- 174 – Rada Programowa Międzynarodowego Centrum Kultury
- 175 – Strategia Międzynarodowego Centrum Kultury na lata 2013–2020
- 177 – Struktura organizacyjna Międzynarodowego Centrum Kultury
- 179 – Statut Międzynarodowego Centrum Kultury

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY W ROKU 2014

Dwudziesty trzeci rok działalności Międzynarodowego Centrum Kultury dedykowaliśmy fenomenowi pamięci. Debata na temat związków między pamięcią a historią nie słabnie w humanistyce od kilku dekad. Czym i jak „czas pamięci” przejawia się w sztuce? – oto kwestia, z jaką mierzyła się wystawa *Pamięć. Rejestry i terytoria*, eksplorująca polską sztukę współczesną.

Jeśli wystawa *Pamięć...* stanowiła pierwszy krok w introspekcji świadomości zbiorowej i indywidualnej, drugim krokiem w głąb była wystawa *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*. Opowiadała ona nie tylko o zainteresowaniu ludzką nad- i podświadomością, ale przybliżyła zarazem ciągle zbyt mało znany nurt środkowoeuropejskiego symbolizmu. Żadne z wybranych na wystawę dzieł nie było w Polsce wcześniej prezentowane, mimo że obok autorów niemal u nas nieznanych na wystawie pojawiły się prace twórców takich jak Alfons Mucha, Jan Preisler czy Max Švabinský.

Krok trzeci prowadził do mitu, który można powiedzieć, jest swoistą pamięcią kultury. Wystawa *Mit Galicji* pozwoliła przyjrzeć się relacjom między bezpowrotnie utraconym „światem wczorajszym” a zaskakującymi współczesnymi inkarnacjami jego mitu i opowiedzieć o Galicji widzianej z wielu perspektyw: polskiej, ukraińskiej, żydowskiej i austriackiej.

Nie mniej ważne były konferencje, które obok wystaw wpisały się w „rok pamięci” w mck. Czymże bowiem są stereotypy, jeśli nie sposobem, w jaki zapamiętane doświadczenia składają się na wyobrażenie o Innych? Żywotność stereotypów, a także ich metamorfoza pod wpływem zmian, jakim podlega dzisiejszy świat, były tematem konferencji *Narody i stereotypy 25 lat później. Nowe granice, nowe horyzonty*. Druga z ważnych konferencji – *Zrabowane – odzyskane. Dobra kultury – przypadek Polski* – traktowała o praktycznym wymiarze „przywracania pamięci” i poświęcona była polskim doświadczeniom w odzyskiwaniu utraconych dzieł sztuki skonfrontowanym z postawami i doświadczeniami w innych państwach.

Zrealizowane w 2014 roku wystawy, konferencje, publikacje, programy badawcze i edukacyjne łączyło zapisane w misji Międzynarodowego Centrum Kultury myślenie o kulturze jako o katalizatorze dialogu w Europie Środkowej. Rozmowa o pamięci odgrywa w nim szczególną rolę.

prof. dr hab. Jacek Purchla

DYREKTOR MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ROK W PIGUŁCE

Wspólnym mianownikiem działalności programowej Międzynarodowego Centrum Kultury jest dziedzictwo kulturowe, na które patrzymy z perspektywy Europy Środkowej. Z jednej strony mck wypełnia misję dyplomacji publicznej poprzez międzynarodowy dialog w kulturze – reprezentuje Polskę w wyspecjalizowanych sieciach kulturalnych, nierzadko jest też głosem Europy Środkowej na międzynarodowych forach. Z tą częścią działalności, która na co dzień jest dla większości naszych gości niewidoczna, wiąże się realizacja specjalistycznych badań w obszarze kultury tudzież przygotowywanie opracowań czy raportów będących elementem prowadzenia międzynarodowego dialogu na rzecz zarządzania, ochrony i popularyzacji dziedzictwa kulturowego. Z drugiej strony staramy się zainteresować i zainspirować do refleksji nad międzynarodowym dziedzictwem kulturowym szerokie grupy odbiorców – odwiedzających naszą Galerię, uczestników naszych konferencji, studiów podyplomowych i szkoły letniej, warsztatów artystycznych, seminariów, wykładów, spotkań i debat, a także czytelników naszych publikacji.

Odwiędziło nas —

niemal 34 000 zwiedzających nasze wystawy oraz towarzyszące im spotkania i warsztaty

2400 uczestników konferencji, seminariów i warsztatów

blisko 3500 czytelników Biblioteki Naukowej MCK i Czytelni Rolanda Bergera

ponad 80 000 użytkowników serwisu www.mck.krakow.pl

Zaszczycili nas swoją wizytą —

dr [Monika Smoleń](#), podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz [Kateřina Kalistová](#), wiceminister kultury Republiki Czeskiej, które 6 maja podpisały w siedzibie Międzynarodowego Centrum Kultury Program Współpracy między Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Kultury Republiki Czeskiej na lata 2014–2016. Szczególnie istotnym aspektem polsko-czeskiej współpracy w obszarze kultury jest Grupa Wyszehradzka, w tym organizowane przez mck Forum Dziedzictwa Europy Środkowej

Kateřina Kalistová, wiceminister kultury Republiki Czeskiej, i dr Monika Smoleń, podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

[Xiang Zhaolun](#), wiceminister kultury Chińskiej Republiki Ludowej – 20 września

Xiang Zhaolun, wiceminister kultury Chińskiej Republiki Ludowej, i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

prof. dr hab. Małgorzata Omilanowska, minister kultury i dziedzictwa narodowego, która otworzyła wystawę *Mit Galicji* – 9 października – oraz konferencję *Zrabowane – odzyskane. Dobra kultury – przypadek Polski* – 12 listopada – jej współorganizatorem było Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Prof. Małgorzata Omilanowska, minister kultury i dziedzictwa narodowego, i prof. Jacek Purchla

Cieszą nas wyróżnienia i nagrody —

W maju 2014 roku publikacje mck zostały docenione w 54. Konkursie Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek na **Najpiękniejsze Książki Roku**. Wśród książek naukowych i popularnonaukowych nagrodzona została książka Josepha Rykwerta *Pokusa miejsca. Przeszłość i przyszłość miast*, a wśród albumów nagrodę przyznano publikacji *Kartograf złowrogiej historii. Tara (von Neudorf)*.

W dwunastej edycji konkursu Izby Wydawców Prasy na [Najlepszą Prasową Okładkę Roku GrandFront](#) Wydawnictwu mck udało się zdobyć aż trzy nagrody w kategorii magazynów offowych: ArtFront za okładkę „Herito”, nr 13 – *Konflikty pamięci*, oraz drugie i trzecie miejsce kolejno dla numerów 10 – *Nieuchwytny środek (Europy)*, i 11 – *Chorwacja w Europie*.

Album *Mit Galicji* został doceniony przez Porozumienie Wydawców Książki Historycznej i wyróżniony [Nagrodą KLIO](#) w kategorii edytorskiej.

PAMIĘĆ MEMORY Rejestry i terytorie Registers and Territories **WYSTAWA EXHIBITION**

**ADACH BACHORCZYK
BAŁKA BATOR CHŁEDEK
CHUDZICKI FREINQ
FOKS GROSPIERRE
JAKUBOWICZ JANICKA
JANIN KĘDZIEŃSKI
KOSALK KUSMIROWSKI
LEWANDOWSKI LIBERA
MACIEJUK MOROZEWICZ
NIESTEROWICZ
NIZIO OTYRGA PÓTEK
PRAZMOWSKI SOBOCKI
SOŁYGA ŻMIJEWSKI**

SPOTKANIE Z AUTORAMI NOWO WYDANEJ MONOGRAFII
Z NAJWAZNIEJSZYCH ŚWIATYCH DAWNEJ KIECZYMSPOŁEJ

10 grudnia 2013 - 8 kwietnia 2014
December 10, 2013 - April 8, 2014

18.00
WSTĘP WOLNY

**O ISTOCIE
DZIEDZICTWA
EUROPEJSKIEGO**
KRZYSZTOF KOWALSKI

SPOTKANIE NA HANWIE
NOWO WYDANEJ PUBLIKACJI
W SERII HERITOLÓGIA

15 STYCZNIA 2014
18.00
WSTĘP WOLNY

**KULTURA
A ROZWÓJ**

**JERZY HAUSNER
ANNA KARWIŃSKA
JACEK PURCHLA**

SPOTKANIE NA HANWIE
NOWO WYDANEJ PUBLIKACJI
W SERII HERITOLÓGIA

22 STYCZNIA 2014
18.00
WSTĘP WOLNY

**KATEDRA
ŁACIŃSKA WE LWOWIE**

**JAN K. OSTROWSKI
JERZY T. PETRUS
JAKUB ADAMSKI
MARCIN BIERNAT**

SPOTKANIE Z AUTORAMI NOWO WYDANEJ MONOGRAFII
Z NAJWAZNIEJSZYCH ŚWIATYCH DAWNEJ KIECZYMSPOŁEJ

30 STYCZNIA 2014
18.00
WSTĘP WOLNY

pamiętaj o feriach!

**mózg
Sztuka
NAUKA**

WARSZTATY DLA DZIECI

15 STYCZNIA 2014
18.00
WSTĘP WOLNY

JERZY BAHR

**OJ-
CZY-
ZNA**

SPOTKANIE NA HANWIE
NOWO WYDANEJ PUBLIKACJI
W SERII HERITOLÓGIA

27 LUTEGO 2014
18.00
WSTĘP WOLNY

2 MUZEUM JEDNODNIOWE POP-UP MUSEUM

marca March

10.00-18.00
WSTĘP WOLNY

**MUZEUM
JEDNODNIOWE
POP-UP MUSEUM**

2 MARCA 2014
10.00-18.00
WSTĘP WOLNY

**PAMIĘĆ
MIEJ-
SCA** MIROSLAW BAŁKA
KASIA REDZISZ

8 MARCA 2014
18.00
WSTĘP WOLNY

**KULTURA
i KREATYWNOŚĆ
SZANSA
ROZWOJU
DLA
EUROPY?** JAN TRUSZCZYŃSKI

12 MARCA 2014
18.00
WSTĘP WOLNY

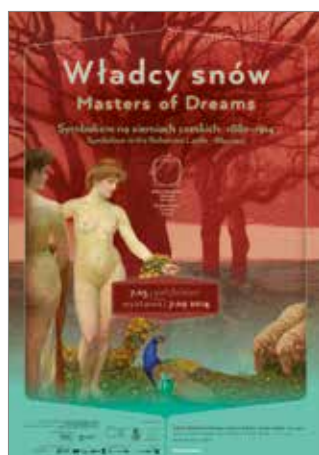
**A M-
STER-
DAM** PAUL SPIES

19 MARCA 2014
18.00
WSTĘP WOLNY

**GÓRNY
ŚLĄSK**

**PAMIĘĆ
I SZTUKA** IRMA KOZINA

2 KWIEŚNIA 2014
18.00
WSTĘP WOLNY

**zrabowane
odzyskane**

dobro kultury – przypadek Polski

12-14 listopada 2014 konferencja

www.konferencje.museum.gov.pl

**looted
recovered**

cultural goods – the case of Poland

November 12-14, 2014 conference

www.konferencje.museum.gov.pl

**Podróż
do Galicji**

Wystawa historyczna
w Muzeum Mł. Łochy

**Niedziela
23 listopada 2014
10.00-18.00
Kraków, Rynek Główny 25**

**AUSTRIACKIE
GADANIE**

MIECZYSLAW CZUMA
LESZEK MAZAN

27 LISTOPADA 2014

18.00

Wstęp wolny

**ROSJA
JAKIEJ
NIE
ZNACIE**

WALERIJ
PANUSZKIN

4 GRUDNIA 2014

19.00

Wstęp wolny

**GALICYJSKIE
KULI-
NARIA**

JAROSLAW
DUMANOWSKI

12 GRUDNIA 2014

18.00

Wstęp wolny

KALENDARIUM

STYCZEŃ

7-8/01	Spotkanie Grupy Roboczej Ekspertów do spraw Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej	
9/01	Komisja Europejska powołała prof. Jacka Purchlę na kolejną trzyletnią kadencję jako członka panelu ekspertów ds. Zna-ku Dziedzictwa Europejskiego. Zadaniem panelu ekspertów jest ocena i ewaluacja aplikacji miejsc ubiegających się o ten tytuł	
	Wizyta dyrektora Nadbałtyckiego Centrum Kultury Lawrence'a Ugwu w związku z wernisażem wystawy <i>Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji</i>	
	Średniowieczne piwnice mck. Wernisaż wystawy <i>Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji</i> zorganizowanej przez Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Arteria (Polska) oraz Centrum Kultury i Sztuki Współczesnej Darb 1718 (Egipt) przy wsparciu finansowym Fundacji im. Anny Lindh	
9-10/01	Austria, Wiedeń. Wizyta robocza prof. Jacka Purchli, Anny Śliwy i Łukasza Galuska w Wien Museum w związku z przygotowaniem do projektu <i>Mit Galicji</i>	s. 103
10/01	<i>Pamięć architektury</i> – spotkanie w ramach programu <i>Dojrzała do sztuki. Spotkania dla seniorów</i> w mck towarzyszącego wystawie <i>Pamięć. Rejestry i terytoria</i>	s. 87
15/01	<i>O istocie dziedzictwa europejskiego – rozważania</i> – spotkanie z dr. Krzysztofem Kowalskim, autorem książki pod tym samym tytułem wydanej nakładem mck w serii Heritologia	
16/01	Oprowadzanie kuratorskie po wystawie <i>Pamięć. Rejestry i terytoria</i> przez dr Monikę Rydiger i Natalię Żak	s. 87

Dr Monika Rydiger

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków. Prof. Jacek Purchła przewodniczył posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków

17-19/01

Szczyrk. Udział prof. Jacka Purchli w dorocznym Sympozjum Katedry Gospodarki i Administracji Publicznej UeK

21/01

Warszawa. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN). Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu redaktorów naukowych książki *Kultura a rozwój* z ministrem Bogdanem Zdrojewskim

22/01

Promocja książki *Kultura a rozwój* z udziałem jej redaktorów naukowych: prof. Jerzego Hausnera, prof. Anny Karwińskiej i prof. Jacka Purchli, autorów oraz wydawcy Krzysztofa Dudka (Narodowe Centrum Kultury); spotkanie poprowadził prof. Jerzy Wilkin. Publikacja jest nowatorskim podręcznikiem ekonomii kultury w połowie przygotowanym przez ekspertów z Międzynarodowego Centrum Kultury: prof. Jacka Purchlę, dr. hab. Krzysztofa Brońskiego, dyr. Agatę Wąsowską-Pawlik, dr. Katarzynę Jagodzińską i Joannę Sanetrę-Szeligę

Od lewej: prof. Jerzy Hausner, prof. Jacek Purchła, prof. Jerzy Wilkin, prof. Anna Karwińska, Krzysztof Dudek

23/01

Wizyta robocza dr. hab. Piotra Majewskiego, dyrektora Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

24/01

Spotkanie robocze prof. Jacka Purchli z Ivánem Gyurcsíkiem, ambasadorem Węgier

Warsztaty *Zrób sobie muzeum, czyli jak pokazać swoją kolekcję* towarzyszące wystawie *Pamięć. Rejestry i terytoria*

s. 87

Wykład Jerzego Halbersztadta

26/01

Czuły Barbarzyńca. Udział Magdaleny Spyрки w rozdaniu certyfikatów *Miejsca Przyjazne Czytaniu* w Małopolsce; certyfikat przyznawany przez Fundację Sztuki Nowej ZNACZY SIĘ, pomysłodawcę i organizatora akcji Strefa Wolnego Czytania IV Edycja – Inaczej Książka, otrzymała m.in. Biblioteka Naukowa MCK

29/01

Posiedzenie komisji kwalifikacyjnej x edycji programu *The-saurus Poloniae*, w którym wyłoniono 6 stypendystów: z Węgier, Ukrainy, USA, Egiptu i Rumunii

30/01

Katedra łacińska we Lwowie – spotkanie na kanwie 21. tomu części I serii *Materiałów do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, wydanej nakładem MCK, z udziałem prof. Jana K. Ostrowskiego, Jerzego T. Petrusa, dr. Jakuba Adamskiego i Marcina Biernata

Od lewej: dr Jakub Adamski, prof. Jan Ostrowski, Jerzy T. Petrus

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie. Udział Magdaleny Spyрки w warsztatach kompetencji międzykulturowych dla bibliotekarzy

31/01

Posiedzenie Rady Programowej mck oraz Noworoczne Spotkanie Przyjaciół i Partnerów mck

Od lewej: amb. Jerzy Bahr, dr Adolf Juzwenko, prof. Andrzej Chwalba, prof. Mykoła Riabczuk

Amb. Magda Vášáryová i prof. Andrzej Wajda

Od lewej: Kazimierz Barczyk, wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego; Jerzy Miller, wojewoda małopolski; prof. Andrzej Rottermund, przewodniczący Rady Programowej mck; prof. Jacek Purchla; dyr. Agata Wąsowska-Pawlik; Marek Lisánský, konsul generalny Republiki Słowackiej w Krakowie, z pamiątkowym dyplomem i statuetką „Kruków mck” wręczonymi w związku z zakończeniem jego misji dyplomatycznej w Polsce

LUTY

5-7/02	PAMIĘTAJ o feriach! <i>Mózg, sztuka i nauka</i> – warsztaty dla dzieci towarzyszące wystawie <i>Pamięć. Rejestry i terytoria</i>	s. 125
6/02	Warszawa. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w konferencji <i>Miejska pięciolatka</i> poświęconej przyszłości polskich miast. Konferencja została zorganizowana w Bibliotece Narodowej przez Res Publikę Nową, Magazyn Miasta i Polską Fundację im. Roberta Schumana	
7/02	Warszawa. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w posiedzeniu polskiego komitetu Znak Dziedzictwa Europejskiego w MKiDN	s. 125
12-14/02	PAMIĘTAJ o feriach! <i>Mózg, sztuka i nauka</i> – warsztaty dla dzieci towarzyszące wystawie <i>Pamięć. Rejestry i terytoria</i>	s. 87
14/02	<i>Pamięć architektury</i> , cz. 3 – spotkanie w ramach programu <i>Dojrzały do sztuki. Spotkania dla seniorów w mck</i> towarzyszące wystawie <i>Pamięć. Rejestry i terytoria</i>	
17/02	Radio Kraków. Udział prof. Jacka Purchli, dr Katarzyny Jagodzińskiej i Joanny Sanetry-Szeligi w rozmowie na temat książki <i>Kultura a rozwój</i>	
17-19/02	Austria, Wiedeń. Prof. Jacek Purchla, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dr Monika Rydiger, dr Żanna Komar, Anna Śliwa, Rafał Bartkowicz i Łukasz Galusek na spotkaniu w Wien Museum w związku z przygotowaniami do projektu <i>Mit Galicji</i>	s. 103
19/02	Prof. Jacek Purchla w gronie członków Komitetu wsparcia Ukrainy – inicjatywy obywatelskiej podjętej przez Radę Kolegium Europy Wschodniej we Wrocławiu i Radę Ossolineum w związku z wydarzeniami na Ukrainie	
20/02	Radio Kraków. Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik odebrała nagrodę Marka Radia Kraków dla wystawy mck <i>Pamięć. Rejestry i terytoria</i>	
21-23/02	Austria, Wiedeń. Udział dr. Żanny Komar w spotkaniach w ramach projektu <i>Ambasada Galicji w Wiedniu</i> , zorganizowanych przez stowarzyszenie Friztpunkt	
24/02	Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli, wiceprzewodniczącego Polskiego Komitetu ds. UNESCO, w posiedzeniu Polskiego Komitetu na Zamku Królewskim	

pwst. Udział prof. Jacka Purchli jako moderatora w *debacie Sztuka i... naród*. W debacie udział wzięli: Andrzej Celiński, Robert Kostro, Bronisław Maj i Jan Kłata

24–28/02

Rosja, Sankt Petersburg. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dr Beaty Nykiel (koordynatora programu), Reginy Pytlik oraz dr Anny Król, dr Hieronima Grali i Margaryty Władimirowej w rozmowach z Międzynarodową Fundacją Charytatywną im. Dmitrija Lichaczowa i partnerami muzealnymi dotyczących programu i wystawy *Polska i Petersburg* w ramach Roku Polskiego w Rosji 2015

s. 139

26/02

I Liceum Ogólnokształcące im. Bartłomieja Nowodworskiego. *Jak powstał nowoczesny Kraków* – wykład prof. Jacka Purchli. Prof. J. Purchli, absolwentowi I LO, wręczono jubileuszowy medal z okazji 425-lecia istnienia szkoły.

27/02

Ojczyzna zwielokrotniona – spotkanie z amb. Jerzym Bahrem połączone z pokazem filmu o środkowoeuropejskiej kolekcji dyplomaty w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pamięć. Rejestry i terytoria*

s. 87

Rada Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji *Made in Kraków. Partnerstwo dla rozwoju Miasta Krakowa*

w kontekście branży usług zorganizowanej przez Prezydenta Miasta Krakowa i ASPIRE – Stowarzyszenie IT i Business Process Services

MARZEC

2/03

Muzeum Jedynowe – dzień otwarty na wystawie *Pamięć. Rejestry i terytoria*, w programie m.in.: zwiedzanie wystawy z kuratorem, warsztaty dla dzieci i młodzieży

s. 87

Kurator Natalia Żak oprowadza zwiedzających

Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. *Kra-ków na przełomie XIX i XX wieku* – wykład prof. Jacka Purchli w ramach cyklu *Zdobywamy odznakę przyjaciela Krakowa*

3/03 *Rewolucja i co dalej?* – dyskusja z udziałem publiczności poświęcona sytuacji na Ukrainie, zorganizowana przez miesięcznik „Znak” we współpracy z MCK; udział wzięli: Przemysław Tomanek, Dawid Wildstein, Andrzej Brylak i Urszula Pieczek

4/03 Collegium Novum UJ. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w posiedzeniu Komitetu Sterującego Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego

5/03 Wizyta w MCK i spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik nowego Konsula Generalnego Republiki Słowacji w Krakowie inż. Ivana Škorupy

Centrum Międzynarodowej Promocji Technologii i Edukacji AGH-UNESCO. Udział prof. Jacka Purchli, wiceprzewodniczącego PK UNESCO, w spotkaniu konsultacyjnym kierowników katedr UNESCO w Polsce

Pawilon Biblioteki Głównej AGH. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w otwarciu Pawilonu Biblioteki

6/03 Warszawa. • Udział prof. Jacka Purchli i dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w konferencji z okazji obchodów 60-lecia polsko-indyjskich stosunków dyplomatycznych zorganizowanej przez MSZ, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych i Uniwersytet Warszawski w siedzibie UW • Spotkanie prof. Jacka Purchli i dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik z ambasadorem Jakubem Karfikiem poświęcone wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*, w siedzibie Ambasady Republiki Czeskiej

8/03 Spotkanie robocze prof. Jacka Purchli z prof. Andrzejem Rottermundem, dyrektorem Zamku Królewskiego w Warszawie, oraz Ziyadem Raoofem, pełnomocnikiem Rządu Regionalnego Kurdystanu w Polsce, poświęcone omówieniu spraw i procedur związanych z wpisaniem Cytadeli w Erbil na listę zabytków UNESCO

11/03 Wizyta robocza w MCK Milana Novotnego, dyrektora Instytutu Słowackiego, poświęcona projektom słowackim w MCK; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

12/03

Kultura i kreatywność szansą rozwoju dla Europy – wykład amb. Jana Truszczyńskiego, dyrektora generalnego ds. edukacji i kultury UE, w ramach cyklu *Kultura i polityka*

MSAP UEK. Udział prof. Jacka Purchli jako koreferenta w seminarium z cyklu *Dobre rządzenie*; w ramach seminarium odbył się wykład amb. Jana Truszczyńskiego pt. *Otwarta metoda koordynacji a reformy w państwach Unii Europejskiej*

14/03

Pamięć architektury, cz. 4 – spotkanie w ramach programu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w MCK towarzyszącego wystawie *Pamięć. Rejestry i terytoria*

s. 87

Udział prof. Jacka Purchli w uroczystości otwarcia Konsulatu Generalnego Węgier w Krakowie przez Jánosa Martonyiego, ministra spraw zagranicznych Węgier, oraz Radosława Sikorskiego, ministra spraw zagranicznych RP; konsul generalną została prof. Adrienne Körmendy

Stara Zajezdnia. Prof. Jacek Purchla odebrał *Laur Magellana* w kategorii *Całokształt Osiągnięć* przyznany przez Zarząd Korporacji Absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

16/03 Wizyta w MCK studentów ETH Zurich, spotkanie z dr. Michałem Wiśniewskim

18-19/03 Warszawa. Udział Magdaleny Spyrki i Jolanty Szymanek w seminarium z cyklu *Zbiory specjalne* w Centrum Promocji Informatyki

19/03 *Amsterdam i jego muzeum* – wykład Paula Spiesa, dyrektora Muzeum Amsterdamu, w ramach cyklu *Miasto i muzeum*

s. 113

Posiedzenie Rady Naukowej Biblioteki MCK. Celem pierwszego spotkania było przyjęcie regulaminu Rady Naukowej Biblioteki, wybór przewodniczącego Rady oraz określenie kierunków rozwoju Biblioteki. Przewodniczącym Rady Naukowej Biblioteki został wybrany prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk

s. 162

20/03 *Pamięć miejsca* – spotkanie z prof. Mirosławem Bałką i Kasią Redzisz w ramach programu towarzyszącego wystawie *Pamięć. Rejestry i terytoria*; prowadzenie dr Monika Rydiger i Natalia Żak

s. 87

Od lewej: prof. Mirosław Bałka, Kasia Redzisz, dr Monika Rydiger i Natalia Żak

Akademia Górniczo-Hutnicza. *Przyszłość przeszłości* – wykład prof. Jacka Purchli dla pracowników i studentów Wydziału Humanistycznego AGH

22/03 Polska Akademia Umiejętności. Udział prof. Jacka Purchli w walnym zgromadzeniu PAU, wypowiedź na temat problematyki konserwatorskiej hotelu Cracovia

25/03 Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli, wiceprezesa TMiHizk, w *Śniadaniu prasowym*

Słowacja, Koszyce. Wizyta robocza dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i Anny Śliwy w Galerii Wschodniosłowackiej w sprawie wystawy *Koszycka moderna*

26/03 Spotkanie dr Beaty Nykiel z Barışem Sayitvanem, przedstawicielem galerii i centrum kultury w Diyarbakır (Turcja), i dr Joanną Bocheńską z Instytutu Orientalistyki UJ

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli, członka Rady Fundacji im. Stefana Kuryłowicza, oraz dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, w uroczystości wręczenia nagrody w 1. edycji konkursu TEORIA 2013 oraz ogłoszeniu jego 2. Edycji

27/03 *System ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce* – wykład prof. Jacka Purchli dla studentów Koła Naukowego Ochrony Dóbr Kultury UJ

Biblioteka Jagiellońska. Udział Teresy Stupnickiej-Kępińskiej w konferencji *E-eksplozja: narzędzia – metody – użytkownicy*

28/03 Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Muzeum Zamkowego w Pszczynie

31/03–4/04 Rosja, Sankt Petersburg. Wyjazd roboczy dr Beaty Nykiel w związku z projektem *Polska i Petersburg*

s. 139

KWIECIEŃ

1/04 Spotkanie prof. Jacka Purchli z prof. Adrienne Körmendy, konsul generalną Węgier w Krakowie, i prof. Istvánem Kovácssem, stypendystą Thesaurus Poloniae

2/04 *Sztuka współczesna wobec mechanizmów pamięci indywidualnej* – sesja naukowa towarzysząca wystawie *Pamięć. Rejestry i terytoria*; w ramach sesji prof. Irma Kozina wygłosiła wykład *Górny Śląsk: pamięć i sztuka*

s. 87

Wykład prof. Marii Poprzęckiej

Wykład prof. Irmy Koziny

2-4/04

Austria, Wiedeń. Udział prof. Jacka Purchli w międzynarodowej konferencji *Cities as Cultural Spaces. Ukraine: History, Legacy and Literature*; prof. J. Purchla był komentatorem panelu *Urban Histories*

3-5/04

Austria, Wiedeń. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej w spotkaniu redaktorów lokalnych „RIHA Journal”

6/04

Finisaż wystawy *Pamięć. Rejestry i terytoria*

s. 87

Katowice. Udział mck w Targach Książki Architektonicznej BazArch w Klubokawiarni KATO

6-9/04

Belgia, Bruksela. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu ekspertów ds. Znak Dziedzictwa Europejskiego

8/04

Moja Rosja – wykład dr. Hieronima Grali w ramach cyklu *Dialog polsko-rosyjski w MCK*

Czechy, Ołomuniec. Udział Łukasza Galuska w spotkaniu partnerów projektu Central European Art Database (CEAD) koordynowanego przez Muzeum Sztuki w Ołomuńcu

8/04–8/06

Akcja *Tworzymy muzeum snów*, polegająca na budowie wirtualnego Muzeum Snów, towarzysząca wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*

s. 93

9/04

Wizyta delegacji z Porto: prezydenta Porto Rui Moreiry i konsula honorowego RP w Porto Pedra Reisa (goście Urzędu Miasta Krakowa), spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i Łukaszem Galuskim

11/04

Czy symbolizm był stylem? – spotkanie w ramach programu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w MCK* towarzyszącego wystawie *Pamięć. Rejestry i terytoria*; prowadzenie Małgorzata Jędrzejczyk

s. 87

12/04

Sala Obrad УМК. Udział prof. Jacka Purchli w sesji naukowej *Kraków na drodze do niepodległości*, zorganizowanej przez Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz Muzeum Historyczne Miasta Krakowa; prof. J. Purchla wygłosił referat *Między rzeczywistością a mitem*

14/04

Warszawa. *Polska i Turcja – historia i współczesność* – dyskusja na kanwie 14. numeru „Herito” z udziałem dr. Adama Balcera, dr Agnieszki Aysen Kaim, dr Beaty Nykiel; moderator Max Cegielski, wprowadzenie Łukasz Galusek. Spotkanie w ramach cyklu dyskusyjnego Studio Europa organizowanego przez „Herito” w Barze Studio

s. 148

Od lewej: dr Beata Nykiel, Max Cegielski, dr Agnieszka Aysen Kaim, dr Adam Balcer

14-17/04

Irak, Erbil. Udział prof. Jacka Purchli w konsultacjach poświęconych przygotowaniom do wpisania cytadeli na Listę Zabytków Światowego Dziedzictwa UNESCO

22/04

Spotkanie prof. Jacka Purchli z Vendeline von Bredow, zastępcą redaktora naczelnego ds. europejskich w „The Economist”, w związku z przygotowywanym raportem na temat Polski dla tygodnika „The Economist”

23-24/04

Węgry, Budapeszt. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik oraz dr. Michała Wiśniewskiego w posiedzeniu Grupy Roboczej Ekspertów do spraw Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej

24/04

Sztuka a rozwój mózgu – wykład prof. Jerzego Vetulaniego w ramach programu towarzyszącego wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*

s. 93

MAJ

5/05 Wizyta Fiony Hyslop, minister do spraw kultury i stosunków zewnętrznych Szkocji, spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

6/05 Dr Monika Smoleń, podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz Kateřina Kalistová, wiceminister kultury Republiki Czeskiej, podpisały w mck Program Współpracy pomiędzy mkiDN a Ministerstwem Kultury Republiki Czeskiej na lata 2014–2016

Wernisaż wystaw *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914* oraz *Václav Havel na wyciągnięcie ręki*

s. 93,
99

Przemówienie min. Moniki Smoleń

Min. Kateřina Kalistová zwiedza wystawę w towarzystwie kuratora dr. Ottona Urbana

Zwiedzający wystawę *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*

Zwiedzający wystawę *Václav Havel na wyciągnięcie ręki*

7/05

Spotkanie robocze Michała Soukupa, dyrektora Muzeum Sztuki w Ołomuńcu, z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik w związku z planowaniem kolejnych wspólnych przedsięwzięć

Wizyta robocza Osvaldasa Daugelisa, dyrektora Narodowego Muzeum Sztuki Mikalojusa Konstantinasa Čiurlionisa w Kownie oraz Rasy Rimickaitė, attaché ds. kultury Ambasady Republiki Litewskiej, spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik w związku z planowaną w 2015 roku wystawą M.K. Čiurlionisa w MCK

8/05

Cytadela w Erbilu – historia i dziedzictwo – wykład Dara Al-Yaquiego, dyrektora Wysokiej Komisji ds. Rewitalizacji Cytadeli w Erbilu; wykładowi towarzyszyła wystawa fotograficzna

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Rady Muzeum

9/05

Próba syntetycznej rekonstrukcji prac Alfreda Kubina, Jaroslava Panuški, Vojtěcha Preissiga, Františka Kupki, Josefa Vachala – spotkanie w ramach programu *Dojrzały do sztuki. Spotkania dla seniorów* w MCK towarzyszącego wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*; prowadzenie Sabina Woźnica

s. 93

Warszawa. *Dlaczego nie znamy Czechów? O sztuce i nie tylko* – dyskusja z udziałem prof. Marii Poprzęckiej, prof. Ireny Kosowskiej, dr Moniki Rydiger, Natalii Żak oraz Michała Burdzińskiego; prowadzenie Agnieszka Obszańska; dyskusja w ramach programu towarzyszącego wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914* odbyła się w Barze Studio

s. 93

10-12/05

Mołdawia, Kiszyniów. Udział prof. Jacka Purchli w delegacji MKiDN składającej oficjalną wizytę w Mołdawii na zaproszenie minister kultury Republiki Mołdawii Moniki Babuc. Wizyta obejmowała m.in. rozmowy w Ministerstwie Kultury na temat rozwoju polsko-mołdawskiej współpracy przy konserwacji Villi Mindic, aktywnych działań w zakresie dostępu Mołdawian do polskich stypendiów Thesaurus Poloniae i Gaude Polonia, wsparcia rozwoju przemysłów kreatywnych oraz zorganizowania w MCK wystawy fotograficznej na temat przemian, jakie dokonały się w ostatnich latach w Mołdawii

13/05

Wizyta przedstawicieli Muzeów Regionu Trøndelag w Trondheim: Suzette Paasche, Pettera i. Sørholta, Åshild Adsen i Andresa Kjeldsberga; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik, dr Moniką Rydiger, dr. Michałem Wiśniewskim i Ewą Wojtoń dotyczące planowanej wspólnej wystawy poświęconej wernakularnym inspiracjom w polskim i w norweskim dizajnie

Trondheim i jego muzea – wykład Suzette Paasche, dyrektor Muzeów Regionu Trøndelag, w ramach cyklu *Miasto i muzeum*

s. 113

Wrocław. Udział prof. Jacka Purchli w dyskusji panelowej na temat tożsamości wyszehradzkiej zorganizowanej przez msz i biuro esk Wrocław 2016

15/05

Nowy Sącz. Prof. Jacek Purchla przewodniczył wyjazdowemu posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków

16/05

Czeskie sny. Noc muzeów w mck, w programie m.in.: oprowadzanie po wystawie, warsztaty dla dzieci, projekt *Muzeum snów*, czytanie poezji czeskiego symbolizmu

s. 93

Kurator Natalia Żak oprowadza zwiedzających

Małopolski Ogród Sztuki. Udział prof. Jacka Purchli w 11 Konferencji Infrastrukturalnej msz *Nowoczesność, oszczędność, bezpieczeństwo*; prof. J. Purchla był moderatorem panelu *Dzieła sztuki jako element wystroju oraz instrument komunikacji społecznej*

18–20/05

Belgia, Bruksela i Leuven. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej w spotkaniu zespołu pracującego nad projektem *W Europie dziedzictwo kulturowe się liczy*

19/05

Wizyta senatorów Republiki Czeskiej, prezentacja mck i zwiędzanie wystawy *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*

s. 93

21/05

Niemcy, opactwo Brauweiler-Pulheim. Prof. Jacek Purchla odznaczony Talarem Nadrenii (Rheinlandtaler) przez Regionalną Radę Nadrenii (Landschaftsverband Rheinland – lvr); nagroda przyznawana jest osobowościom za zasługi w działalności na rzecz kultury przekraczające granice państw; laudację na cześć prof. J. Purchli wygłosił prezydent lvr prof. Jürgen Wilhelm. Prof. J. Purchla odbył również robocze rozmowy na temat zorganizowania w mck w 2015 roku tzw. European Campus of Excellence (wspólnie ze Studienstiftung des Deutschen Volkes) oraz w 2016 roku wystawy Maxa Ernsta (wspólnie z lvr)

Prof. Jürgen Wilhelm i prof. Jacek Purchla

Saga rodu Burchardów-Bélavárych – wykład prof. Istvána Kovácsa, stypendysty x edycji programu stypendialnego The-saurus Poloniae

s. 130

Wizyta dr. Thomasa Buchsbauma, ambasadora Austrii, spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

Wizyta gości Instytutu Adama Mickiewicza, delegacji z Harvard University: prof. Eve Blau i prof. Julie Buckler, spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik poświęcone projektowi badawczemu *Mapping Cultural Space. Sites, Systems and Practices across Eurasia*, na przykładzie Warszawy lub Krakowa

21-23/05

Rumunia, Bukareszt. Udział Łukasza Galuska w Targach Sztuki Art Safari zorganizowanych przez The Artmark Institute for Art Management; Ł. Galusek wystąpił w panelu *Art Publications and Media* w ramach programu *Art Dialogue* towarzyszącego targom

21-25/05

Warszawa. Udział mck w Warszawskich Targach Książki

22/05

Mroczne Czechy. W kilku zaskakujących spotkaniach z rzeźbą i nie tylko – wykład prof. Andrzeja Pieńkosa w ramach programu towarzyszącego wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*

s. 93

Galicja i jej dziedzictwo – wykład dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w ramach Festiwalu Nauki

23-25/05

Stary Gierałtów. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w konferencji *Transport i komunikacja na ziemiach polskich na przestrzeni wieków*. Dr hab. K. Broński wygłosił referat *Determinanty rozwoju kolei lokalnych w Galicji*

25/05

Dzień Mamy w mck – warsztaty dla mam i dzieci

s. 125

26/05

Warszawa. • mkiDN. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Rady Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury

i Dziedzictwa Narodowego • Muzeum Sztuki Nowoczesnej. Udział prof. Jacka Purchli i dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w Gali Finałowej XII Edycji Konkursu Izby Wydawców Pracy na Prasową Okładkę Roku i wręczeniu nagród Grand Front 2013. Wydawnictwo mck zdobyło trzy nagrody w kategorii magazynów offowych: ArtFront za okładkę „Herito”, nr 13 – *Konflikty pamięci*, oraz drugie i trzecie miejsce kolejno dla numerów 10 – *Nieuchwytny środek (Europy)*, i 11 – *Chorwacja w Europie*. (Wszystkie okładki projektu Kuby Sowińskiego)

27/05

Sala Obrad Rady Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w dyskusji panelowej *Oleandry jako Pomnik Historii*, odbywającej się podczas konferencji *Oleandry – kolebka niepodległości*, zorganizowanej przez Obywatelski Komitet na rzecz Oleandrów

28/05

Węzły pamięci niepodległej Polski – spotkanie z udziałem prof. Zdzisława Najdera, prof. Andrzeja Nowaka, prof. Jerzego Zdrady oraz Roberta Kostro; prowadzenie prof. Jacek Purchla. Spotkanie towarzyszące premierze publikacji będącej efektem prowadzonego od 2010 roku projektu badawczego pod tym samym tytułem. Prace nad projektem, którego pomysłodawcą jest prof. Zdzisław Najder, trwały od czerwca 2010 roku i były koordynowane przez Muzeum Historii Polski we współpracy z Fundacją Węzły Pamięci

Od lewej: prof. Zdzisław Najder, prof. Jerzy Zdrada, Robert Kostro, prof. Andrzej Nowak, prof. Jacek Purchla

29/05

Wizyta Koena Heverbekego, przedstawiciela rządu Flandrii, spotkanie z prof. Jackiem Purchlą w związku z zakończeniem jego misji w Polsce

30/05

Wrocław. *Przyszłość przeszłości* – wykład prof. Jacka Purchli dla studentów studiów podyplomowych Akademia Liderów Kultury

30/05–1/06

Słowacja, Bratysława. Udział mck w środkowoeuropejskich targach książki BRAC – Bratislava a Knihy w pałacu Pisztory

CZERWIEC

- 1/06** *Dzień Dziecka w MCK*, w programie m.in. oprowadzanie dzieci w wieku 6–10 lat po wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914* **s. 93**
- 2/06** Sala Obrad UMK. Udział prof. Jacka Purchli w I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Prawne formy ochrony zabytków i opieki nad zabytkami* zorganizowanej przez Koło Naukowe Sekcja Ochrony Dóbr Kultury Towarzystwa Biblioteki Słuchaczy Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego
- 4/06** Wizyta delegacji z Niemiec – dr. Christiane Dätsch i prof. Thomasa Knubbena z Pädagogische Hochschule Ludwigsburg Institut für Kulturmanagement; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i Anną Śliwą
- 4–6/06** *Narody i stereotypy 25 lat później. Nowe granice, nowe horyzonty* – konferencja zorganizowana w związku z jubileuszami: dwudziestopięciolecia upadku komunizmu, dziesięciu lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, a także dziesięciolecia istnienia Eurośródziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh. Nawiązała ona bezpośrednio do pionierskiej w swym charakterze i kształcie konferencji z 1993 roku *Narody i stereotypy*, w której przedstawiciele różnych narodów mówili o stereotypowym widzeniu siebie samych i swoich sąsiadów **s. 65**

Stereotypy i tożsamości w XXI wieku – wykład prof. Hansa Henninga Hahna

Debata *Dwadzieścia lat po. O sobie i „naszych” innych*. Od lewej: red. Adam Krzemiński, Krzysztof Czyżewski, prof. Grzegorz Przebinda, red. Adam Michnik, prof. Teresa Walas, prof. Mykoła Riabczuk, prof. Giennadij Matwiejew, dr Leonidas Donskis, prof. Dieter Bingen

Debata *Narody i stereotypy 2014–2034*. Od lewej: prof. Jacek Purchla, dr Katerina Stenou, prof. Csaba G. Kiss, prof. Ireneusz Krzemiński, prof. Jarosław Hrycak

Spotkanie *Literatura bez granic*. Od lewej: Olga Tokarczuk, Ziemowit Szczerek, Joanna Bator, Adam Szostkiewicz

5-8/06

Rosja, Sankt Petersburg. Udział w międzynarodowym kongresie brytyjsko-rosyjskim oraz spotkania robocze dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dr Beaty Nykiel w związku z projektem *Polska i Petersburg* w ramach Roku Polskiego w Rosji 2015

s. 139

9/06

Warszawa. *Narody i stereotypy* – dyskusja na kanwie 15. numeru „Herito” z udziałem Małgorzaty Rejmer, Andrija Lubki i Ziemowita Szczereka; moderator Max Cegielski, wprowadzenie Łukasz Galusek. Spotkanie w ramach cyklu dyskusyjnego Studio Europa organizowanego przez „Herito” w Barze Studio

s. 149

Od lewej: Małgorzata Rejmer, Max Cegielski, Andrij Lubka, Ziemowit Szczerek

9-12/06

Rosja, Sankt Petersburg. Wizyta robocza dr Beaty Nykiel w związku z projektem *Polska i Petersburg* w ramach Roku Polskiego w Rosji 2015, spotkania z rosyjskimi partnerami programu (Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija Lichaczowa oraz Państwowe Muzeum Historii Sankt Petersburga i Państwowe Muzeum Historii Politycznej Rosji)

s. 139

10/06

Lot trzmiela. Ukraina od niepodległości do Majdanu – wykład prof. Jarosława Hrycaka, stypendysty Thesaurus Poloniae, w ramach Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa

s. 113

Wykład prof. Jarosława Hrycaka wzbudził wiele pytań wśród publiczności

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Kapituły Stypendium im. Leopolda Ungera (stypendium ustanowione w 2013 roku z inicjatywy rodziny Patrona)

11-15/06

Ciążeń. Udział Ewy Wojtoń w konferencji *Krajobrazy kulturowe w relacjach polsko-niemieckich. Aktorzy, sposoby konstruowania i narracji*, z referatem *Pamięć pracy. Kulturowe przekształcenia krajobrazów postindustrialnych*

12/06

Wizyta robocza dr Henryki Mościckiej-Dendys, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

13/06

Paryski splin – spotkanie w ramach programu *Dojrzały do sztuki. Spotkania dla seniorów w MCK* towarzyszącego wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*

s. 93

Warszawa. *Symbolika snów* – wykład prof. Jerzego Vetulaniego w ramach programu towarzyszącego wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*, w Barze Studio; prowadzenie Bogna Świątkowska

s. 93

15-18/06

Belgia, Bruksela. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu ekspertów ds. Znak Dziedzictwa Europejskiego

18/06

Wizyta prof. Małgorzaty Omilanowskiej, minister kultury i dziedzictwa narodowego, zwiedzanie wystawy *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914* z kuratorką wystawy Natalią Żak

s. 93

Warszawa. Joanna Sanetra-Szeliga i dr Robert Kusek na spotkaniu z prof. Ilanem Chetem, zastępcą sekretarza Unii dla Śródziemnomorza

Niemcy, Berlin. Posiedzenie Rady Programowej MCK (gościnie w Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie)

19-23/06

Niemcy. *Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej. Meklemburgia-Pomorze Przednie* – seminarium Rady Programowej MCK; w ramach seminarium w Alfred Krupp Wissenschaftskolleg w Greifswaldzie odbyło się polsko-niemieckie spotkanie pt. *Dziedzictwo niechciane i problem pamięci* oraz wykład otwarty prof. Jacka Purchli *Dziedzictwo niechciane – polskie doświadczenie*

s. 73

Dziedzictwo niechciane i problem pamięci – seminarium w Alfred Krupp Wissenschaftskolleg w Greifswaldzie

Ruiny opactwa Eldena koło Greifswaldu

Wyspa Hiddensee

Dr Andrea Genest oprowadza uczestników seminarium po Muzeum – Miejscu Pamięci Ravensbrück

26/06

Warszawa. Spacer śladami symbolizmu z kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie w ramach programu towarzyszącego wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*; prowadzenie Urszula Król

s. 93

Udział prof. Jacka Purchli w xxvii Walnym Zebraniu członków Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski oraz w konferencji w ramach obchodów 25. rocznicy wyborów 4 czerwca 1989 roku zorganizowanej przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski w mck. Prof. J. Purchla wygłosił wykład *Narodziny samorządu*

27/06

Jarosław. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w jubileuszowym spotkaniu z okazji osiemdziesięciolecia Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia; dr. hab. Krzysztof Broński wygłosił wykład *Dziedzictwo a rozwój*

30/06

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Powierniczej Zamku Królewskiego w Warszawie

LIPIEC

2/07

Wakacje w mck. Warsztaty kulinarne *Smak i węch*

s. 125

Centrum Konferencyjno-Wystawiennicze Kopiec Kościuszki. Udział prof. Jacka Purchli i dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w uroczystości z okazji 238. rocznicy niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki

2-4/07

Gdańsk. Udział Joanny Sanetry-Szeligi i dr. Roberta Kuska w regionalnym spotkaniu polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh

s. 135

4/07

Nowy Sącz. Udział Magdaleny Petryny i Magdaleny Link-Lenczowskiej w uroczystości wręczenia VII dorocznej Honorowej Nagrody „Sądeckizna” im. Szczęsnego Morawskiego, zorganizowanej przez „Almanach Muszyny” – Stowarzyszenie Przyjaciół „Almanachu Muszyny”, „Almanach Sądecki” – Civitas Christiana, „Rocznik Sądecki” – Komitet Redakcyjny, Polskie Towarzystwo Historyczne i Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu. M. Petryna wygłosiła odczyt *Narody i stereotypy z perspektywy środkowoeuropejskiej*, a M. Link-Lenczowska dokonała prezentacji kwartalnika „Herito”

7-13/07

Republika Czeska, Telč. Międzynarodowy kurs letni *Management of UNESCO World Cultural Heritage Sites in V4 Countries*

s. 117

Uczestnicy kursu zwiedzają starówkę Telču

9/07

Wakacje w MCK. Warsztaty *Wzrok* – spacer w poszukiwaniu symbolicznych detali w architekturze krakowskich kamienic

s. 125

10/07

Kino na dachu MCK – projekcje czeskich filmów: *Lampy naftowe* (*Petrolejové lampy*, 1971, reż. Juraj Hertz)

Prelekcję przed seansem wygłasza Piotr Zdybał

11-15/07

Warsztaty terenowe Akademii Dziedzictwa z zakresu zarządzania dziedzictwem kulturowym – Podkarpacie

s. 113

Uczestnicy warsztatów w Muzeum Archidiecezjalnym w Przemyślu

Warsztaty Akademii Dziedzictwa – wizyta w synagodze w Łańcutcie

13-16/07

Gdańsk-Galiny. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i Heleny Postawki-Lech oraz przedstawicieli Zentralinstitut für Kunstgeschichte (ZI) w Monachium: prof. Wolfa Tegethoffa, dyrektora ZI, i dr. hab. Christiana Fuhrmeistera w objeździe studyjnym w ramach projektu *Niechciane dziedzictwo. Architektura i urbanistyka III Rzeszy w Polsce*, realizowanego wspólnie przez mck i ZI

16/07

Wakacje w mck. Warsztaty *Dotyk*

17-18/07

Litwa, Kowno. Wizyta prof. Jacka Purchli i dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w Narodowym Muzeum Sztuki Mikalojusas Konstantinasa Čiurlionisa w związku z planowaną w 2015 roku wystawą M.K. Čiurlionisa w mck

23/07	Wakacje w MCK. Warsztaty <i>Słuch</i>	s. 125
	Warszawa. Spotkanie w MCK z prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dr Beaty Nykiel w spotkaniu roboczym z prof. Małgorzatą Omilanowską, minister kultury i dziedzictwa narodowego, podczas którego zaprezentowano scenariusz wystawy <i>Polska i Petersburg</i>	s. 139
24/07	Kino na dachu MCK – projekcje czeskich filmów: <i>František Kupka – symfonia barw i malarz kosmosu</i> (<i>František Kupka – Symfonik barev a malíř kosmu</i> , 2008, reż. Daniela Gébová) i <i>Fotograf František Drtikol</i> (2000, reż. Jiří Holna)	
	Wizyta w MCK Andrei Bekić, ambasador nadzwyczajnej i pełnomocnej Republiki Chorwacji; spotkanie z prof. Jackiem Purchlą i dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik	
28/07-1/08	Spotkanie polskich i rosyjskich partnerów programu <i>Polska i Petersburg</i> (MCK, Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija Lichaczowa, Państwowe Muzeum Historyczne Sankt Petersburga i Państwowe Muzeum Historii Politycznej Rosji)	s. 139

SIERPIEŃ

5-7/08	Węgry, Pecz. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej i Joanny Sanetry-Szeligi w spotkaniu dotyczącym projektu <i>W Europie dziedzictwo kulturowe się liczy</i>	s. 144
7/08	Kino na dachu MCK – projekcje czeskich filmów: <i>Morgiana</i> (1972, reż. Juraj Herz)	
9/08	Park Krakowski. <i>Władcy snów...</i> na Targu Śniadaniowym! – warsztaty artystyczne i quizy	s. 93
11/08	Wizyta Martina Rački, dyrektora Galerii Wschodniosłowackiej w Koszycach; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik w sprawie planowanej wystawy <i>Koszycka moderna</i>	
21/08	Kino na dachu MCK – projekcje czeskich filmów: <i>Alfons Mucha – secesyjny wizjoner</i> (<i>Alfons Mucha – Visionär im Jugendstil</i> , 2004, reż. Susanna Boehm)	
24/08	Park Ratuszowy. <i>Władcy snów...</i> na Targu Śniadaniowym! – warsztaty artystyczne i quizy	s. 93
27-29/08	Czechy, Pilzno. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej i Joanny Sanetry-Szeligi w spotkaniu dotyczącym projektu <i>W Europie dziedzictwo kulturowe się liczy</i>	s. 144

29/08–6/09

Dziedzictwo pograniczy, czwarta edycja międzynarodowego seminarium objazdowego w cyklu *Dziedzictwo kulturowe krajów Grupy Wyszehradzkiej*, przygotowana we współpracy z Tokyo University of Foreign Studies dla japońskich badaczy historii i kultury Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Europy Środkowej. W tej edycji głównym wątkiem było dziedzictwo kulturowe Słowacji i Węgier

s. 121

Czerwony Klasztor na Słowacji, w tle pienińskie Trzy Korony

30/08

Nie spać, zwiedzać! – nocne zwiedzanie wystaw *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914* i *Zawsze Młoda! Polska sztuka około 1900* (w Kamienicy Szołayskich)

s. 93

WRZESIEŃ

2/09

Seminarium *Sommerakademie* zorganizowane przez Studienstiftung des deutschen Volkes

4/09

Wizyta Jacka Gajewskiego, wicedyrektora Instytutu Polskiego w Bratysławie; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i Łukaszem Galuskiem

7/09	Finisaż wystaw <i>Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914</i> i <i>Václav Havel na wyciągnięcie ręki</i>	s. 93
9/09	Wizyta burmistrz Trondheim Rity Ottervik (gościa UMK), spotkanie z prof. Jackiem Purchlą, dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i Ewą Wojtoń	
10/09	Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w zebraniu Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego w sprawie oprogramowania CHAMO, niezbędnego do utrzymania i rozwoju bazy bibliotecznej w systemie VTLS/VIRTUA dla bazy wspólnej	
11–30/09	Prezentacja wystawy fotograficznej <i>Republika Mołdawii – droga do Europy</i>	
12/09	<i>U źródeł symbolizmu</i> – spotkanie w ramach programu <i>Dojrzali do sztuki. Spotkania dla seniorów w MCK</i>	s. 93
13/09	Spacer szlakiem kobiet w Galicji towarzyszący wystawie <i>Mit Galicji</i> , zorganizowany wspólnie z Fundacją Przestrzeń Kobiet; prowadzenie Anna Kiesell	s. 103
13–21/09	Rosja, Sankt Petersburg. Wizyta robocza dr Beaty Nykiel oraz grupy polskich ekspertów. W dniach 18–19 września bilateralne seminarium poświęcone koncepcji encyklopedii internetowej <i>Polska i Petersburg</i> , zorganizowane we współpracy z Międzynarodową Fundacją Charytatywną im. Dmitrija Lichaczowa (w seminarium wzięła również udział Ewa Czarnecka)	s. 139
16/09	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków	
16–21/09	Szczecin. Udział MCK w Salonie Książki Historycznej podczas XIX Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich	
17–20/09	Gdynia. Udział prof. Jacka Purchli w międzynarodowej konferencji naukowej z cyklu <i>Modernizm w Europie – modernizm w Gdyni</i> , zorganizowanej przez Urząd Miasta Gdyni – Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków, zatytułowanej <i>Architektura modernistyczna XX w. i jej waloryzacja</i> ; prof. J. Purchla wygłosił referat <i>Ochrona i konserwacja architektury modernistycznej – perspektywa krakowska</i>	
19/09	Czechy, Brno. Udział Joanny Sanetry-Szeligi i dr. Michała Wiśniewskiego w konferencji ENCATEC; J. Sanetra-Szeliga zaprezentowała projekt <i>W Europie dziedzictwo kulturowe się liczy</i>	s. 144

20/09

Wizyta Xiang Zhaoluna, wiceministra kultury Chińskiej Republiki Ludowej, któremu towarzyszyła Urszula Ślęzak, dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą w MKiDN; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

22/09

Dziedzictwo – źródło tożsamości – uroczyste spotkanie w ramach obchodów 22. Europejskich Dni Dziedzictwa zorganizowane przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków. Prof. Jacek Purchla wygłosił laudację na cześć prof. Jana Ostrowskiego, laureata Nagrody im. ks. prof. Janusza S. Pasierba *Conservator Ecclesiae* 2014

23/09

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w uroczystości wręczenia dyplomów laureatom drugiej edycji Stypendium im. Leopolda Ungera w siedzibie „Gazety Wyborczej” oraz w spotkaniu z ministrem Piotrem Żuchowskim w MKiDN

Słowacja, Koszyce. Wizyta dr Katarzyny Jagodzińskiej i Joanny Sanetry-Szeligi w ramach projektu *W Europie dziedzictwo kulturowe się liczy*

s. 144

25–27/09

Przemyśl. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w konferencji *Szlaki w turystyce kulturowej i historycznej – z problematyki badań nad systemami komunikacyjnymi XVIII–XIX w.* Dr hab. K. Broński wygłosił referat *Rozwój sieci drogowej w Galicji w okresie autonomii – zarys problematyki*

28/09

Galicyjskie Podgórze – spacer w ramach *Podgórskich dni otwartych drzwi*; prowadzenie Kinga Migalska, Helena Postawka-Lech

29/09

Wizyta brazylijskiego fotografa Cristiana Mascara; spotkanie robocze z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik w związku z planowaną w 2015 roku wystawą *Ślady ludzi. Cristiano Mascaro / Sławomir Rumiak*

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w debacie *Społeczny wymiar krajobrazu kulturowo-przyrodniczego* zorganizowanej przez Polski Komitet UNESCO w Zamku Królewskim; prof. Jacek Purchla wygłosił referat *Dziedzictwo a rozwój*

PAŹDZIERNIK

1/10 Opera Krakowska. Prof. Jacek Purchla uhonorowany Złotą Odznaką za Zasługi dla Województwa Małopolskiego – Krzyż Małopolski przyznana przez Samorząd Województwa Małopolskiego; w uroczystości uczestniczyła również dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

2/10 *Stambuł i jego muzeum* – wykład M. Özalpa Birola, dyrektora Pera Museum w Stambule, w ramach cyklu *Miasto i muzeum*

s. 113

2-5/10 Dania, Kopenhaga. Wizyta studyjna prof. Jacka Purchli na zaproszenie Ambasadora RP w Danii; celem pobytu było rozeznanie możliwości nawiązania partnerskiej współpracy z duńskimi instytucjami nauki i kultury, a w szczególności przygotowania wystawy duńskiej architektury i dizjenu w MCK

6-8/10 Belgia, Bruksela. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu ekspertów ds. Znak Dziejstwa Europejskiego

8-12/10 Wielka Brytania, Newcastle. Udział Joanny Sanetry-Szeliği w konferencji Culture Action Europe *Beyond the Obvious. From Producing Things to Nurturing Social Capital*

9/10

Wernisaż wystawy *Mit Galicji* z udziałem prof. Małgorzaty Omilanowskiej, minister kultury i dziedzictwa narodowego, dr. Thomasa M. Buchsbauma, ambasadora Austrii w Polsce, i prof. Jacka Majchrowskiego, prezydenta Miasta Krakowa

s. 103

Przemówienie prof. Małgorzaty Omilanowskiej, minister kultury i dziedzictwa narodowego

Prof. Jacek Purchla otwiera wystawę i prezentuje album jej towarzyszący

Prof. Jarosław Hrycak i dr Emil Brix, ambasador Austrii w Wielkiej Brytanii

Prof. Małgorzata Omilanowska w Galerii mck

10/10

Galicja – mit o wielu twarzach – wykład Martina Pollacka w ramach programu towarzyszącego wystawie *Mit Galicji*

s. 103

12-14/10

Włochy. Rzym. Udział dr Katarzyny Jagodzińskiej w konferencji *Measuring Impacts of Cultural Heritage Valorisation. Tools for Evidence Based Politics* zorganizowanej przez Dyrektorat Generalny ds. Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym i jego Promocji we włoskim Ministerstwie Dóbr Kultury i Działalności Kulturalnej oraz Turystyki w ramach włoskiego przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej

14/10

Debata galicyjska – spotkanie w ramach programu towarzyszącego wystawie *Mit Galicji* z udziałem prof. Waldemara Łazugi, prof. Krzysztofa Zamorskiego; prowadzenie prof. Jacek Purchla

s. 103

Od lewej: prof. Waldemar Łazuga, prof. Jacek Purchla, prof. Krzysztof Zamorski

14-15/10

Ukraina, Kijów. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w warsztatach młdn Polsko-Ukraińskiego Programu Wymiany Doświadczeń w zakresie Kultury

16/10

Ile jest warte dziedzictwo? – debata międzynarodowych ekspertów w ramach europejskiego projektu *W Europie dziedzictwo kulturowe się liczy*

s. 144

Péter Inkei, dyrektor The Budapest Observatory – Regionalnego Obserwatorium Finansowania Kultury w Europie Środkowo-Wschodniej

Sneška Quaedvlieg-Mihailović, sekretarz generalna Europa Nostra

Czechy, Ołomuniec. Udział Łukasza Galuska w spotkaniu partnerów projektu Central European Art Database (CEAD) koordynowanego przez Muzeum Sztuki w Ołomuńcu

17-18/10

Ile jest warte dziedzictwo? – wykład prof. Gregory'ego J. Ashwortha w ramach projektu *W Europie dziedzictwo kulturowe się liczy* oraz inauguracji IX edycji studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa

s. 144

Wrocław. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w spotkaniu narodowych instytucji kultury z organizatorami programu ESK Wrocław 2016

18/10

Łużna. Udział prof. Jacka Purchli, przewodniczącego Rady Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w uroczystości otwarcia zrekonstruowanej kaplicy na tamtejszym cmentarzu wojennym z okresu pierwszej wojny światowej

20/10

Małopolski Ogród Sztuki. Udział prof. Jacka Purchli w panelu *Dziedzictwo / Interpretacja* odbywającym się w ramach *Forum dla Kultury. Małopolska. Rajski Ogród Kultury*. W Forum uczestniczyła też dyr. Agata Wąsowska-Pawlik (również 21.10 w panelu *Współpraca / Konkurencja*)

Akademia Sztuk Pięknych. Udział prof. Jacka Purchli i dr Moniki Rydiger w debacie otwartej organizowanej przez Agencję Artystyczną GAP UEK, zatytułowanej *Sztuka i... przestrzeń publiczna*

Krakowskie Centrum Kongresowe. Udział Reginy Pytlik w Kongresie *Karta Dużej Rodziny – wyzwania i perspektywy*

21/10

Wizyta robocza kuratorów z Narodowego Muzeum Sztuki Mikalajusa Konstantinasa Čiurlionisa w Kownie w związku z planowaną w 2015 roku wystawą M.K. Čiurlionisa w MCK

22/10

Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w uroczystości udekorowania wojewody małopolskiego Jerzego Millera przez dr. Thomasa Buchsbauma, ambasadora Austrii w Polsce, Wielką Złotą Odznaką Honorową z Gwiazdą za Zasługi dla Republiki Austrii; uroczystości towarzyszyło otwarcie wystawy *Świadkowie czasów – fotografia w Austrii po 1945 roku* w MCK

22-25/10

Szwecja. Umea. Udział Joanny Sanetry-Szeligi w konferencji *Culture and Growth – Magical Companions or Mutually Exclusive Counterparts?*; J. Sanetra-Szeliga wygłosiła referat *Culture as a Vital Element of the Quality of Life Improvement. wcoc 2016 Strategies and Their Legacy in Poland*

23/10

Warszawa. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w sesji konserwatorskiej *Między ortodoksją a kreacją* w Muzeum Etnograficznym

23-26/10

Udział Wydawnictwa mck w r8. Targach Książki w Krakowie

23-25/10

Włochy. Rzym. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Rady Europa Nostra

26/10

Forum Przestrzenie. Stoisko mck promujące wystawę *Mit Galicji* na festiwalu Najedzeni Fest

26-30/10

Włochy, Neapol. Udział prof. Jacka Purchli w posiedzeniu Komitetu Doradczego Fundacji im. Anny Lindh; udział dr. Roberta Kuska i Joanny Sanetry-Szeligi w posiedzeniu koordynatorów narodowych Fundacji im. Anny Lindh

s. 135

30-31/10

Słowacja. Bratysława. Udział prof. Jacka Purchli, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dr. Michała Wiśniewskiego i Joanny Sanetry-Szeligi w posiedzeniu Grupy Roboczej Ekspertów do spraw Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej

LISTOPAD

4/11

Warszawa. *Stulecie Wielkiej Wojny* – dyskusja na kanwie 16. numeru „Herito” z udziałem dr. hab. Macieja Czerwińskiego, dr. Macieja Górnego oraz Piotra Kieżuna; moderator Max Cegielski, wprowadzenie Łukasz Galusek. Spotkanie w ramach cyklu dyskusyjnego Studio Europa organizowanego przez „Herito” w Barze Studio

s. 150

Od lewej: Max Cegielski, dr hab. Maciej Czerwiński, Piotr Kieżun, dr Maciej Górny

5/11

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji prasowej będącej zapowiedzią konferencji *Zrabowane – odzyskane. Dobra kultury – przypadek Polski*, zorganizowanej przez MCK i MKiDN w siedzibie PAP; w konferencji wzięła udział również prof. Małgorzata Omilanowska, minister kultury i dziedzictwa narodowego

s. 81

5-6/11

Wizyta przedstawicieli Rutgers University z USA; delegacja przebywała w Krakowie w związku z planowanym w 2015 roku wspólnym projektem edukacyjnym

6/11

Czechy, Ołomuniec. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i Reginy Pytlik w wernisażu wystawy *Tajemnicze światy. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*

6-7/11

Wizyta dr. Achima Sommera, dyrektora naczelnego, oraz dr. Jürgena Pecha, dyrektora naukowego Muzeum Maxa Ernsta w Brühl w związku z planowaną w 2016 roku wystawą M. Ernsta w MCK

12-14/11

Zrabowane – odzyskane. Dobra kultury – przypadek Polski – konferencja zorganizowana wspólnie z MKiDN poświęcona problematyce restytucji dzieł sztuki w Polsce w kontekście europejskim. W trzech panelach tematycznych, a także w warsztatach proveniencyjnych oraz w sesji terenowej na Zamku Królewskim na Wawelu wzięło udział niemal 200 osób z kilkunastu krajów

s. 81

Kraków 1939–1945 i jego wojenne doświadczenie – wykład inauguracyjny prof. Jacka Purchli

15/11

Dzień Służby Zagranicznej zorganizowany przez MSZ w MCK. W programie m.in.: spotkania z ambasadorami RP połączone z dyskusją, wystawy dotyczące modernizacji polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych na całym świecie oraz wykład i możliwość rozmowy z twórcami polskiej myśli architektonicznej realizowanej w Ambasadach RP

Wielka Sala PAU. Udział prof. Jacka Purchli w uroczystym posiedzeniu naukowym PAU w 142. rocznicę powstania Akademii Umiejętności i 25. rocznicę jej odrodzenia jako Polskiej Akademii Umiejętności

17/11

Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w uroczystości Święta Narodowego – Dnia Walki o Niepodległość i Demokrację Republiki Słowackiej zorganizowanego przez Konsulat Generalny Republiki Słowackiej w MCK

19-21/11

Belgia, Bruksela. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu ekspertów ds. Znaków Dziedzictwa Europejskiego

20/11

Galicja według Anny Arno – spotkanie w ramach programu towarzyszącego wystawie *Mit Galicji*

s. 103

Muzeum Narodowe w Krakowie. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w konferencji *Pieniądz i banki w Małopolsce*, z referatem *Lichwa na galicyjskim rynku kredytowym i instrumenty jej ograniczania*

23/11	<i>Podróż do Galicji</i> – wydarzenie towarzyszące wystawie <i>Mit Galicji</i>	s. 103
	Otwarcie wystawy <i>Galicyjski Thanatos. Cmentarze wojenne w Galicji Zachodniej z lat 1914–1918</i> prezentowanej w średnio-wiecznych piwnicach mck i towarzyszącej wystawie <i>Mit Galicji</i>	s. 109
24/11	Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w uroczystym posiedzeniu Senatu UP poświęconym nadaniu godności doktorów <i>honoris causa</i> prof. Krystynie Zachwatowicz-Wajdzie i prof. Andrzejowi Wajdzie, członkowi Rady Programowej mck	
26–30/11	Warszawa. mck na XXIII Targach Książki Historycznej	
27/11	<i>Austriackie gadanie</i> – spotkanie z Mieczysławem Czumą i Leszkiem Mazanem w ramach programu towarzyszącego wystawie <i>Mit Galicji</i>	s. 103
	Warszawa. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w uroczystości wręczenia nagród KLIO podczas Targów Książki Historycznej; album <i>Mit Galicji</i> wyróżniono w kategorii edytorskiej	s. 153
28/11	Warszawa. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w konferencji <i>Polska dyplomacja historyczna – stan i perspektywy</i> zorganizowanej przez msz na Uniwersytecie Warszawskim	

GRUDZIEŃ

1–2/12	Belgia, Bruksela. W ramach <i>public hearing</i> zorganizowanego w Parlamencie Europejskim i zatytułowanego <i>An Integrated Approach to Cultural Heritage in Europe. State of Play and Perspectives</i> prof. Jacek Purchla, jeden z czterech zaproszonych ekspertów, wygłosił wykład <i>What Is an Integrated Approach? The Role of Cities and the Value of Historical Urban Landscape</i>	
3–7/12	Wrocław. Udział mck we Wrocławskich Targach Dobrych Książek	
4/12	<i>Rosja, jakiej nie znacie</i> – wykład Walerego Paniuszki z cyklu <i>Dialog polsko-rosyjski w mck</i>	
	Muzeum Lotnictwa. Udział Ewy Wojtoń w debacie <i>Forum Przestrzeni Małopolska</i> organizowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	

	Warszawa. <i>Kompleks słowacki</i> – spotkanie w Instytucie Słowackim wokół książki prof. Rudolfa Chmela wydanej nakładem mck w serii Biblioteka Europy Środka. Dyskusję z udziałem autora i László Szigetiego, założyciela i dyrektora bratysławskiego wydawnictwa Kalligram, moderował prof. Jacek Purchla	s. 154
5/12	Warszawa. Udział dr. hab. Krzysztofa Brońskiego w spotkaniu dyrektorów i bibliotekarzy systemowych bibliotek współtworzących NUKAT	
6/12	<i>Mikołaj w mck</i> – warsztaty dla dzieci w ramach programu towarzyszącego wystawie <i>Mit Galicji</i>	s. 125
9/12	Warszawa. Udział Ewy Wojtoń w konferencji <i>Ocalić od zardzewienia. Ochrona dziedzictwa technicznego – tradycja i nowoczesność</i> w Muzeum Etnograficznym; E. Wojtoń wygłosiła referat <i>Dziedzictwo industrialne Zagłębia Dąbrowskiego</i>	
10-11/12	Radziejowice. Prof. Jacek Purchla przewodniczył posiedzeniu Rady Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego	
12/12	<i>Secesja we Lwowie</i> – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk w ramach programu <i>Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w mck</i> towarzyszącego wystawie <i>Mit Galicji</i>	s. 103
	<i>Galicyjskie kulinaria</i> – spotkanie z Jarosławem Dumanowskim w ramach programu towarzyszącego wystawie <i>Mit Galicji</i>	s. 103
15/12	Robocze spotkanie polskiej redakcji encyklopedii internetowej <i>Polski Petersburg</i> – wspólnej inicjatywy mck i Międzynarodowej Fundacji Charytatywnej im. Dmitrija Lichaczowa na rzecz uruchomienia popularnonaukowej encyklopedii internetowej poświęconej wielowymiarowej obecności Polaków w Petersburgu	
16-17/01	Słowenia, Lublana. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w spotkaniu roboczym poświęconym projektowi <i>Reading Monuments. Contested Memories of Armed Conflicts in 20th Century Europe. Mapping Diversity to Understand and Learn from Constructions of the Past in the Contemporary Society</i> . Spotkanie zorganizowane przez Instytut Historii Sztuki France’a Stelego	
17-21/12	Wizyta robocza Hagaia Segeva w związku z planowaną w 2015 roku wystawą Daniego Karavana w mck	

KONFERENCJE SEMINARIA

NARODY I STEREOTYPY 25 LAT PÓŹNIEJ NOWE GRANICE, NOWE HORYZONTY

4-6 CZERWCA

Jubileusz dwudziestopięciolecia pierwszych wolnych wyborów 4 czerwca, jak również okrągłe rocznice wejścia Polski do Unii Europejskiej oraz powołania do życia Eurośródziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh (2004 r.) stanowiły dla Międzynarodowego Centrum Kultury wyjątkową okazję, aby zorganizować w Krakowie międzynarodowy kongres podejmujący temat zmian w postrzeganiu siebie i innych, które zaszły w minionym ćwierćwieczu, oraz kwestii tożsamości narodowej w XXI wieku. Do mck przybyło wiele osobistości świata kultury, nauki, mediów i polityki, aby dyskutować na temat stereotypów – narodowych, etnicznych, religijnych, ksenofobii, międzykulturowego dialogu i tożsamości, w obliczu globalizacji, migracji, zanikania granic, ale też pojawiania się nowych barier i wyzwań. Trzy dni obrad rozpoczęły dwa wykłady inauguracyjne, a wypełniły je cztery otwarte dla publiczności debaty oraz dwadzieścia jeden sesji tematycznych, w których uczestniczyło 108 prelegentów z 18 krajów Europy, Azji oraz Afryki. Każdego dnia ponad 180 osób słuchało lub aktywnie uczestniczyło w dyskusjach i debatach konferencji *Narody i stereotypy 25 lat później*.

Pierwszej próby podjęcia tych tematów mck dokonało już na początku polskiej transformacji, organizując w 1993 roku pionierską w swym charakterze i kształcie konferencję *Narody i stereotypy*, w której przedstawiciele różnych narodów mówili o stereotypowym postrzeganiu siebie samych i swoich sąsiadów. W obliczu rozszerzenia Unii Europejskiej o nowe kraje członkowskie, w tym Polskę, jej środkowoeuropejskich sąsiadów oraz Chorwację, skryształowania Europejskiej Polityki Sąsiedztwa, a także nowych wyzwań – masowej migracji wewnątrz i do Europy, globalizacji, odradzających się postaw nacjonalistycznych i ksenofobicznych – mck uznało, iż warto przyjrzeć się, co przez ostatnie dwadzieścia pięć lat zmieniło się w naszym myśleniu o sobie i innych, tych niegdyś dalekich, a dziś coraz bliższych. Od 2005 roku z ramienia Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego mck jest narodowym koordynatorem polskiej sieci Eurośródziemnomorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh, co w konsekwencji poszerzyło krąg zainteresowań instytucji o Bliski Wschód i północną Afrykę oraz relacje między tymi regionami a Europą.

Konferencja *Narody i stereotypy 25 lat później* została wymyślona i zrealizowana jako wydarzenie interdyscyplinarne, gromadzące ekspertów, badaczy stereotypów z różnych dziedzin nauki, jak również praktyków, w tym przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego oraz szeroką publiczność zainteresowaną

Debata *Dwadzieścia lat po. O sobie i „naszych” innych*. Od lewej: red. Adam Krzemiński, Krzysztof Czyżewski, prof. Grzegorz Przebinda, red. Adam Michnik, prof. Teresa Walas, prof. Mykoła Riabczuk i prof. Giennadij Matwiejew

zmieniającymi się percepcjami narodowymi, etnicznymi oraz religijnymi. Wykłady plenarne inaugurujące konferencję oraz cztery debaty tematyczne z udziałem znanych w świecie badaczy i publicystów miały charakter ekspercki. Trzynastce sesji naukowych zostało stworzonych na podstawie nadesłanych w ramach *call for papers* propozycji referatów, które komitet organizacyjny konferencji wyselekcjonował z ponad 150 zgłoszeń badaczy z Europy, Azji i Afryki. Osiem dodatkowych sesji zostało specjalnie przygotowanych przez członków

polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh w ramach tak zwanego wspólnego projektu sieci *Narody i stereotypy 25 lat później*. Ukoronowaniem konferencji była debata z udziałem polskich pisarzy na temat stereotypów, tożsamości i wielokulturowości zatytułowana *Literatura bez granic*. Wykłady otwierające, debaty ekspertów oraz spotkanie z pisarzami zostały udostępnione szerokiej publiczności.

Konferencję otworzyły wykłady dwóch wybitnych profesorów: historyka prof. Hansa Henninga Hahna i socjologa prof. Ireneusza Krzemińskiego, którzy

Debata *Wiatr ze Wschodu, wiatr na Wschód*. Od lewej: dr Robert Pyrah, Ziemowit Szczerek, amb. Jerzy Bahr, prof. Bela Tsipuria

Głos Tarasa Wozniaka w debacie *Wiatr ze Wschodu, wiatr na Wschód*

odnieśli się do współczesnych stereotypów i tożsamości. Pierwsza debata – prowadzona przez prof. Teresę Walas, pomysłodawczynię pierwszej konferencji *Narody i stereotypy*, którą MCK zorganizowało w 1993 roku – stanowiła próbę „odtworzenia” sesji sprzed 21 lat. W panelu *Dwadzieścia lat po. O sobie i „naszych” innych* w „narodowe” pary dobrani zostali: prof. Jacek Baluch i dr Roman Baron dyskutujący na temat wzajemnych stereotypów Polaka w Czechach i Czecha w Polsce, prof. Dieter Bingen i red. Adam Krzemiński – mówiący o wzajemnych stereotypach polskich i niemieckich, Krzysztof Czyżewski i dr Leonidas Donskis – o polskich i litewskich, prof. Giennadij Matwiejew i prof. Grzegorz Przebinda – o polskich i rosyjskich, oraz prof. Mykoła Riabczuk i red. Adam Michnik – o polskich i ukraińskich. Po prezentacji relacji Polski z jej najbliższymi sąsiadami uczestnicy konferencji spojrzeli dalej – na stosunki pomiędzy

Debata *Czy wszyscy mieszkamy nad Morzem Śródziemnym?*. Od lewej: dr Konrad Pędzwiatr, dr Sara Silvestri, dr Khaled Hroub, prof. Shlomo Avineri i prof. Habib C. Malik

Debata *Narody i stereotypy 2014–2034*. Od prawej: prof. Jarosław Hrycak, prof. Ireneusz Krzemiński, prof. Csaba G. Kiss i dr Katerina Stenou

Wschodem a Zachodem Europy w prowadzonej przez ambasadora Jerzego Bahra sesji zatytułowanej *Wiatr ze Wschodu, wiatr na Wschód*. Była to okazja do postawienia pytania o to, czy zmieniło się wzajemne postrzeganie Wschodu i Zachodu. Jak Polskę i Unię Europejską widzą państwa Europy Wschodniej i *vice versa*? Jak przewidują swoją przyszłość w kontekście integracji europejskiej? Czy istnieje związek między postawami narodowościowymi a komunizmem? Odpowiedzi szukali: prof. Wiktor Diatłow (Rosja), dr Robert Pyrah (Wielka Brytania), Ziemowit Szczerek (Polska), prof. Bela Tsipuria (Gruzja) i Taras Wozniak (Ukraina). Trzeciej konferencyjnej debacie, którą poprowadził dr Konrad Pędzwiatr, przyświecało przewrotne pytanie: „Czy wszyscy mieszkamy nad Morzem Śródziemnym?”. Współczesna geografia polityczna pokazuje wyraźnie, że Polska – jako członek Unii Europejskiej – swoimi granicami

Spotkanie *Literatura bez granic*. Od lewej: Olga Tokarczuk, Ziemowit Szczerek, Joanna Bator i Adam Szostkiewicz

sięga Morza Śródziemnego. Sąsiedztwo z krajami Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu nie jest zatem jedynie symboliczne, lecz jak najbardziej rzeczywiste i pragmatyczne, o czym świadczy choćby udział Polski w pracach Unii dla Śródziemnomorza – szerokim projekcie politycznej, gospodarczej i kulturalnej współpracy krajów UE z państwami leżącymi w południowej i wschodniej części basenu Morza Śródziemnego. Biorący udział w dyskusji prof. Shlomo Avineri (Izrael), prof. Yaarah Bar-On (Izrael), dr Khaled Hroub (Palestyna / Katar), prof. Habib C. Malik (Liban), Robert Manchin (Węgry), dr Krzysztof Olendzki (Polska) i dr Sara Silvestri (Wielka Brytania) zastanawiali się, czy możemy mówić o zasadniczym zwrocie w zakresie relacji pomiędzy Polską i państwami UE a krajami basenu Morza Śródziemnego. Czy zbliżenie geograficzne, polityczne i ekonomiczne idzie dziś w parze z kulturową separacją i oporem wobec wpływów? Zwłaszcza teraz, gdy serce Śródziemnomorza, bardziej niż w Rzymie czy Atenach, bije w Kairze i Tunisie. Co łączy, a co dzieli mieszkańców śródziemnomorskiego wybrzeża? Czy słusznie postrzegani są przez północnych Europejczyków jako zagrożenie dla integralności Europy? Jak oni sami postrzegają Europę i jakie miejsce chcą w niej zajmować? Podstawą dyskusji była zaprezentowana po raz pierwszy w Polsce najnowsza edycja *Raportu Fundacji im. Anny Lindh o trendach międzykulturowych*, przygotowana przez Fundację oraz Instytut Gallupa. Ostatnia konferencyjna debata, *Narody i stereotypy 2014–2034*, miała charakter futurologiczny. Była próbą spojrzenia w przyszłość i zastanowienia się, jak stosunki pomiędzy narodami mogą się zmienić w kolejnych dwóch dekadach. Kryzys gospodarczy i polityczny sprzyja pojawianiu się postaw protekcyjnych i populistycznemu nawoływaniu do zamknięcia się na innych. Dyrektor MCK prof. Jacek Purchla pytał zaproszonych gości – Andreu Claretę (Hiszpania / Egipt), prof. Jarosława Hrycaka (Ukraina), prof. Yudhishtira Raj Isara (Francja), prof. Csabę G. Kiss (Węgry), prof. Ireneusza Krzemińskiego (Polska) i dr Katerinę Stenou (Grecja / Francja) – czy potwierdzona ostatnimi badaniami zwiększająca się niechęć do obcych w Europie to nieodwracalny

Publiczność na spotkaniu *Literatura bez granic*

i rosnący trend. Zmiany zachodzące na wschodzie Europy, jak i tuż za jej południowymi granicami kreują nową rzeczywistość, w której różnorodność będzie odgrywać ogromną rolę. Jakie więc działania powinno się podjąć w celu przełamywania stereotypów i budowania otwartego społeczeństwa XXI wieku? Czy możemy z optymizmem spoglądać w przyszłość?

Cztery wyżej wspomniane kluczowe wykłady i debaty przeplatały się z sesjami równoległymi, w ramach których zgłoszone na konferencję oraz przyjęte przez komitet organizacyjny referaty zostały pogrupowane tematycznie. W ramach sesji równoległych realizowany był także wspólny projekt polskiej sieci Fundacji im. Anny Lindh *Narody i stereotypy 25 lat później* (zob. s. 136).

Konferencję zamykało spotkanie *Literatura bez granic* zorganizowane we współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym, a udział w nim wzięli: Joanna Bator, laureatka Literackiej Nagrody Nike 2013 za książkę *Ciemno, prawie noc*; Olga Tokarczuk, autorka głośnych powieści *Prawiek i inne czasy*, *Dom dzienny, dom nocny* czy *Bieguni*; oraz Ziemowit Szczerek, prozaik i reporter laureat Paszportu „Polityki” 2013 za „pierwsze polskie gonzo” – reportaż *Przyjdzie Mordor i nas zje, czyli tajna historia Słowian*. Spotkanie poprowadził Adam Szostkiewicz, dziennikarz, tłumacz, członek Polskiego Oddziału Pen Clubu. Punktem wyjścia do dyskusji zaproszonych gości było pytanie, czy w świecie coraz bardziej odrzucającym ideę dialogu, za to coraz chętniej wracającym do stereotypów – czego dowody mamy też w Polsce – da się pisać dialogowe książki, a także czy sama literatura piękna nie jest aby monologowa.

Joanna Sanetra-Szeliga, dr Robert Kusek
INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

PRZESTRZEŃ KULTUROWA EUROPY ŚRODKOWEJ MEKLEMBURGIA-POMORZE PRZEDNIE

18-23 CZERWCA

Seminarium Rady Programowej MCK stanowi stały punkt programu MCK i odbywa się pod wspólnym tytułem *Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej*. Każdego roku badany jest wybrany fragment obszaru środkowoeuropejskiego. Rok 2014 został poświęcony badaniu krajobrazu kulturowego landu Meklemburgia-Pomorze Przednie, a wiodącym tematem było dziedzictwo niechciane i problem pamięci.

Seminarium rozpoczęło posiedzenie Rady Programowej w siedzibie Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie (18 czerwca). Już w dniu kolejnym miało miejsce najważniejsze wydarzenie seminarium – konferencja polsko-niemiecka *Dziedzictwo niechciane i problem pamięci*. Partnerem MCK w zorganizowaniu tego przedsięwzięcia był Alfred Krupp Wissenschaftskolleg z Greifswaldu. W spotkaniu udział wzięli eksperci z obu krajów na co dzień zajmujący się problematyką ochrony dziedzictwa, konserwacji, historycy sztuki, przedstawiciele placówek muzealnych i uczelni wyższych. Dyskusja dotyczyła zarówno dotychczasowych realizowanych bilateralnie projektów, jak też perspektyw na przyszłość. Poruszano kwestie związane z trudną wspólną historią, ze sposobami jej prezentacji w podręcznikach szkolnych w Niemczech i w Polsce, z koniecznością wypracowania wspólnych standardów podejścia do dziedzictwa niechcianego. Postulowano konieczność rozważenia stworzenia wspólnej polsko-niemieckiej listy obiektów i miejsc dziedzictwa trudnego. W drugiej części spotkania dyrektor MCK prof. Jacek Purchla wygłosił wykład *Dziedzictwo niechciane – polskie doświadczenie*, w którym odniósł się do problematyki związanej z dziedzictwem kłopotliwym, z pamięcią historyczną na przestrzeni ostatnich stu lat w Polsce.

Kolejny dzień przebiegał pod znakiem rozpoznawania przeszłości oraz wyzwań stojących przed miastami historycznymi na przykładzie Greifswaldu (miasto uniwersyteckie, hanzeatyckie, aktualna siedziba Pomorskiego Muzeum Krajowego), gdzie przewodnikami byli prof. Kilian Heck oraz dr Tomasz Ślepowroński, oraz Stralsundu (miasto hanzeatyckie, wpisane na Listę UNESCO), po którym grupę oprowadził Jens Amelung, miejski konserwator zabytków. Wizyty te pomogły porównać doświadczenia związane z zarządzaniem miastami historycznymi, jak również instytucjami muzealnymi i konserwatorskimi w obu krajach.

Kolejne punkty programu były realizowane już na Rugii – uczestnicy seminarium odwiedzili Putbus (klasycystyczne założenie małomiasteczkowe), Prorę

Prof. Robert Traba objaśnia dzieje pałacu Schönhausen w Berlinie

Pomorskie Muzeum Krajowe w Greifswaldzie

Dr Tomasz Ślepówroński oprowadza uczestników seminarium po Pomorskim Muzeum Krajowym w Greifswaldzie

Ruiny klasztoru Eldena koło Greifswaldu, znane z obrazów Caspara Davida Friedricha

Amb. Jerzy Bahr i dyr. Paweł Jaskanis w ruinach klasztoru Eldena

Latarnia morska na wyspie Hiddensee

Rynek w Stralsundzie

Kurort Binz na Rugii

Zbór ewangelicki na wyspie Hiddensee

Muzeum – Miejsce Pamięci Ravensbrück

Dr Andrea Genest oprowadza uczestników seminarium po Muzeum – Miejscu Pamięci Ravensbrück

(dziedzictwo posttotalitarne), wyspę Hiddensee, Binz (przykład typowego kurortu niemieckiego z końca XIX w.), wreszcie Königsstuhl (dziedzictwo przyrodnicze wpisane na Listę UNESCO). Następnie grupa miała okazję zapoznać się z niemieckim podejściem do restytucji dóbr kultury, odbudowy siedzib rodowych na przykładzie zamku w Ulrichshusen, gdzie o odzyskiwaniu ziem i budynków, jak również o problemach związanych z konserwacją i restauracją obiektów zabytkowych opowiedzieli właściciel Helmut von Maltzahn (konsul honorowy RP w Schwerinie) oraz Ewa Prync-Pommerenke, była konserwator landu Meklemburgia-Pomorze Przednie. Ostatnim oficjalnym punktem spotkania była wizyta w Muzeum – Miejscu Pamięci Ravensbrück, gdzie uczestników seminarium przywitała dyrektor dr Insa Eschebach, a oprowadziła dr Andrea Genest, będąca jednocześnie współautorką scenariusza nowej ekspozycji głównej na terenie muzeum.

Teren dawnego obozu koncentracyjnego w Ravensbrück

Trzeba podkreślić, iż trwające blisko sześć dni studia nad dziedzictwem i krajobrazem landu Meklemburgia-Pomorze Przednie stały się okazją do nawiązania kontaktów z osobami, których misją i celem jest dbałość o spuściznę tego regionu, co może zaowocować dalszą współpracą. Studiowanie dziedzictwa, krajobrazu, dyskusje o pamięci Niemiec Wschodnich mają szansę także znaleźć swoje materialne przełożenie w postaci artykułów czy esejów nie tylko członków polskiej delegacji, którzy swoje doświadczenia i spostrzeżenia zechcą opublikować. Z pewnością należy podkreślić fakt, że zwłaszcza spotkanie w Greifswaldzie zainicjowało dyskusję nad wypracowaniem wspólnych polsko-niemieckich sposobów podejścia do dziedzictwa niechcianego, potraktowania go jako szansy na przyszłość. Istotna była wymiana doświadczeń i podsumowanie dotychczasowej współpracy polsko-niemieckiej w zakresie szeroko rozumianej kultury. Efekty zarówno debaty w Greifswaldzie, jak i całego seminarium przyczynią się do realizacji kolejnych zadań мск.

Projekt jest wspierany przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Ewa Wojtoń

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

ZRABOWANE – ODZYSKANE DOBRA KULTURY – PRZYPADEK POLSKI

12–14 LISTOPADA

Międzynarodowa konferencja ekspercka, zorganizowana przez Wydział Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Międzynarodowe Centrum Kultury, poświęcona była szczególnie złożonej problematyce restytucji dzieł sztuki w Polsce w kontekście europejskim. Głównym celem konferencji było zaprezentowanie polskich doświadczeń restytucyjnych na tle polityki i prawodawstwa innych państw oraz popularyzacja wiedzy o utraconym dziedzictwie kulturowym i podniesienie świadomości na temat skali polskich strat wojennych. Tragedia drugiej wojny światowej doprowadziła do przemieszczenia wielkiej liczby dóbr kultury, natomiast prawdziwym problemem ich odzyskiwania stały się powojenne uwarunkowania polityczne uniemożliwiające w Polsce otwartą dyskusję o grabieży zabytków zarówno przez Trzecią Rzeszę, jak i przez Związek Radziecki. Po przełomie politycznym 1989 roku sprawy te ponownie stały się aktualne, niestety straconego czasu nie da się odzyskać. To, co było już dawno możliwe w krajach Europy Zachodniej, w Polsce i w krajach ościennych jest wykonalne dopiero od stosunkowo niedługo czasu. Różne są doświadczenia, odmienne bywa ustawodawstwo, dlatego też organizatorzy konferencji postanowili umożliwić dyskusję i zaprezentowanie swoich stanowisk specjalistom z Polski, Europy oraz ze Stanów Zjednoczonych. Ilość przedstawionych wątków, doświadczeń, poglądów pozwoliła spojrzeć na niezmiennie aktualną kwestię restytucji dzieł sztuki wielostronnie i wielowymiarowo. Z natury rzeczy nie wszystkie zagadnienia zostały omówione w sposób satysfakcjonujący każdego uczestnika. Jak każda konferencja – również ta miała przede wszystkim na celu wywołać dyskusję, ukazać zarys problematyki oraz ewentualne dokonywane do tej pory przeoczenia czy niedomówienia i ukazać konieczność zintensyfikowania dialogu badawczego, szczególnie tam, gdzie jest on naprawdę niezbędny. Organizatorzy mają nadzieję, że także dzięki nawiązanym w czasie obrad kontaktom przyszłe badania proveniencyjne zyskają nowe wątki i szerszy, międzynarodowy zasięg.

W ramach konferencji odbyły się trzy panele tematyczne. W pierwszym, poświęconym stratom wojennym Polski, prelegenci przedstawili zagadnienia związane z grabieżą dzieł sztuki na terenach Polski dokonaną przez nazistów i przez Armię Czerwoną. Ekspertki zreferowali kwestię losów dóbr kultury na ziemiach wschodnich, omówili straty prywatnych kolekcjonerów na przykładzie mieszkańców Warszawy, jak również strat Żydów polskich, tak istotne z punktu widzenia utraconej wielokulturowości przedwojennej Rzeczypospolitej.

W drugim panelu przedstawiono doświadczenia specjalistów z Europy i z USA w zakresie dokumentowania strat wojennych oraz badań proveniencyjnych.

Panel *Straty Polski*. Od lewej profesorowie: Jacek Purchla, Andrzej Rottermund i Stanisław Waltoś

Uczestnicy konferencji w sali „Pod Kruki”

Panel zamykający konferencję poświęcony był ogólnie procesowi restytucji dóbr kultury. Wyjaśniono szerokie aspekty prawne restytucji, podjęto próbę zdefiniowania głównych wyzwań i problemów restytucji w Polsce i za granicą.

Obrady zakończyły warsztaty proveniencyjne dla wszystkich zainteresowanych uczestników. Goście konferencji mieli również możliwość wzięcia udziału w sesji terenowej na Zamku Królewskim na Wawelu. Podczas zwiedzania odbyła się prezentacja obrazu *Schody pałacowe* Francesca Guardiiego,

Jane Milosch – przewodniczący programowi Inicjatywa Badań Proweniencyjnych w biurze Podsekretarza ds. Historii, Sztuki i Kultury w Smithsonian Institute w Waszyngtonie. W 2014 r. powołana na stanowisko przedstawiciela USA w niemieckiej grupie zadaniowej Taskforce „Schwabinger Kunstfund”

Dr Patricia Kennedy Grimsted z Uniwersytetu Harvarda, USA

odzyskanego przez rząd polski z Niemiec w kwietniu 2014 roku i sprowadzonego do Krakowa z Muzeum Narodowego w Warszawie specjalnie na tę okazję.

W konferencji wzięło udział 170 osób z Austrii, Czech, Francji, Holandii, Izraela, Kanady, Mołdawii, Niemiec, Polski, Ukrainy, USA, Węgier oraz Wielkiej Brytanii.

Anna Kępińska

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

WYSTAWY

PAMIĘĆ REJESTRY I TERYTORIA

12 GRUDNIA 2013 – 6 KWIETNIA 2014

Wystawa jest próbą odpowiedzi na pytanie, jaką rolę odgrywa pamięć we współczesnych praktykach artystycznych. Skupia się na dwóch wymiarach pamięci – osobistej i zbiorowej, na ich skomplikowanej grze i relacjach, jakie obserwujemy w polskiej sztuce ostatnich dwudziestu lat. Sygnalizuje najważniejsze tematy, wątki, motywy podejmowane przez artystów, ulegających charakterystycznej dla współczesnej kultury fascynacji pamięcią. Pamięć od kilku już dekad pozostaje jedną z ważniejszych kategorii w dziedzinie nauk humanistycznych. Skala prowadzonych na polu historii, socjologii, antropologii badań nad jej mechanizmami, formami, znaczeniem pozwala mówić o „memory boomie”. Ten „czas pamięci” zainicjował Pierre Nora i jego rozważania na temat *lieux de mémoire* (miejsz pamięci), które pojmował metaforycznie – jako obszary aktywności pielęgnujących i definiujących przeszłość. Sztuka okazała się swoistym barometrem tych nastrojów i nieustannie daje im wyraz w artystycznej praktyce. Trzon wystawy stanowią wybrane prace z ostatnich dwóch dekad. Wytyczają one główny tok przestrzennej narracji, który w paru momentach zostaje celowo „przełamany” przez dzieła wcześniejsze, przypomniane celowo tylko w formie „powidokowej” fotograficznej dokumentacji, na przykład procesu ich tworzenia, eksponowania. Określone zostały jako dzieła ikoniczne ze względu na ich wyjątkową artystyczną wartość, niezwykle istotne znaczenie w wytyczaniu nowych kierunków twórczych poszukiwań. To zaledwie kilka prac: *Wielopole, Wielopole* Tadeusza Kantora, cykl *Moim przyjacielem Żydom* Władysława Strzemińskiego, *Zielnik* Aliny Szapocznikow, *Żelazne organy* Władysława Hasiora, *Pomnik-Droga* zespołu Oskara Hansena, założenie pomnikowe w Treblince, *Pamiętka Pierwszej Komunii Świętej* Mirosława Bałki oraz *Lego, obóz koncentracyjny* Zbigniewa Libery. Materiał wizualny jest uzupełniony cytatami – wypowiedziami autorów dzieł. To pozwala zwrócić uwagę na wyjątkowe osobowości twórcze i pokazać nie tyle korelację samych form artystycznych, ile pokrewieństwo ideowe, wspólne punkty odniesienia, twórczą międzypokoleniową polemikę.

Wystawa pokazuje, jak we współczesnych praktykach artystycznych przejawia się pamięć autobiograficzna, w jaki sposób twórcy, oddając się swoistym ćwiczeniom z różnymi wymiarami pamięci, analizują zachodzące w jej obrębie mechanizmy. Ważnym obszarem artystycznej refleksji jest dla dzisiejszych twórców ciało, które niczym rodzaj śladu-odcisku transponuje do nośnika pamięci w jej wymiarze najbardziej intymnym i prywatnym. Ekspozycja wskazuje również na popularne wśród artystów praktyki, które obejmują wykorzystywanie konwencjonalnych schematów przedstawieniowych (zdjęcie rodzinne, portret trumienny). Te wizualne struktury powracają w przetworzonej, zreinterpretowanej formie i podniesione zostają do rangi artystycznego tworzywa otwierającego nowe możliwości twórczej ekspresji. Wśród poruszanych na wystawie

Wojciech Prażmowski przy swoich pracach

wątków znalazł się także temat archiwum i związany z tym – powtarzając za Jakiem Derridą – problem „archiwalnej gorączki”. Pokazywane projekty artystyczne ujawniają skomplikowane mechanizmy konstruowania pamięci o przeszłości, w tym problem mediatyzacji i manipulowania naszą pamięcią poprzez środki masowego przekazu oraz kwestie wynikające z wielości i różnorodności wizji przeszłości, co staje się często zarzewiem konfliktów, podziałów i wykluczenia. Ważnym działem wystawy jest sztuka zorientowana na doświadczenie traumy wojennej i pamięć Shoah. W ramach tej problematyki pokazywane są zarówno prace bezpośrednich świadków traumatycznych wydarzeń, jak też realizacje wpisujące się w nurt postpamięci. Te ostatnie wiążą się z rodzajem pamięci odziedziczonej, wtórnej, zapośredniczonej przez opowieści świadków i artefakty. Inaczej niż w wypadku świadków-artystów, których twórczość oparta jest na przywoływaniu i dawaniu świadectwa, sztuka postpamięciowa poddaje przeszłość krytycznej rewizji i dokonuje tego, co Paul Ricoeur nazywa pracą odpominania (*remémoration*). Kontynuację tej problematyki wyznacza przypomnienie wybranych współczesnych założeń rzeźbiarsko-architektonicznych na terenach byłych obozów zagłady. Prezentowane projekty wskazują równocześnie na proces redefinicji tradycyjnego monumentu. Ekspozycję zamyka wirtualna prezentacja sygnalizująca zjawisko sakralizacji pamięci i towarzyszące temu określone formy i rytuały.

Na wystawie zostały zaprezentowane prace: Adama Adacha, Bogusława Bachorczyka, Mirosława Bałki, Andrzeja P. Batora, Moniki Chlebek, Michała Chudzikiego, Karoliny Freino, Nicolasa GrosPierre’a, Zbigniewa Libery i Darka Foksy, Zuzanny Janin, Rafała Jakubowicza, Elżbiety Janickiej, Marcina Kędzierskiego, Jerzego Kosałki, Roberta Kuśmirowskiego, Leszka Lewandowskiego, Roberta Maciejuka, Marzanny Morozewicz, Anny Niesterowicz, Mirosława Nizio, Ryszarda Otręby, Wojciecha Prażmowskiego, Leszka Sobockiego, Artura Zmijewskiego, zespołu projektowego Bełzec. Miejsce pamięci: Andrzeja Sołtygi,

Andrzej P. Bator przy swoich pracach

Zdzisława Pidka, Marcina Roszczyka, Marka Dunikowskiego, Piotra Czerwińskiego, Piotra Uherka.

dr Monika Rydiger, Natalia Żak
OŚRODEK WYSTAW

AUTORKI I KURATORKI
dr Monika Rydiger, Natalia Żak

ORGANIZACJA
Anna Śliwa

ARANŻACJA PLASTYCZNA
Rafał Bartkowicz

PROJEKT ALBUMU I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH
Wojtek Kwiecień-Janikowski

SPONSOR WYSTAWY
Ca Visual Com

PARTNER WYSTAWY
Hotel Polski Pod Białym Orłem

WŁADCY SNÓW

SYMBOLIZM NA ZIEMIACH

CZESKICH 1880–1914

7 MAJA – 7 WRZEŚNIA

Intuicja, poznanie pozarozumowe, podświadomość stanowiły jedno z ważniejszych kategorii rodzącego się pod koniec XIX wieku nurtu symbolizmu, który objął nie tylko sztuki plastyczne, ale również literaturę i muzykę. Kierunek, który najpierw rozwinął się na terenie Francji i Belgii, szybko stał się prądem ogólnoeuropejskim i wyraźnie zaznaczył swoją obecność w krajach Europy Środkowej. Doskonałym przykładem recepcji nowego zjawiska jest sztuka tego okresu z terenu Czech – wystawa w Galerii MCK stała się próbą oddania złożoności i różnorodności tych artystycznych poszukiwań.

Ekspozycja, która objęła ponad dwieście dzieł – obrazów, rysunków, grafik, rzeźb i książek – pochodzących z kilkudziesięciu kolekcji, zarówno publicznych, jak i rzadko pokazywanych zbiorów prywatnych, stała się również okazją do szukania powiązań i paraleli z dorobkiem artystów Młodej Polski.

Na wystawie zaprezentowano prace kilku generacji twórców. Były wśród nich między innymi sięgające do tematyki mitologicznej obrazy Maximiliana Pirnera, odwołujące się do świata baśni i legend prace Hanuša Schwaigera czy płótna Beneša Knüpfera, który z racji wykorzystywanych motywów ikonograficznych nazywany był słowiańskim Arnoldem Böcklinem. Pokazane zostały także rzeźby i rysunki Františka Bílka, utrzymane w secesyjnej stylistyce kompozycje Jana Preislera, prace Alfonsa Muchy, Maxa Švabinského, Jana Zrzavego, Josefa Váchala, czy Františka Kupki.

Narracja wystawy, rozwijana na podstawie następujących po sobie działów: *Władcy snów*, *Raj utracony*, *Światło i cień*, *Chimery zmroku*, *Rozmowy ze śmiercią*, *Et in Arcadia ego*, uwypuklić miała stale powracające i reinterpretowane wątki i problemy sztuki tego okresu. Podejmowane przez artystów tematy odzwierciedlały nastroje i światopogląd epoki, którą kształtowały teorie Arthura Schopenhauera, Fryderyka Nietzschego, Henriego Bergsona czy Zygmunta Freuda. Świat marzeń sennych i mitów, baśniowa fantastyka, wątek śmierci i przemijania, narodzin i schyłku, miłości i erotyki to jedne ze stale obecnych motywów. Artyści rezygnowali też wielokrotnie z wykorzystywania konwencjonalnych przedstawień na rzecz języka symboli, aluzji i sugestii.

Oprócz dzieł twórców uznanych i szeroko rozpoznawanych wystawa przypominała również prace rzadko pokazywanych artystów, którzy do tej pory nie doczekali się należnego im uznania – jak choćby dopiero odkrywany w Czechach Alois Boháč. Na ekspozycję udało się również pozyskać między innymi mało znaną pracę Alfonsa Muchy *Flora* czy uznany za zaginiony obraz Hanuša Schwaigera *Czarownik*. Dopełnieniem prezentacji była obecność na wystawie twórczości artystów mniejszości niemieckiej, którzy aktywnie współtworzyli krajobraz kulturowy epoki. Wśród nich znaleźli się Ferdinand Staeger, Richard Müller czy Richard Teschner. Ostatni z wymienionych zyskał uznanie nie tylko dzięki swoim doskonałym pracom graficznym – przeprowadzane

przez niego w latach dwudziestych eksperymenty z filmem sytuują go wśród pionierów tej dziedziny.

Ważne miejsce wśród pokazywanych prac zajmowały grafika i rysunek. Pod koniec XIX wieku doszło do podniesienia rangi tych technik; artyści – wśród nich Vojtěch Preissig czy Karel Hlaváček – doceniali nowe możliwości artystycznej ekspresji, które owe techniki otwierały.

Integralnym elementem wystawy była unikatowa kolekcja książek i czasopism takich jak „Moderní revue” czy „Volné směry”. Wymienione periodyki, podobnie jak na przykład polskie „Życie” i „Chimera”, stały się dla twórców tamtych czasów przestrzenią dyskusji, wymiany myśli, generowały polemiki ideowo-artystyczne. Prezentowana kolekcja była także doskonałym przykładem syntezy tekstu literackiego i sztuki książki. Polski akcent na wystawie stanowiły przekłady utworów Stanisława Przybyszewskiego. Nawiązany przez pisarza w 1895 roku kontakt z Arnoštem Procházką i z czasopismem „Moderní revue” zaowocował później wydaniem w języku czeskim licznych poematów, powieści i dramatów polskiego twórcy. Sam Przybyszewski lubił zresztą podkreślać, że to właśnie Czesi pierwsi wśród Słowian odkryli jego twórczość: „Zaczem

Polska coś o mnie wiedziała, już Rosjanie tłumaczyli mój twór na język rosyjski, a ubiegli ich w tym Czesi! Przez Pragę czeską dostałem się do Polski!”.

Ekspozycja, przybliżając polskiej publiczności dorobek kulturowy jednego z naszych najbliższych sąsiadów, wpisywała się zarazem w szereg wcześniejszych projektów wystawienniczych mck dedykowanych sztuce czeskiej, która wciąż pozostaje niedostatecznie odkryta wśród rodzimej publiczności.

Wystawa powstała we współpracy z Muzeum Sztuki w Ołomuńcu i wydawnictwem Arbor vitae; jej czeskie edycje można zobaczyć w Muzeum Sztuki w Ołomuńcu (listopad 2014 – luty 2015) i w Galerii Narodowej w Pradze (kwiecień – wrzesień 2015).

Natalia Žak

OŚRODEK WYSTAW

AUTOR WYSTAWY

dr Otto Urban

KURATORZY

Natalia Žak, dr Otto Urban

WSPÓŁPRACA KURATORSKA

Anežka Šimková

ORGANIZACJA

Regina Pytlik

ARANŻACJA PLASTYCZNA

Malwina Antoniszczak, Monika Bielak

PROJEKT ALBUMU I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH

Krzysztof Radoszek

SPONSOR WYSTAWY

Kraków Airport

VÁCLAV HAVEL NA WYCIĄgniĘCIE RĘKI

7 MAJA – 7 WRZEŚNIA

Václav Havel pozostaje niezmiennie jednym z najważniejszych symboli demokratycznych przemian, które dokonały się w Europie Środkowej. Milan Kundera opisał go słowami: „Najważniejsze dzieło Václava Havla to jego własne życie”.

Wystawa w MCK przypominała losy tej niezwyklej postaci – opozycjonisty, męża stanu, pisarza i dramaturga, człowieka ikony – widziane przez pryzmat powstałych na przestrzeni kilkudziesięciu lat fotografii. Ich autor Oldřich Škácha towarzyszył Havlowi przez ponad trzydzieści lat, a zebrany przez niego materiał złożył się na unikalny portret wybitnej osobowości. Powstała w ten sposób dokumentacja nie ograniczała się tylko do rejestracji publicznej aktywności Havla, ale również, co szczególnie interesujące, odsłaniała jego drugie oblicze, kreśląc wielowątkowy portret prywatny.

Pochodzący z rodziny znanych praskich przedsiębiorców i intelektualistów Havel z racji swojego pochodzenia został uznany za wroga klasowego, co utrudniło mu podjęcie wybranych studiów. Po odbyciu służby wojskowej zatrudnił się najpierw jako pracownik techniczny w teatrze ABC, a później teatrze Na Zábradlí (Na Balustradzie). W latach sześćdziesiątych był również związany z Praskim Teatrem Miejskim, w tamtych czasie zaczął też wystawiać własne sztuki. Na skutek zaangażowania w wydarzenia praskiej wiosny utracił pracę w teatrze i trafił na listę autorów zakazanych. Kiedy niedługo potem wraz z pierwszą żoną Olgą przeniósł się poza Pragę, ich wiejski dom stał się miejscem spotkań pisarzy drugiego obiegu. Havel stworzył także tajną serię wydawniczą Edice Expedice. Był jednym z inicjatorów Karty 77, dla której impulsem do powstania stały się represje, które dotknęły członków grupy muzycznej The Plastic People of the Universe. Rok po jej ogłoszeniu powstał jeden z jego słynnych esejów *Síla bezsilnych*. Swoją działalność dysydencką przyszyły czeski prezydent przypłacił serią aresztowań i wyrokami więzienia. Wraz z nadejściem roku 1989 i powstaniem Forum Obywatelskiego Havel stał się jednym z akuszerów aksamitnej rewolucji. Wybrany w tym samym roku na urząd głowy państwa sprawował tę funkcję dwukrotnie. Jako ostatni prezydent Czechosłowacji i pierwszy prezydent Czech przeprowadził kraj przez trudny proces przemian demokratycznych.

Pokazane na wystawie zdjęcia stanowiły dokumentację wydarzeń z czasów działalności opozycyjnej Havla, okresu jego prezydentury i lat późniejszych, kiedy to wciąż aktywnie udzielał się w życiu publicznym i kulturalnym. Wiele też z tych ujęć z dzisiejszej perspektywy nabiera symbolicznego znaczenia. Wśród zaprezentowanych fotografii znalazły się między innymi kadry przedstawiające Havla tuż po uwolnieniu go z więzienia, przemawiającego do tłumu z balkonu na placu Wacława, w trakcie pierwszych dni po objęciu urzędu prezydenckiego, podczas zagranicznych podróży, ale też ukazujące go w towarzystwie najbliższej rodziny i przyjaciół czy we wnętrzu jego wiejskiego domu. Wśród uwiecznionych na zdjęciach postaci znaleźli się zarówno znani dysydenci, artyści, pisarze czy przywódcy światowych imperiów, jak też przedstawiciele

kultury popularnej. W obiektywie Škáchy Havel jawi się nie tylko jako opozycjonista, wybitny polityk, ale również artysta, mąż, przyjaciel, a przede wszystkim jednostka uwikłana w dzieje. W jednej z wypowiedzi z 1983 roku bohater mówił: „Nie jestem, nigdy nie byłem i nie miałem ambicji, by zostać politykiem czy zawodowym rewolucjonistą. Jestem pisarzem i jeżeli angażuję się w sposób nieliteracki, robię tak, ponieważ uważam to za mój ludzki i obywatelski obowiązek”.

Niezafałszowany obraz Havla, jaki wyłania się z prezentowanego cyklu zdjęć, był możliwy do osiągnięcia dzięki specyficznej relacji łączącej fotografowanego i fotografującego. W latach sześćdziesiątych Oldřich Škácha współpracował jako fotoreporter z wieloma wydawnictwami w Czechosłowacji i poza jej granicami. W wyniku represji wprowadzonych po wydarzeniach 1968 roku otrzymał zakaz wykonywania zawodu. Wtedy też nawiązał kontakt ze środowiskiem

opozycyjnym i poznał Havla, z którym się zaprzyjaźnił. Przez wiele lat dokumentował dysydencką rzeczywistość, a później został oficjalnym fotografem kancelarii prezydenckiej.

Uzupełnieniem wystawy była prezentacja nagrań pochodzących z dysydenckich kronik *Originální videožurnál*.

Ekspozycja została przygotowana we współpracy z Czeskim Centrum w Warszawie.

Natalia Żak

OŚRODEK WYSTAW

KURATOR

Natalia Żak

ORGANIZACJA

Regina Pytlik

ARANŻACJA PLASTYCZNA

Malwina Antoniszczak

PROJEKT DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH

Monika Bielak

MIT GALICJI

9 PAŹDZIERNIKA 2014 – 8 MARCA 2015

Galicja zniknęła z mapy Europy w 1918 roku wraz z rozpadem monarchii austro-węgierskiej, której była prowincją. Ale wciąż istnieje w świadomości i pamięci zbiorowej dzisiejszych mieszkańców tego regionu. To przestrzeń wyobrażona, z którą czują oni więź emocjonalną i psychologiczną. Mit Galicji wciąż kształtuje ich tożsamość. Krakowska wystawa to próba odpowiedzi na pytanie, jak powstał i jaki jest współczesny wymiar tego mitu, dlaczego odwołują się do niego literatura, sztuka i film, a sama galicyjskość jest dziś atrakcyjną marką.

Ekspozycja konfrontowała mityczne wyobrażenia z faktami historycznymi i z perspektywą uwikłanych w tę historię narodów. W tym zderzeniu ujawnione zostają wspólne lub odmienne sensy galicyjskości polskiej, ukraińskiej, austriackiej i żydowskiej, tworząc obraz tego, jak mit Galicji funkcjonuje w powszechnej świadomości, kulturze, życiu społecznym i politycznym. Wystawa prezentowała Galicję jako krainę paradoksów. Z jednej strony to tam budziły się narodowe tożsamości i kultury, z drugiej odrębność etniczna zamkniętych w sztucznie utworzonych granicach grup prowadziła do licznych napięć. Najbiedniejsza i najbardziej zacofana prowincja monarchii za sprawą kolei żelaznych i złóż ropy naftowej przeżyła skok cywilizacyjny i stała się miejscem narodzin wielu fortun.

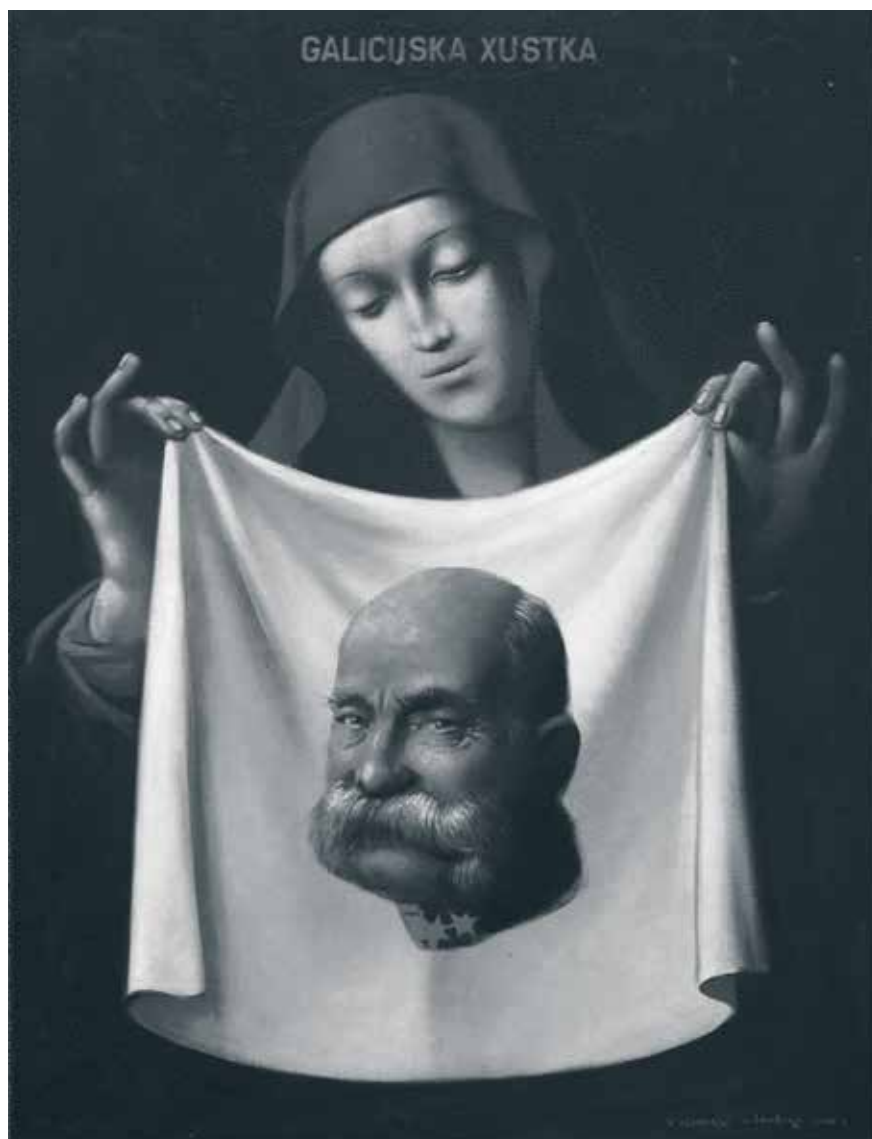
Mit Galicji to jedna z najważniejszych z prezentowanych w Międzynarodowym Centrum Kultury ekspozycji. Na wystawie znalazło się blisko 600 eksponatów – dzieł sztuki, archiwaliów i artefaktów – dotąd nieekspozowanych w kontekście badań nad Galicją i jej dziedzictwem kulturowym. Wśród nich przedstawiono między innymi prace Jacka Malczewskiego, Maurycego Gottlieba czy Włodzimierza Tetmajera, a dzieła współczesnych artystów polskich takich jak Tadeusz Kantor i Mirosław Bałka zawisły obok prac ich ukraińskich kolegów: Jurka Kocha i Włodka Kostyrki. Ekspozycję dopełniają dokumenty historyczne, unikatowy zestaw map archiwalnych i przedmioty codziennego użytku.

Wystawa została podzielona na cztery główne części tematyczne. Pierwsza wprowadza zwiedzających w najważniejsze zagadnienia wystawy. Druga przedstawia mity założycielskie Galicji, których początki wiążą się z rozbiorem Polski, uwzględniając perspektywy polską, ukraińską, austriacką i żydowską. Trzecia prezentuje różne aspekty problematyki galicyjskiej lat 1772–1918: od mapowania, przez ekonomię i infrastrukturę, po religię, edukację i kulturę. Istotnym wątkiem poruszonym w tej sekcji jest autonomia, jaką prowincja uzyskała w 1867 roku, oraz rozpad Galicji i całej monarchii austro-węgierskiej. Czwartą sekcję – *Galicja po Galicji* – poświęcono współczesnym odsłonom tego historycznego mitu: zdumiewająco trwałemu sentymentowi do Franciszka Józefa czy komercyjnemu wykorzystaniu Galicji jako marki.

Wystawa jest zwieńczeniem czteroletniego projektu badawczego poświęconego wielonarodowemu dziedzictwu historycznemu obszarowi Galicji, który Międzynarodowe Centrum Kultury realizowało we współpracy z wiedeńskim Institut für den Donauraum und Mitteleuropa. Zaangażowani w projekt eksperci od tematyki galicyjskiej, historycy, pisarze oraz przedstawiciele instytucji kultury trzech krajów: Austrii, Polski i Ukrainy, prześledzili kształtowanie się

Włodko Kostyrko, *Chusta galicyjska*, 2009, olej na płótnie

mitu Galicji, jego współczesnej recepcji i znaczenia, co stanowiło punkt wyjścia do stworzenia scenariusza ekspozycji. Wystawa powstała we współpracy z Wien Museum, gdzie będzie prezentowana od marca do sierpnia 2015 roku.

Wystawa została objęta honorowymi patronatami: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP profesor Małgorzaty Omilanowskiej, Prezydenta Miasta Krakowa profesora Jacka Majchrowskiego, Ministra ds. Sztuki, Kultury, Konstytucji i Służby Publicznej Republiki Austrii doktora Josefa Ostermayera, Burmistrza Wiednia doktora Michaela Häupla.

dr Żanna Komar

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

IDEA WYSTAWY

prof. Jacek Purchla, dr Emil Brix

KONCEPCJA WYSTAWY

*prof. Jacek Purchla, dr Wolfgang Kos, dr Żanna Komar,
dr Monika Rydiger, dr Werner Michael Schwarz*

KURATORZY

dr Żanna Komar, dr Monika Rydiger, dr Werner Michael Schwarz

ARANŻACJA PLASTYCZNA

Rafał Bartkowicz

ORGANIZACJA

Anna Śliwa, Bärbl Schrems

ASYSTENTKI KURATORÓW

Kinga Migalska, Katrin Ecker

PROJEKT ALBUMU I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

PATRONI WYSTAWY

*Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Gmina Miejska Kraków*

SPONSORZY WYSTAWY

Kraków Airport, Andel's Hotel Cracow

PARTNERZY WYSTAWY

*Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie,
Krakowski Kredens, Ca Visual Com, Teatr Bagatela,
Austriackie Forum Kultury, Żywiec Zdrój SA*

GALICYJSKI THANATOS CMENTARZE WOJENNE W GALICJI ZACHODNIEJ Z LAT 1914–1918

23 LISTOPADA 2014 – 1 LUTEGO 2015

Wielka Wojna z lat 1914–1918 przeszła do historii jako symbol rozpadu dawnego, zastalego porządku geopolitycznego Europy, jako koniec wielkich dynastii i mocarstw. Pozostawiła po sobie zgłiszcza i pochłonęła nienotowaną dotąd w dziejach liczbę ofiar. Galicja stała się szczególnym teatrem tej wojny już w pierwszych jej tygodniach. Kulminacyjny moment nastąpił w maju 1915 roku, kiedy pod Gorlicami armie niemiecka i austriacka zdecydowały się zaatakować Rosjan i po kilku dniach zaciętych walk odniosły zwycięstwo. Bitwa pod Gorlicami – swoiste Verdun Wschodu – to jedyna tak wielka wiktoria armii austriackiej, przełomowa dla sytuacji na froncie austriacko-rosyjskim. Galicja przestała odtąd być sceną krwawego *theatrum belli*. Dziś jedynie liczne cmentarze wojenne są jego śladem. Są one miejscami, gdzie wieczny spoczynek i należną cześć oddano zarówno zwycięzcom, jak i pokonanym, co czyni je fenomenem w skali europejskiej. W Galicji Zachodniej działał Wydział Grobów Wojennych podlegający Ministerstwu Wojny i powołany do szeroko zakrojonej akcji budowy cmentarzy wojennych, w której ramach powstał szereg założeń o bardzo wysokiej klasie artystycznej. Tworzyli je wiodący architekci, między innymi: Dušan Jurkovič, Hans Mayr, Jan Szczepkowski, Gustav Rossmann. Do dzisiaj stanowią one malowniczy akcent w pejzażu Małopolski, Beskidu Niskiego i Pogórza Karpackiego. Były projektowane w duchu posesesyjnego modernizmu – wielu z tworzących je architektów było wychowankami Josefa Hoffmanna. Oprócz architektów Wydział Grobów Wojennych zatrudniał rzeźbiarzy, którzy tworzyli oprawę rzeźbiarską, oraz ogrodników dbających o zieleni dookoła cmentarzy – planowali oni rozwój roślinności aż o pięćdziesiąt lat naprzód. Przy budowie cmentarzy pracował też sztab fotografów i malarzy, w tym Henryk Uziembło, którzy dokumentowali całą akcję. Ich zdjęcia i akwarele były później reproduktowane w formie pocztówek.

Wystawa była po raz pierwszy prezentowana w MCK w 1996 roku pod tytułem *Wobec Thanatosa. Galicyjskie cmentarze wojenne z lat 1914–1918*.

Helena Postawka-Lech

OŚRODEK WYSTAW

KONCEPCJA MERYTORYCZNA
dr hab. Paweł Pencakowski

ZDJĘCIA WSPÓŁCZESNE
prof. Marek Sajduk

KURATOR
Helena Postawka-Lech

ARANŻACJA PLASTYCZNA
Maria Paszkowska

PROGRAMY EDUKACYJNE

AKADEMIA DZIEDZICTWA

Akademia Dziedzictwa powstała w 2001 roku i jest pierwszym w Polsce programem studiów podyplomowych poświęconych ochronie dziedzictwa kulturowego realizowanej poprzez aktywne zarządzanie. Projekt powstał jako wspólna inicjatywa Międzynarodowego Centrum Kultury oraz Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i miał od początku stanowić pomost pomiędzy światem kultury i ekonomii. Przez trzynaście lat istnienia projektu wypracowano jedyny w swoim rodzaju program studiów analizujących ochronę i opiekę nad zabytkami poprzez pryzmat praktycznego zastosowania mechanizmów z zakresu prawa, administracji i marketingu. W 2014 roku Międzynarodowe Centrum Kultury uczestniczyło w realizacji ósmej już oraz w inauguracji kolejnej – dziewiątej – edycji programu, w ramach którego studia podjęło łącznie niemalże 250 osób.

Program studiów od samego początku adresowany był do pracowników instytucji kultury oraz urzędów konserwatorskich. Początkowo koncentrując się na problematyce ochrony dziedzictwa, organizatorzy z czasem wypracowali szeroką ofertę skierowaną między innymi do muzealników i animatorów kultury oraz do przedstawicieli administracji samorządowej. Rosnące znaczenie kultury i dziedzictwa w aktywności samorządów oraz powstanie licznych nowych placówek kulturalnych, które często prowadzą swoją aktywność w obiektach dziedzictwa i poprzez prezentowanie dziedzictwa starają się trafić do odbiorców, stworzyło dużą grupę odbiorców programu Akademii. Osobom, które posiadają wykształcenie humanistyczne, studia te dają możliwość bliższego poznania zagadnień z zakresu prawa i administracji. Dla osób z zapleczem technicznym lub ekonomicznym Akademia Dziedzictwa to droga do zwiększenia wiedzy o kulturze i dziedzictwie. Uzupełnieniem programu każdej edycji są seminaria organizowane poza Krakowem, mające na celu przedstawienie studentom zabytków z różnych regionów Polski oraz praktycznych sposobów zarządzania obiektami dziedzictwa. W 2014 roku zorganizowane zostały warsztaty z zakresu zarządzania obiektami dziedzictwa kulturowego – tym razem pięciodniowy program dla studentów ósmej edycji poświęcono dziedzictwu województwa podkarpackiego.

Od początku istnienia programu zajęcia przygotowane wspólnie z Małopolską Szkołą Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie prowadzone są od lat przez wykładowców reprezentujących najlepsze polskie uczelnie wyższe, w tym: Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński, Politechnikę Krakowską, Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie. Ponadto z Akademią współpracują pracownicy wiodących instytucji kultury, między innymi Zamku Królewskiego w Warszawie i Pałacu w Wilanowie, oraz eksperci ICOMOS-u. Wśród stałych współpracowników Akademii Dziedzictwa należy wymienić: prof. Wojciecha Bałusa, dr. hab. Piotra Dobosza, prof. Jerzego Hausnera, dyrektora Pawła Jaskanisa, prof. Piotra Krasnego, prof. Andrzeja Rottermunda, prof. Bogusława Szmygina, prof. Stanisława Waltosia.

Ile jest warte dziedzictwo? – wykład prof. Gregory'ego J. Ashwortha inaugurujący ix edycję studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa

Trondheim i jego muzea – wykład Suzette Paasche

W październiku 2014 roku odbyła się inauguracja dziewiątej edycji programu. Wykład wprowadzający na temat *Ile warte jest dziedzictwo?* wygłosił prof. Gregory J. Ashworth z Uniwersytetu Groningen. Wydarzenie, które wpisywało się w główną linię programową studiów, otwarte było dla szerokiej publiczności, wpisując się tym samym w realizowany od kilku lat cykl *Wykłady otwarte Akademii Dziedzictwa*. W 2014 roku oprócz wykładu inauguracyjnego zorganizowano także trzy spotkania poświęcone relacji pomiędzy fenomenem miasta a kluczową dla interpretacji jego dziedzictwa instytucją, którą jest muzeum. W marcu mck odwiedził Paul Spies, dyrektor Muzeum Amsterdamu, który przedstawił program prowadzonej przez siebie placówki. W maju przykład aktywności Muzeów Regionu Trøndelag przedstawiła Suzette Paasche z norweskiego Trondheim. W październiku krakowska publiczność miała możliwość bliższego poznania działalności Muzeum Pera w Stambule, którego aktywność przedstawił kierujący tą instytucją M. Özalp Birol. W ramach wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa organizowane są również spotkania z uczestnikami programu stypendialnego Ministra Kultury i Dziedzictwa

Stambuł i jego muzeum – wykład M. Özalpa Birola

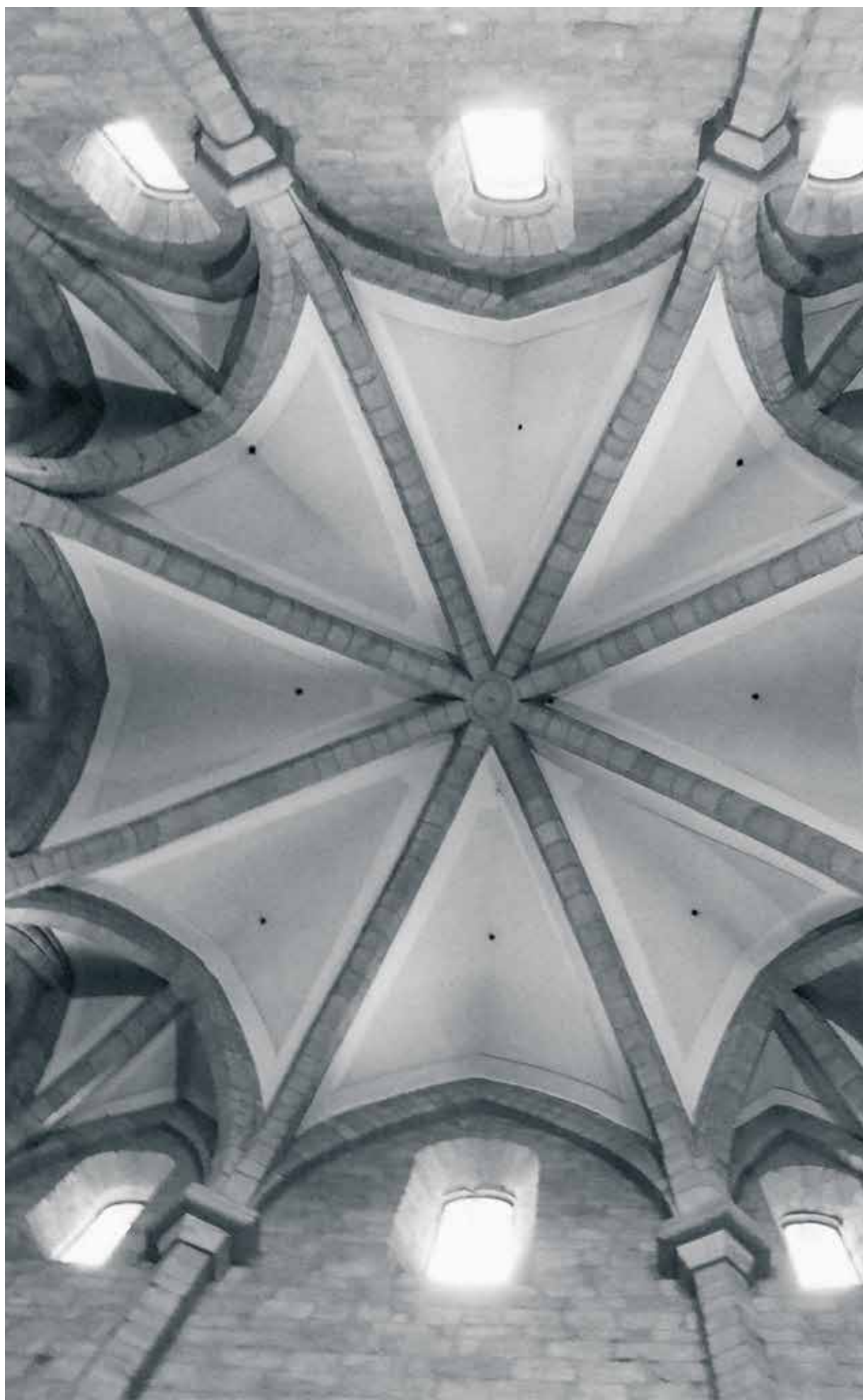
Warsztaty Akademii Dziedzictwa – wizyta w skansenie w Sanoku

Narodowego Thesaurus Poloniae. W 2014 roku prof. István Kovács, węgierski dyplomata i historyk, przedstawił szeroki fresk relacji polsko-węgierskich widzianych oczami przedstawicieli rodu Burchardów-Bélavárych, którzy od XVI do XX wieku odgrywali ważną rolę w życiu politycznym i kulturalnym zarówno Krakowa i Budapesztu, jak też Paryża. Natomiast prof. Jarosław Hrycak omówił zmiany społeczne i polityczne zachodzące współcześnie na Ukrainie.

Zarówno wykłady otwarte, jak i studia podyplomowe zyskały w 2014 roku cenne wsparcie w postaci grantu Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy. Akademia Dziedzictwa już po raz drugi otrzymała dotację od tego partnera, którego zaangażowanie pokazuje rosnące zainteresowanie instytucji finansowych problemami kultury i ochroną dziedzictwa.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

MANAGEMENT OF UNESCO WORLD CULTURAL HERITAGE SITES IN VISEGRAD COUNTRIES

7-13 LIPCA

W 2014 roku już po raz szósty MCK wspólnie z partnerami z państw Grupy Wyszehradzkiej zorganizowało kurs letni poświęcony zarządzaniu miejscami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO. Pierwszy taki kurs został przeprowadzony w 2009 roku. Jego organizacja związana była z powierzeniem Międzynarodowemu Centrum Kultury przez ministrów kultury państw Grupy Wyszehradzkiej zadania prowadzenia i monitorowania działań stałej Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Państw v4. Regularne spotkania ekspertów z Czech, Polski, Słowacji i Węgier przyniosły bogaty plon w postaci kilku konferencji naukowych oraz programu edukacyjnego adresowanego do pracowników urzędów konserwatorskich oraz osób zaangażowanych w realizację projektów na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego. Co roku w związku z tym programem do Krakowa przyjeżdża około dwudziestu osób z całego regionu, aby wziąć udział w szkoleniu składającym się ze wstępnej części merytorycznej oraz z rozwijającej ją części warsztatowej zakładającej wspólne odwiedzanie wybranych miejsc wpisanych na Listę UNESCO w jednym i co roku innym państwie grupy v4. Warsztaty związane są z analizą problemów występujących w jednym z takich miejsc i z przygotowaniem próby diagnozy.

W 2014 roku kurs zatytułowany *Management of UNESCO World Cultural Heritage Sites in Visegrad Countries* zorganizowany został w lipcu i poświęcony był miejscom wpisanym na Listę UNESCO w Republice Czeskiej. Wykładowcami szkoły byli uczestnicy spotkań Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Państw v4, między innymi dr Tamás Fejérdy z węgierskiego ICOMOS-u, Barbara Fogarasi z Centrum Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym im. Gyuli Forstera w Budapeszcie, Ľubica Pinčíková z Urzędu Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej w Bratysławie oraz Jiří Vajčner z Ministerstwa Kultury Republiki Czeskiej. Ponadto w prowadzeniu zajęć uczestniczyli przedstawiciele czeskiego Narodowego Instytutu Dziedzictwa: inż. Věra Kučová oraz dr Petr Pavelec, a także Matthias Ripp odpowiedzialny za centrum turystyczne Ratyzbony.

Głównym tematem kursu w 2014 roku był kościół pielgrzymkowy św. Jana Nepomucena w Zelenej Horze, znajdujący się w miejscowości Zdziar nad Sazawą. Wspólnym wyzwaniem było ustalenie lokalizacji nowego punktu obsługi turystów odwiedzających to miejsce. Uczestnicy programu zwiedzili kościół i spotkali się z przedstawicielami władz oraz lokalnych instytucji zaangażowanych w zarządzanie miejscem. Później, pracując w trzech grupach, uczestnicy skupili się na dwóch podstawowych problemach kościoła pielgrzymkowego:

Warsztaty w Telču

Kościół pielgrzymkowy św. Jana Nepomucena w Zelenej Horze

Warsztaty w Zelenej Horze

Spotkanie w synagodze w Třebíči

umiejscowieniu nowego centrum obsługi turystów oraz programie tego centrum. W efekcie wspólnej pracy uczestnicy przygotowali prezentacje zawierające diagnozę podstawowych problemów miejsca oraz pomysły ich rozwiązania. Zasadnicza część zajęć prowadzonych w Czechach odbywała się w Telču, historycznym mieście wpisanym na Listę UNESCO. Oprócz Zelenej Hory uczestnicy poznali także Telč i Třebíč.

Kurs w 2014 roku należał do najciekawszych pod względem merytorycznym spośród wszystkich dotychczas przygotowanych w ramach tej współpracy. Oparcie programu o analizę realnych problemów poprzedzoną częścią teoretyczną i uzupełnioną o spotkania z osobami zaangażowanymi w zarządzanie miejscem stanowi wypróbowany już model działań edukacyjnych dotyczących zarządzania dziedzictwem kulturowym. W kolejnym roku podobny program przewidziano do realizacji w Bańskiej Szczawnicy na Słowacji.

W związku z rozwojem programu i potrzebą poszerzenia jego tematyki o miejsca dziedzictwa nie tylko z Listy UNESCO podjęto decyzję, że kolejne edycje odbędą się pod nazwą Visegrád Heritage Academy.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

DZIEDZICTWO POGRANICZY

29 SIERPNIA – 6 WRZEŚNIA

Międzynarodowe Centrum Kultury od wielu lat prowadzi aktywną współpracę z partnerami z Japonii, przede wszystkim z Tokyo University of Foreign Studies. W 2014 roku w ramach tej współpracy mck oraz Fundacja Międzynarodowego Centrum Kultury już po raz czwarty przygotowały seminarium naukowe *Dziedzictwo pograniczy*, którego głównym tematem jest fenomen Europy Środkowej oraz problem pogranicza kultur i tożsamości, które tak silnie definiują ten region. Pierwszy program w ramach seminarium został przygotowany w 2008 roku i dotyczył dziedzictwa Galicji. Miejszem jego organizacji była południowa część Polski oraz zachodnie tereny Ukrainy. Dwa lata później tematem seminarium była Rzeczpospolita Obojga Narodów, a miejscem realizacji wschodnia Polska oraz Litwa. W 2012 roku kontynuacją programu było seminarium przeprowadzone na terytorium Białorusi.

W 2014 roku podtytułem projektu uczyniono dziedzictwo kulturowe państw Grupy Wyszehradzkiej, a na miejsce realizacji przewidziano Podhale i Spisz oraz wschodnią część Słowacji i wschodnią część Węgier. Seminarium, w którym udział wzięło dwudziestu badaczy historii, kultury i języków różnych państw regionu Europy Środkowej i Wschodniej, pozwoliło zaprezentować ogromne bogactwo kulturowe, jakie rozwinęło się wzdłuż traktów handlowych łączących Kraków ze Spiszem i z Koszycami oraz prowadzących w kierunku Tokaju i w stronę Budapesztu. Głównymi tematami seminarium były: historyczne relacje pomiędzy Polską a Węgry, rozwój handlu od epoki średniowiecza, związki dynastyczne i kulturowe w dobie nowożytnej, wreszcie podobieństwa i różnice pomiędzy Galicją a krajami Korony Świętego Stefana w XIX wieku, jak również doświadczenia związane z drugą wojną światową i pamięcią o epoce komunizmu w Polsce, w Czechosłowacji i na Węgrzech. Osobnym tematem seminarium była historia Słowacji i tożsamość Słowaków. W pierwszych dniach uczestnicy seminarium oprócz Krakowa odwiedzili Dębno Podhalańskie i zamek w Niedzicy. Następnie udali się w kierunku Spiszu i dalej Szaryszu.

Głównym miejscem realizacji programu były Koszyce, najważniejszy ośrodek wschodniej Słowacji, historyczna metropolia położona na szlaku z Krakowa do Budapesztu. Koszyce stanowią idealne miejsce, jeśli chcemy odwiedzić zarówno niemieckie miasta górnicze północnej Słowacji, drewnianą architekturę Łemków i Bojków, dawne magnackie rezydencje węgierskiej arystokracji, jak też bogactwa natury i krajobrazu regionu Tokaju lub Egeru. Dla japońskich uczestników programu niezwykle różnorodność dziedzictwa, tożsamości i kultury, których nagromadzenie występuje na terytorium wschodniej Słowacji, stanowiła zaskoczenie, otwierając nowe horyzonty badawcze. Zakończeniem programu była wizyta w Budapeszcie, która pozwoliła zderzyć dotychczasowe doświadczenia uczestników z dziedzictwem jednej z dawnych stolic monarchii Habsburgów.

Uczestnicy poprzednich seminariów aktywnie zajmują się badaniami nad omawianym regionem. Wymiana pomiędzy mck, Fundacją mck i Tokyo

W katedrze św. Elżbiety w Koszycach

W Egerze

W Budapeszcie z Tamásem Fejérdym

University of Foreign Studies zdążyła zaowocować artykułami naukowymi i przekładami na przykład wizyta nad jeziorem Świteż w 2012 roku spowodowała, że prof. Tokimasa Sekiguchi dokonał przekładu na język japoński *Ballad i romansów* Adama Mickiewicza. To jeden z wielu przykładów aktywnej wymiany myśli i współpracy pomiędzy instytucjami. Warto dodać, że w 2014 roku Międzynarodowe Centrum Kultury wsparło zakończone sukcesem starania TuFS o grant na realizację projektu *Constructing New Concept of European History from the Perspective of Historical Experiences of Borderlands*. Dzięki tej współpracy od 2015 roku do Krakowa przyjeżdżają japońscy badacze w celu realizacji wielomiesięcznych programów naukowych.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

PROGRAM EDUKACYJNY TOWARZYSZĄCY WYSTAWOM

Wszystkim wystawom prezentowanym w Galerii mck towarzyszy rozbudowany program edukacyjny adresowany do rozmaitych grup odbiorców. W 2014 roku Międzynarodowe Centrum Kultury zainicjowało Uniwersytecką Klasę Kompetencji Kulturowych – owoc współpracy z Instytutem Europeistyki uJ. Istotą projektu jest dostosowanie programu szkolnego do standardów europejskich i wymagań zglobalizowanego świata, nadanie nauczonym przedmiotom wymiaru europejskiego, wzbogacenie procesu nauczania przez wprowadzenie cyklu wykładów i ćwiczeń w instytucjach kultury. Międzynarodowe Centrum Kultury, prezentując problemowe wystawy *Pamięć. Rejestry i terytoria*, *Władcy snów*. *Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914* oraz *Mit Galicji*, wpisało się w wytyczne projektu, stając się dla uczniów przestrzenią dialogu z dziedzictwem środkowoeuropejskim. Ważną wystawą dla grup szkolnych była prezentacja fotografii *Václav Havel na wyciągnięcie ręki*, reportersko ukazująca karierę polityczną pierwszego demokratycznego prezydenta Republiki Czeskiej. Stała się ona pretekstem do przeprowadzenia wielu lekcji historii i wiedzy o społeczeństwie w przestrzeni ekspozycji dla krakowskich licealistów. Ponadto jak co roku w ramach oferty edukacyjnej mck odbyły się warsztaty z okazji ferii zimowych *Pamiętaj o feriach! Mózg, sztuka i nauka*, które towarzyszyły trwającej wystawie *Pamięć. Rejestry i terytoria*. Celem zajęć było przybliżenie naukowego kontekstu pojęcia „pamięć”. Wychodząc poza ramy dziedzin humanistycznych, dzieci dowiedziały się, jakie sfery mózgu są odpowiedzialne za zapamiętywanie. Podczas trzech spotkań uczestnicy warsztatów nie tylko poznawali treść wystawy, ale również wykonywali zadania wiążące działalność artystyczną z podstawami neuronauk (gra memo, wykonywanie makiety mózgu). W podobny interdyscyplinarny sposób młodzi odbiorcy sztuki mogli poznać wystawę *Władcy snów*. *Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914* w ramach zajęć zorganizowanych w wakacje. Cykl spotkań warsztatowych dotyczył pięciu zmysłów, dzięki którym można odbierać sztukę oraz lepiej ją zapamiętywać i rozumieć. W ramach tych zajęć odbyły się warsztaty kulinarne, muzyczne, a także spacer architektoniczny.

Od początku roku kontynuowany był cykl spotkań dla seniorów *Dojrzała do sztuki*. W trakcie comiesięcznych spotkań uczestnicy brali udział w prelekcjach historyczki sztuki Małgorzaty Jędrzejczyk, która stawiając sobie za punkt wyjścia tematykę aktualnie prezentowanej wystawy, podejmowała takie wątki jak: architektura w kontekście pamięci, *Gesamtkunstwerk* czy historia sztuki i architektury galicyjskich terytoriów.

Widząc zapotrzebowanie na tego typu zajęcia, kontynuowaliśmy również oprowadzanie dla rodziców i opiekunów dzieci do lat trzech z cyklu *sMoCzKi w mck*. Ideą tych spotkań jest udostępnienie wystaw w poniedziałki, kiedy galeria jest zamknięta dla szerokiej publiczności, wszystkim tym, którzy mają pod opieką najmłodsze dzieci.

Materiały edukacyjne towarzyszące wystawie *Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914*

Materiały edukacyjne towarzyszące wystawie *Mit Galicji*

Dzień Mamy w mck – warsztaty dla mam i dzieci

Dzień Mamy w mck – warsztaty dla mam i dzieci

Pod koniec roku zorganizowane zostało seminarium dla nauczycieli: *Galicyska perspektywa, czyli jak wykorzystać dziedzictwo galicyjskie w nauczaniu nie tylko historii*, w czasie którego została przedstawiona oferta edukacyjna mck towarzysząca wystawie *Mit Galicji*, a także plany edukacyjne na następne miesiące.

Ponadto w 2014 roku każdej wystawie towarzyszyły niedzielne oprowadzania z przewodnikiem zarówno w języku polskim, jak i angielskim, a dla dzieci dodatkowo przygotowane zostały trzy ścieżki zwiedzania wystaw, bazujące na kartach pracy obfitujących w zadania do wykonania na podstawie prezentowanych na wystawach eksponatów.

Marta Gaj

OŚRODEK WYSTAW

PROJEKTY SIECI PROGRAMY

THESAURUS POLONIAE

Geneza programu Thesaurus Poloniae sięga 2007 roku i zorganizowanego w Krakowie Pierwszego Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski, który pokazał rosnące zainteresowanie wiedzą o Polsce w różnych częściach świata oraz odsłonił lukę w ofercie stypendialnej kierowanej przez polskie instytucje do naukowców mieszkających i pracujących poza Polską. W odpowiedzi na te potrzeby i na wniosek Międzynarodowego Centrum Kultury Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej powołał program stypendialny Thesaurus Poloniae, który od 2009 roku realizowany jest przez MCK w Krakowie. W 2014 roku program stypendialny obchodził zatem piątą rocznicę swojego istnienia

Jedenaście edycji programu, które zorganizowano w ciągu sześciu lat jego istnienia, pozwoliło zgromadzić w Krakowie już ponad sześćdziesiąt osób z dwudziestu siedmiu państw i czterech kontynentów. Reprezentując różne kręgi kulturowe, uczestnicy programu mogą szerzyć wiedzę o Polsce i Europie Środkowej w odległych i zróżnicowanych kulturowo miejscach. Program stypendialny adresowany jest do zagranicznych badaczy, którzy prowadzą badania poświęcone kulturze, historii oraz szeroko rozumianemu dziedzictwu Rzeczypospolitej i Europy Środkowej. Organizatorzy zapraszają do zgłaszania się naukowców z całego świata zajmujących się zarówno teoretycznymi badaniami z zakresu szeroko rozumianej humanistyki, jak i problematyką zarządzania i ochrony dziedzictwa kulturowego.

Program Thesaurus Poloniae realizowany jest w dwóch kategoriach. Pierwsza z nich to Program Senior skierowany do profesorów i starszych wykładowców akademickich. Druga to utworzony z myślą o doktorantach Program Junior. Międzynarodowe Centrum Kultury, które w imieniu MKiDN odpowiada za rekrutację i organizację programu, zapewnia uczestnikom zarówno stypendium, jak i finansuje trzymiesięczny pobyt w Krakowie oraz oferuje możliwość korzystania z zaplecza naukowego instytucji i pomoc w nawiązaniu współpracy z archiwami, bibliotekami oraz programami edukacyjnymi i badawczymi prowadzonymi przez wybrane placówki naukowe tudzież kulturalne.

W 2014 roku zorganizowane zostały dwie edycje programu, w których łącznie udział wzięło trzynaście osób. Wiosną i latem Thesaurus Poloniae zgromadził w Krakowie sześć osób: pięcioro uczestników Programu Senior i jednego Programu Junior. Do Krakowa przyjechali w tym czasie: prof. István Kovács z Budapesztu, prof. Jarosław Hrycak z Kijowa, prof. Jacob Juntunen z Carbondale w USA, dr Dalia Shebl Said z Kafr asz-Szajch w Egipcie, prof. Marius Stan z Bukaresztu i inż. Andrij Saljuk ze Lwowa.

Jesienią MCK gościło w Krakowie kolejnych siedmiu stypendystów, spośród których troje uczestniczyło w Programie Senior, a czworo w Programie Junior. Wśród laureatów znaleźli się: pochodząca z Syrii Aisha Darwish, Jürgen Kaumkötter z Osnabrück, Dorina Khalil-Butucioc z Kiszyniowa, dr Aleksandr Musin z Sankt Petersburga, Nina Nietużyłowa oraz dr Oleg Rybczynski ze Lwowa, a także dr Regina Wenninger z Monachium.

Pobyt kolejnych badaczy w Polsce stanowi szansę na rozwój relacji z instytucjami naukowymi za granicą. Tylko w roku 2014 MCK w ramach programu Thesaurus Poloniae mogło pomóc w realizacji kilku ważnych projektów, które

pomogą w poszerzeniu naszej wiedzy o historii Polski i jej kultury. W trakcie swojego pobytu w Krakowie inż. Andrij Saljuk przygotowywał publikację na temat historii oraz programu ikonograficznego kaplicy Boimów we Lwowie, prof. István Kovács opracowywał kolejny tom monumentalnego słownika biograficznego polskich uczestników węgierskiej Wiosny Ludów, a Jürgen Kaumkötter pracował nad programem wystawy poświęconej sztuce tworzonej przez więźniów KL Auschwitz, która zostanie pokazana w MOCAR-u. W 2014 roku pewną nowością dla naszej instytucji był niezwykle owocny pobyt w Krakowie dwóch badaczek z Bliskiego Wschodu. Doktor Dalia Shebl Said z Uniwersytetu Kafr asz-Szajch w Egipcie oraz związana obecnie z Uniwersytetem Sapienza w Rzymie, a pochodząca z Syrii Aisha Darwish przyjechały do Krakowa w związku z projektami, które poświęcone były rekonstrukcji zabytków oraz odbudowie miast historycznych w Polsce po drugiej wojnie światowej. Doświadczenia Polski w tym zakresie mogą stanowić ciekawy i inspirujący początek współpracy pomiędzy badaczami i ekspertami z Polski a przedstawicielami państw, które tak jak Syria są obecnie dewastowane przez długotrwały konflikt zbrojny. Zaangażowanie obu badaczek pokazało także potrzebę bliższej współpracy z instytucjami i ludźmi nauki z regionu Bliskiego Wschodu.

Stale rosnące wraz z kolejnymi edycjami zainteresowanie programem Thesaurus Poloniae pokazuje również konieczność rozwijania oferty stypendialnej dotyczącej badań humanistycznych poświęconych polskiej kulturze i dziedzictwu. Informacje na temat warunków ubiegania się o stypendium znajdują się na stronie www.mck.krakow.pl.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

AHICE ART AND HERITAGE IN CENTRAL EUROPE

WWW.AHICE.NET

Projekt AHICE to jedyny ponadregionalny serwis o sztuce i dziedzictwie w Europie Środkowej. Ułatwia on dostęp do informacji o wydarzeniach w Republice Czeskiej, na Węgrzech, w Polsce i na Słowacji.

Początek roku 2014 był okresem testowania, a następnie rozpoczęcia wdrażania nowej struktury i interfejsu. Po zakończeniu etapu testowania nowy serwis został w marcu udostępniony wszystkim użytkownikom, zamieniając przy tym poprzednią wersję portalu, działającego przez cały okres nieprzerwanie. Nowa odsłona serwisu od momentu włączenia nowej wersji działa pod nazwą Art and Heritage in Central Europe, która zastąpiła dotychczasową Art Historian Information from Central Europe.

W tym czasie opracowana została także dodatkowa kategoria, zawierająca wykaz miejsc wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w krajach współpracy wyszehradzkiej. Ta część serwisu została udostępniona użytkownikom w maju 2014 roku. W maju został także założony nowy profil AHICE na Facebooku, a jego ustanowienie było częścią działań promocyjnych przeprowadzonych przez Ośrodek Komunikacji MCK.

Przez cały rok 2014 zespół AHICE – przede wszystkim redakcja w MCK i narodowi koordynatorzy w czterech krajach objętych współpracą – kontynuował prace nad wdrożeniem systemu informatycznego portalu, wykonując jednocześnie bieżące zadania związane z administrowaniem serwisu. Ponadto pojawiły się propozycje zmierzające do usprawnienia funkcjonowania portalu; zebrane uwagi zostały uwzględnione podczas wprowadzania aktualizacji. Prace te wykonano w grudniu 2014 roku; w efekcie AHICE wzbogacił się przede wszystkim o nowe funkcjonalności, ułatwiające działania na wszystkich poziomach administracyjnych. Dokonano także drobnych usprawnień służących wygodzie użytkowników w przeglądaniu zawartości serwisu.

W roku 2014 odbyły się spotkania związane z koniecznością wyjazdów. 5 maja główny administrator serwisu pojechał do Miskolca w celu przeszkolenia nowego koordynatora narodowego, wyznaczonego przez węgierskiego partnera AHICE. 23 lipca główny administrator serwisu spotkał się w Łodzi z przedstawicielami Muzeum Miasta Łodzi, aby omówić przyszłą współpracę w ramach sieci AHICE. Kilka miesięcy później Muzeum zostało nowym oficjalnym partnerem serwisu. 22 grudnia odbyły się spotkania robocze z narodowymi koordynatorami Słowacji i Republiki Czeskiej w ramach corocznego wyjazdu służbowego. W spotkaniach uczestniczyli: w Bratysławie prof. Ivan Gerát, dyrektor Instytutu Sztuki Słowackiej Akademii Nauk, oraz Erika Okruhlicova, administrator oddelegowany przez tenże Instytut do bezpośredniej współpracy z AHICE, a w Znojmie Peter Tomašek, przedstawiciel Galerii Morawskiej, czeskiego koordynatora narodowego. Spotkania te tak jak w poprzednich latach miały na celu podsumowanie prac w minionym

roku, tym zaś razem przede wszystkim omówienie dokonanych aktualizacji systemu.

18 i 25 października 2014 roku administrator serwisu przeprowadził zajęcia dla studentów Akademii Dziedzictwa, podczas których zaprezentowano AHICE jako przykład działań informacyjno-promocyjnych.

AHICE objęło w roku 2014 patronatem medialnym dwa projekty. Jednym z nich była *Via Benedictina – dziedzictwo benedyktyńskie w Europie Środkowej*, realizowana przez Benedyktyński Instytut Kultury w Tyńcu we współpracy z partnerami z Polski, Czech, Słowacji i Węgier. Drugi patronat medialny dotyczył konferencji *Niewidzialne dziedzictwo*. Była to już szósta konferencja z cyklu *Cyfrowe spotkania z zabytkami* zainicjowanego przez Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. W tym roku spotkanie odbyło się w Muzeum Miasta Łodzi.

W ramach stałej współpracy AHICE nadal przygotowuje dla „Herito” przegląd najciekawszych wystaw w krajach v4 odbywających się w aktualnym kwartale. W omawianym okresie przygotowano do kwartalnika MCK opisy kilkudziesięciu wystaw oraz innego rodzaju wiadomości.

Partnerami instytucjonalnymi MCK w ramach sieci AHICE są: Galeria Morawska (Moravská galerie), Centrum Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym im. Gyuli Forstera (Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatói Központ), Instytut Sztuki Słowackiej Akademii Nauk (Ústav dejín umenia Slovenskej akadémie vied).

dr Zoltán Gyalóka

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

„RIHA JOURNAL”

„RIHA Journal” jest specjalistycznym czasopismem z zakresu historii sztuki powołanym przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Instytutów Badawczych Historii Sztuki RIHA (International Association of Research Institutes in the History of Art) i wydawanym przez Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium. Sieć RIHA tworzy trzydzieści instytucji członkowskich, z których każda prowadzi redakcję lokalną „RIHA Journal”. Międzynarodowe Centrum Kultury prowadzi jedną z dwóch polskich redakcji.

Czasopismo powstało w 2010 roku, a do końca 2014 roku opublikowało łącznie 114 artykułów. Prestiż czasopisma został w 2014 roku potwierdzony wpisem na listę ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences), co autorom publikowanych na łamach czasopisma artykułów daje możliwość pozyskania punktów będących podstawą do oceny dorobku naukowego na uczelniach. Wcześniej „RIHA Journal” został uwzględniony w dwóch innych indeksach cytowań: Arts & Humanities Citation Index i Current Contents – Arts & Humanities.

W 2014 roku redakcja w MCK opublikowała sześć artykułów w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej. 3 kwietnia 2014 roku redakcja „RIHA Journal” w MCK zorganizowała sesję naukową *Sztuka współczesna wobec mechanizmów pamięci indywidualnej*. Została ona wpisana do programu wydarzeń towarzyszących wystawie *Pamięć. Rejestry i terytoria* w Galerii MCK. Podczas sesji poszukiwaliśmy odpowiedzi na następujące pytania: Jak w twórczości współczesnych artystów ujawnia się skomplikowana gra pomiędzy różnymi wymiarami pamięci? Jakie przybiera formy? Jakie rządzą nią mechanizmy i prawidłowości? Jak pamięć biograficzna uzewnętrznia się w sztuce i jak konstytuuje dzieło? Łącznie w programie sesji znalazło się piętnaście referatów. Artykuły przygotowane na ich podstawie zostały opublikowane w numerze specjalnym „RIHA Journal” przygotowanym przez MCK: *Contemporary Art and Memory* (część pierwsza numeru została opublikowana w grudniu, część druga jest planowana na wiosnę 2015 r.). Wśród autorów znaleźli się: dr Luiza Nader, Katarzyna Uchowicz, Janusz Antos, Roma Sendyka i dr Filip Lipiński, a przedmową numer opatrzyła prof. Maria Poprzęcka.

Recenzowane czasopismo publikowane jest wyłącznie w internecie, co gwarantuje szybki proces wydawniczy. „RIHA Journal” ma charakter ciągły – kolejnymi numerami opatrywane są poszczególne artykuły, bez podziału na regularnie ukazujące się numery. Redakcja przyjmuje niepublikowane wcześniej artykuły naukowe z zakresu historii i teorii sztuki oraz architektury przygotowane przez autorów polskich bądź autorów pochodzących z krajów, w których nie ma instytutu RIHA. Teksty należy przygotować na podstawie wytycznych redakcyjnych dostępnych na stronie <http://www.mck.krakow.pl/page/riha-journal>. Artykuły należy przesłać na adres redakcji w języku polskim – te pozytywnie zrecenzowane zostaną przełożone na język angielski na koszt redakcji. Autorzy zagraniczni przysyłają artykuły napisane w języku angielskim.

Call for papers: www.mck.krakow.pl/page/riha-journal.

dr Katarzyna Jagodzińska

OŚRODEK KOMUNIKACJI, REDAKTOR „RIHA JOURNAL”

EUROŚRÓDZIEMNOMORSKA FUNDACJA DIALOGU KULTUR IM. ANNY LINDH

WWW.ALFPOLSKA.ORG, WWW.EUROMEDALEX.ORG

Eurośródziemnomorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh to organizacja powołana do życia w 2004 roku podczas konferencji ministrów spraw zagranicznych Partnerstwa Eurośródziemnomorskiego (od 2008 r. Unia dla Śródziemnomorza) w celu promocji dialogu w regionie Europy i Morza Śródziemnego. Fundacja powstała z inicjatywy Komisji Europejskiej i Komitetu EUROMED w ramach tak zwanego procesu barcelońskiego, który dąży do zbliżenia gospodarczego, politycznego i kulturowego państw Unii Europejskiej i basenu Morza Śródziemnego. Fundacja im. Anny Lindh odgrywa ważną rolę w kształtowaniu obszaru eurośródziemnomorskiego jako przestrzeni współpracy, dialogu i pokoju. Do podstawowych zadań Fundacji należą między innymi: promocja wiedzy, wzajemnego zrozumienia oraz szacunku pomiędzy przedstawicielami różnych religii, kultur i narodów, walka z rasizmem, ksenofobią i wszelkimi przejawami dyskryminacji oraz inicjowanie, rozwijanie i promowanie współpracy kulturalnej. Fundacja aktywnie działa w czterdziestu dwóch krajach Unii dla Śródziemnomorza: w dwudziestu ośmiu państwach członkowskich UE, dziewięciu krajach basenu Morza Śródziemnego (Algieria, Egipt, Izrael, Jordania, Liban, Maroko, Palestyna, Tunezja, Turcja; od 2012 r. Syria nie uczestniczy w działaniach Unii dla Śródziemnomorza), a także w Albanii, Bośni i Hercegowinie, Monako, Czarnogórze i Mauretanii. Działalność Fundacji opiera się na współpracy trzech podstawowych filarów tworzących jej strukturę: członków sieci narodowych, krajowych koordynatorów oraz Sekretariatu Fundacji.

Rok 2014 upłynął pod znakiem podsumowań (organizacja świętowała dziesięciolecie powołania do życia) oraz istotnych zmian. Po sześciu latach z Fundacją rozstali się Andreu Claret oraz André Azoulay, kierujący pracami Fundacji od 2008 roku. Decyzją przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz Rady Gubernatorów Fundacji nowym dyrektorem wykonawczym został Hatem Atallah, tunezyjski dyplomata, były ambasador Tunezji w Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych, natomiast prezydentem Elizabeth Guigou, francuska polityk urodzona w Marrakeszu, była minister spraw europejskich (w latach 1990–1993) oraz minister sprawiedliwości (1997–2000) i pracy (2000–2003) w rządzie Lionela Jospina.

Polska sieć Fundacji im. Anny Lindh

Polska sieć Fundacji, koordynowana przez Międzynarodowe Centrum Kultury, liczyła w 2014 roku 116 organizacji i instytucji (stan na grudzień 2014 r.). Najważniejszym wydarzeniem roku było spotkanie członków Fundacji w ramach wspólnego projektu sieci *Narody i stereotypy 25 lat później*, który towarzyszył interdyscyplinarnej konferencji naukowej pod tym samym tytułem odbywającej się w mck w dniach 4–6 czerwca. W okresie letnim koordynator odbył

też spotkania z członkami sieci w wybranych miastach w Polsce. Spotkania w Gdańsku (3 lipca), we Wrocławiu (10 lipca) i w Warszawie (22 lipca) pozwoliły nie tylko bliżej przyrzeć się działaniom podejmowanym przez członków sieci, ale umożliwiły też przeprowadzenie pogłębionych wywiadów dotyczących zadowolenia członków z dotychczasowych działań Fundacji oraz ich oczekiwań wobec przyszłych inicjatyw. W konsekwencji MCK przygotowało oficjalny raport, który po skonsultowaniu ze wszystkimi członkami sieci został przesłany do Sekretariatu Fundacji w Aleksandrii.

Ponadto podobnie jak w poprzednich latach koordynator prowadził stronę internetową www.alfpolska.org oraz *fanpage* na Facebooku: www.facebook.com/FundacjaA.LindhPolska. Regularnie wysyłane były również biuletyny informacyjne do członków sieci, a także do osób, które indywidualnie subskrybują biuletyn. Staraniami koordynatora została też wydana polska wersja raportu Fundacji dotyczącego trendów międzykulturowych oraz przemian społecznych w regionie eurośrodkziemnomorskim, zawierająca wybrane artykuły z wydania anglojęzycznego.

Prowadzenie polskiej sieci Fundacji to również bliska współpraca z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. Koordynatorzy kilkakrotnie spotykali się z przedstawicielami strony ministerialnej oraz byli na bieżąco informowani o działaniach podejmowanych w sprawie Fundacji. 18 czerwca na zaproszenie MKiDN koordynatorzy wzięli udział w spotkaniu z prof. Ilanem Chetem, zastępcą sekretarza generalnego Unii dla Śródziemnomorza ds. Badań i Szkolnictwa Wyższego. Spotkanie pozwoliło na omówienie możliwości współpracy naukowej i akademickiej pomiędzy Polską a krajami południowego basenu Morza Śródziemnego.

Wspólny projekt polskiej sieci *Narody i stereotypy 25 lat później*

Konferencja *Narody i stereotypy 25 lat później*, stanowiąca kanwę dla wspólnego projektu sieci, została wymyślona i zrealizowana jako wydarzenie interdyscyplinarne, gromadzące ekspertów, badaczy stereotypów z różnych dziedzin nauki, jak również praktyków, w tym przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego oraz szeroką publiczność zainteresowaną zmieniającymi się percepcjami narodowymi, etnicznymi oraz religijnymi. Stanowiła tym samym wyjątkową okazję, by członkowie polskiej sieci Fundacji – zarówno specjaliści, którzy na co dzień w swojej pracy podejmują temat wzajemnego postrzegania się i uprzedzeń, jak i przedstawiciele organizacji i instytucji, których profil działalności nie jest związany z problematyką stereotypów w sposób bezpośredni, lecz w związku z ich obecnością sieci wykazują zainteresowanie zjawiskiem – mogli podjąć dyskusję na temat wspólnych problemów: dialogu w regionie eurośrodkziemnomorskim, kwestii wzajemnego postrzegania się Polaków i Polek oraz ich sąsiadów (bliższych i dalszych) tudzież zagadnienia różnorodności kulturowej i społecznej w Polsce. Wspólny projekt miał ponadto na celu aktywizację członków sieci oraz zaangażowanie ich w realizację wspólnego przedsięwzięcia.

W ramach zorganizowanych przez członków polskiej sieci sesji uczestnicy mieli nie tylko okazję pogłębić swoją wiedzę w danym temacie, ale także zabrać głos w dyskusji i wymienić się swoimi doświadczeniami. Każda z sesji miała nieco inną formułę: od dyskusji, przez prezentację filmu, do wystąpień o charakterze akademickim. Tematyka poszczególnych spotkań była bardzo różnorodna. Stowarzyszenie „Interkulturalni.pl” zajęło się kwestiami stereotypów

we współpracy na rzecz rozwoju społeczno-ekonomicznego. Stowarzyszenie „U siebie – At Home” podjęło dyskusję o syndromie ofiary i jego roli w budowania wizerunku Polaków i Niemców, bazując na filmie *Nie wolno się brzydko bawić*. Tematykę nowych stereotypów, dotyczących nie tyle kwestii przynależności narodowej, ile raczej różnic społecznych, płci i orientacji seksualnej, podjęły Instytut Kultury Miejskiej (*Herstoria metodą zapobiegania stereotypizacji kobiet*) oraz Fundacja na rzecz Różnorodności Społecznej (*Kim jest dziś „Inny” w Polsce? Cudzoziemiec, narodowiec, lewak, pedał...?*). O stereotypowym spojrzeniu na literaturę mówili przedstawiciele Instytutu Filologii Słowiańskiej UJ (*„Małe” literatury – stereotyp, autostereotyp, rzeczywistość*). Temat wielokulturowej przeszłości miasta i współczesnego dialogu międzykulturowego podjęła Fundacja Soclab, natomiast Centrum Inicjatyw UNESCO zajęło się stereotypami polsko-czeskimi, wizerunkiem Polaków w Czechach oraz wizerunkiem Czechów w Polsce. Na zaproszenie polskiej sieci specjalnym gościem był Patrick Gruczkun, koordynator szwedzkiej sieci Fundacji im. Anny Lindh, doświadczony trener i animator, który przeprowadził warsztaty z komunikacji międzykulturowej.

W październiku 2014 roku staraniem MCK została wydana monografia zbiorowa *Spoglądając na stereotyp* – publikacja podsumowująca wspólny projekt i zawierająca artykuły podejmujące problematykę poruszaną w trakcie poszczególnych sesji.

Spotkanie koordynatorów narodowych Fundacji im. Anny Lindh w Neapolu

W ramach obchodów związanych z dziesięcioleciem utworzenia Fundacji im. Anny Lindh (Barcelona 2004 r.) zostały zorganizowane trzy równoległe spotkania: 1) koordynatorów sieci narodowych Fundacji, 2) Komitetu Doradczego oraz 3) Rady Gubernatorów. W dwóch pierwszych gremiach zasiadają ze strony Międzynarodowego Centrum Kultury dr Robert Kusek i Joanna Sanetra-Szeliga (koordynatorzy polskiej sieci Fundacji) oraz prof. Jacek Purchla (członek Komitetu Doradczego). W trzecim spotkaniu Polskę reprezentował dyrektor Mirosław Broiło z Departamentu Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu msz.

Cykliczne spotkanie koordynatorów sieci narodowych Fundacji im. Anny Lindh, połączone tym razem z obchodami dziesięciolecia istnienia Fundacji, odbyło się w Neapolu pod auspicjami włoskiej prezydencji. Współorganizatorem spotkania był koordynator włoskiej sieci narodowej – Fondazione Mediterraneo. Polscy koordynatorzy przygotowywali się merytorycznie do spotkania już od lata 2014 roku, biorąc aktywny udział w pracach grupy roboczej powołanej w celu wymiany poglądów i stworzenia rekomendacji dotyczących przyszłości organizacji. W skład grupy – obok przedstawicieli Polski – weszli koordynatorzy ze Szwecji, z Grecji, Jordanii i Hiszpanii (rozmowy dotyczyły propozycji działań w tzw. kolejnej fazie działania Fundacji w latach 2015–2017).

Koordynatorzy sieci narodowych, Komitet Doradczy i Rada Gubernatorów obradowali w ramach odrębnych sesji, spotykając się podczas debat i dyskusji plenarnych. Wydarzenie miało międzynarodowy charakter i zgromadziło licznych przedstawicieli świata polityki i kultury. Wśród panelistów znaleźli się między innymi Romano Prodi, były przewodniczący Komisji Europejskiej, oraz Štefan Füle, odchodzący z funkcji Komisarza UE ds. Rozszerzenia i Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. Podczas gali kończącej spotkanie została wręczona eurośródziemnomorska nagroda w dziedzinie dialogu międzykulturowego (EuroMed

Award), przyznawana przez Fundację im. Anny Lindh. W 2014 roku uhonorowano nią Stowarzyszenie i Grupę Teatralną „Zoukak”.

Spotkanie koordynatorów zostało poświęcone z jednej strony podsumowaniu ostatniej fazy działania Fundacji (tzw. Phase 3), a z drugiej planom działań Fundacji na kolejne trzy lata (2015–2017) (tzw. Phase 4). Przedstawiony przez Fundację dokument programowy „Draft Programme for Phase IV (2015–2017)” spotkał się z aprobatą uczestników. Ograniczone zostały projekty centralnie organizowane i zarządzane przez Sekretariat Fundacji (od lat był to postulat polskich koordynatorów). W zamian wyraźnie poszerzona została oferta dla członków sieci, co umożliwił większy udział podmiotów z Polski. Dodatkowo pozytywnie należy ocenić to, że dokument programowy zakłada równe traktowanie członków sieci północnych i południowych. Zrezygnowano tym samym z polityki pozytywnej dyskryminacji sieci południowych oraz wspierania przedsięwzięć przeznaczonych wyłącznie dla członków z północnej Afryki i Bliskiego Wschodu, co w ostatnich dwóch latach wyraźnie zmniejszyło udział przedstawicieli krajów Północy w projektach Fundacji. Stanowi to tym samym odpowiedź na wielokrotnie podnoszoną przez polskich koordynatorów kwestię nie tylko równego traktowania wszystkich członków, ale przede wszystkim realizacji wizji Fundacji, której działania mają łączyć obywateli obu brzegów Morza Śródziemnego oraz zachęcać członków z państw położonych poza basenem Morza Śródziemnego do zaangażowania się w kwestię współpracy eurośródmorskiej.

W przedstawionym dokumencie programowym Sekretariat Fundacji proponuje realizację dziesięciu programów, w ramach których nagradzane będą projekty oparte na współpracy krajów Północy i Południa, organizowane szkolenia i warsztaty oraz realizowane tak istotne inicjatywy jak forum śródziemnomorskie czy raport trendów międzykulturowych w regionie.

Podczas spotkania zaprezentowano także wstępny budżet Fundacji, który planowo ma wynosić około trzynastu milionów euro. Ponad 60 procent tej kwoty ma pochodzić z grantu Komisji Europejskiej; pozostała część to dobrowolne składki państw członkowskich.

Dodatkowo warto odnotować, że w jednej z dyskusji plenarnych wzięła udział Agnieszka Cichocka z Nadbałtyckiego Centrum Kultury, reprezentująca projekt *Kobiety dla demokratycznej (r)ewolucji*, dofinansowany ze środków Fundacji.

Joanna Sanetra-Szeliga, dr Robert Kusek

KOORDYNATORZY POLSKIEJ SIECI FUNDACJI IM. ANNY LINDH
INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

POLSKA I PETERSBURG

2012-2015

W lutym 2012 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP Bogdan Zdrojewski i Minister Kultury Federacji Rosyjskiej Aleksandr Awdiejew podjęli decyzję o ogłoszeniu 2015 roku Rokiem Kultury Polskiej w Rosji i Kultury Rosyjskiej w Polsce. Obie strony poruszyły wówczas temat organizacji w ramach obchodów Roku Kultury Polskiej w Rosji wystawy planszowo-multimedialnej pod roboczą nazwą *Polski Petersburg*, której realizację МКІДН powierzyło МСК, wskazując jako rosyjskiego partnera Rosyjskie Państwowe Archiwum Historyczne (RGIA). W pierwszej połowie 2013 roku doszło jednak do zmiany koncepcji wystawy, jak również do zmiany głównego rosyjskiego partnera МСК, którym została Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija Lichaczowa (FL). Ustalono wówczas, że obie strony w trybie partnerskiej współpracy oraz wzajemnych ustaleń będą wspólnie pracowały w ramach przygotowania Roku Polskiego w Rosji 2015 nad programem *Polska i Petersburg*. Jako podstawowe elementy programu przyjęto: zorganizowanie wystawy obiektowej *Polska i Petersburg*, przeprowadzenie międzynarodowego kongresu naukowego, którego otwarcie miało nastąpić równocześnie z wernisażem wystawy, oraz uruchomienie strony internetowej programu, której jedna część miała informować o postępach prac i wydarzeniach w ramach programu, druga zaś tworzyć bazę danych działającą po zakończeniu Roku Polskiego 2015 w postaci elektronicznej encyklopedii *Polska i Petersburg*. Ponadto przewidziano przygotowanie wspólnych publikacji.

Pod koniec 2013 roku МСК i FL pozyskały jako partnerów instytucjonalnych wystawy dwa petersburskie muzea: Państwowe Muzeum Historii Sankt Petersburga (PMH St.Pet., Twierdza Pietropawłowska, instytucja miejska) oraz Państwowe Muzeum Historii Politycznej Rosji (PMHPR, znajdujące się częściowo w willi Matyldy Krześcińskiej, instytucja federalna), które zdecydowały się włączyć w prace nad wystawą oraz udostępnić swoje przestrzenie pod planowaną ekspozycję.

W 2014 roku МСК koncentrowało się na pracach związanych z przygotowaniem wspomnianej ekspozycji. Głównym polskim kuratorem wystawy została dr Anna Król, historyk sztuki z doświadczeniem w zakresie wystaw międzynarodowych. Po stronie rosyjskiej obowiązki kuratorskie podjęły dr Julija Diemidienko, zastępczyni dyrektora ds. naukowych PMH St.Pet., oraz dr Jelena Kostiuszewa, zastępczyni dyrektora ds. naukowych PMHPR. Na początku lipca prof. Małgorzata Omilanowska, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zaakceptowała przedstawioną przez polskiego kuratora ramową wersję scenariusza wystawy. W tym czasie do prac włączono jeszcze aranżera ekspozycji w osobie prof. Adama Brinckena z krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, МСК podjęło bowiem decyzję o opracowaniu do końca roku 2014 zmodyfikowanej wersji scenariusza wystawy, uwzględniającej sugestie obu rosyjskich muzeów gospodarzy, oraz propozycji spójnej wizualnie aranżacji wnętrz w obu placówkach, zamykając tym samym etap prac koncepcyjnych. W lutym i w czerwcu odbyły się dwie wizyty robocze w Sankt Petersburgu, a ich celem było omawianie bieżących kwestii związanych z realizacją programu, w tym zwłaszcza

przygotowań do wystawy, jak również udział w międzynarodowym kongresie brytyjsko-rosyjskim w ramach Roku Wielkiej Brytanii w Rosji 2014, który organizacyjnie i merytorycznie stanowić miał punkt odniesienia dla międzynarodowego kongresu przewidzianego w ramach naszego programu.

W związku z odwołaniem przez stronę polską Roku Polskiego w Rosji MCK stanęło przed koniecznością zawieszenia większości planowanych w ramach programu *Polska i Petersburg* przedsięwzięć. Jednocześnie stan zaawansowania prac pozwoli w przyszłości na ewentualny w miarę płynny powrót do przerwanych działań. W tych okolicznościach niemożliwe stało się również kontynuowanie prac nad katalogiem wystawy, postanowiono więc dotychczasowe prace związane z publikacją ukierunkować na przygotowanie w 2015 roku ilustrowanego zbioru esejów wprowadzającego w wielowymiarową tematykę polskiej obecności w Sankt Petersburgu. We wrześniu odbyła się wizyta robocza w Petersburgu, której celem była weryfikacja dotychczasowych założeń. Jednocześnie część uczestników tego wyjazdu wzięła udział w bilateralnym seminarium poświęconym wypracowaniu wstępnych założeń wspomnianej encyklopedii internetowej. W uzgodnieniu z rosyjskimi partnerami z FL przystąpiliśmy zatem do prac nad tym elementem strony, który miał po roku 2015 pełnić rolę bazy danych w postaci dwujęzycznej encyklopedii internetowej *Polski Petersburg*. W grudniu odbyło się spotkanie polskiej grupy inicjatywnej poświęcone zebranym dotąd wykazom osobowym i przedmiotowym pod kątem ich wykorzystania do planowanej encyklopedii.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

INWENTARYZACJA ZABYTKÓW SZTUKI SAKRALNEJ NA ZIEMIACH WSCHODNICH DAWNEJ RZECZYPOSPOLITEJ LWÓW I ZIEMIA CHEŁMSKA

2012–2016

Celem badań jest rekonstrukcja panoramy dziedzictwa historyczno-artystycznego Kościoła rzymskokatolickiego na ziemiach południowo-wschodnich dawnej Rzeczypospolitej według jego stanu sprzed drugiej wojny światowej i z uwzględnieniem jego późniejszych losów.

Założeniem projektu jest opracowanie inwentarza zabytków sakralnych w kontekście historycznych przemian ich substancji materialnej oraz charakterystyki historyczno-artystycznej. W praktyce badania poszczególnych obiektów obejmują kolejno historię miejscowości, parafii, budynków sakralnych z ich wyposażeniem ruchomym i nieruchomym oraz otoczeniem, opisowym opracowaniem ich współczesnego stanu zachowania uwzględniającym obiekty zniszczone i przemieszczone i na koniec – z możliwie najszerszą naukową analizą z punktu widzenia historii sztuki. Od 1991 roku systematycznymi badaniami terenowymi i archiwalnymi objęto terytorium przedrozbiorowego województwa ruskiego (ziemie lwowska, halicka i wschodnia część ziemi przemyskiej), po rozbiorach należące do Austrii i Austro-Węgier, w okresie międzywojennym leżące w granicach II Rzeczypospolitej (województwa: lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie), a obecnie będące częścią Republiki Ukrainy.

Efektem ponad dwudziestu lat pracy pod kierownictwem i redakcją naukową prof. Jana K. Ostrowskiego jest powstanie monumentalnego inwentarza zabytków wydawanego przez MCK nieprzerwanie od 1993 roku. Pierwsza część serii *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej: Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, obejmuje już 22 z 23 zaplanowanych tomów.

Odpowiedzią na przykład krakowskiej inicjatywy stały się prace inwentaryzacyjne prowadzone przez warszawskie środowisko historyków sztuki, które zaowocowały zapoczątkowaniem czterech następnych części serii wydawniczej *Materiałów... z opracowaniami świątyń z terenów województw dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego**.

* Cz. II: *Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa nowogródzkiego*: t. 1 (2003), t. 2 (2006), t. 3 (2013), t. 4 (2014); cz. III: *Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa wileńskiego*: t. 1 (2005), t. 2 (2008), t. 3 (2010), t. 4 (2011); cz. IV: *Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa trockiego*: t. 1 (2012); oraz cz. V: *Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa brzeskolitewskiego*: t. 1 (2013), t. 2 (2014).

O znaczeniu projektu dla nauki polskiej świadczy uzyskanie inwentarza rzymskokatolickich zabytków sztuki sakralnej, jakiego nie posiada żaden obszar współczesnego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Końcowy etap projektu, zaplanowany na lata 2012–2016 w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie pod kierownictwem prof. Jana K. Ostrowskiego, zakładał opracowanie i wydanie trzech kolejnych tomów serii wydawniczej. Do początku roku 2015 zrealizowano dwie trzecie zamierzonej pracy. W latach 2012–2013 opracowano i wydano tom 21 (2013), poświęcony w całości monografii historyczno-artystycznej lwowskiego kościoła archikatedralnego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Panny Marii, zwanego katedrą łacińską, a w latach 2013–2014 tom 22 (2014), zawierający trzynaście opracowań obiektów sakralnych w dwunastu miejscowościach zabużańskiej części dawnej ziemi chełmskiej. Obecnie w opracowaniu znajduje się ostatni w tej części serii tom 23, mający zawierać uzupełnienia i indeksy do poprzednich tomów. Prace redakcyjne nad tym tomem rozpoczęto w roku 2014, a jego wydanie zaplanowano na trzeci kwartał roku 2015.

Z uwagi na specyficzną zawartość tomu 23 jedynie jego początek będzie miał układ podobny do dotychczasowego. Zamiast pełnych opracowań znajduje się w nim część uzupełnieniowa, zawierająca dotychczas nieuwzględnione informacje o obiektach, jak na przykład nowe wiadomości dotyczące ich historii, wynikające z nieznanymi wcześniej źródeł archiwalnych lub ikonograficznych. Zasadniczo nie przewiduje się rozbudowy lub zmian w częściach poświęconych problematyce artystycznej obiektów, wynikających z narastającego stanu badań, gdyż w niektórych wypadkach wymagałoby to zbyt daleko idących zmian w treści monografii. Noty z uzupełnieniami opatrzonymi aparatem naukowym planuje się zamieścić w porządku alfabetycznym nazw miejscowości, wraz z odnośnikami do tomu i stron, których dotyczą. Uzupełnienia zostaną tradycyjnie zakończone spisem wykorzystanych w nich materiałów archiwalnych oraz bibliografią.

Zmiana układu dotyczy dalszej części tomu, w której znajdują się cztery aneksy: zawierające dwa spisy obiektów z tomów 1–22 oraz scalony indeks nazwisk do tomów 1–22, o różnym zakresie tematycznym, a także słownik rozumowany.

Pierwszy aneks zawierał będzie spis obiektów opracowanych w tomach 1–22. (ułożony alfabetycznie wg miejscowości, w sposób analogiczny do spisu obiektów o objętości narastającej z każdym kolejnym tomem). W drugim znajdzie się analogicznie skonstruowany spis kościołów filialnych i kaplic publicznych nieposiadających osobnych opracowań, ale zawartych w historii większości parafii; w trzecim scalony indeks nazwisk z tomów 1–22. Natomiast czwarty aneks będzie zawierał swoisty rozumowany słownik artystów i rzemieślników działających na południowo-wschodnich kresach dawnej Rzeczypospolitej (także w układzie alfabetycznym wg nazwisk). Alfabetyczny słownik nazwisk ma nie tylko ułatwić dotarcie do wiadomości na temat artystów rozproszonych po wszystkich tomach pierwszej części serii. Jego zadaniem nie jest jedynie zestawienie wzmianek o mało znanych lub zupełnie nieznanymi artystach, gdyż w wypadku lepiej opracowanych artystów ma uwydatnić dotychczas nieznaną wiadomości z ich życia, wykraczające poza ogólnie dostępne słowniki biograficzne, a pozyskane dzięki inwentaryzacji zabytków sztuki sakralnej.

Zadanie scalenia indeksu osobowego rozpoczęto w roku 2014 od zdigitalizowania indeksów nazwisk z poszczególnych tomów do postaci przeszukiwalnych

plików tekstowych, teraz poddawanych scalaniu i weryfikacji. Równolegle podjęto wykonanie spisów kościołów i kaplic oraz słownika artystów, które podzielono na dwa etapy. W pierwszym zrobiono listy kościołów filialnych i kaplic publicznych oraz artystów i rzemieślników ze wszystkich 22 tomów, a obecnie, dysponując już „półproduktem” w postaci plików z wypisami, także podaje się je scalaniu, redakcji i weryfikacji.

Ponadto w 2014 roku kontynuowano kwerendy mające na celu gromadzenie materiałów do uzupełnień. Przykładem może być pozyskanie treści szerzej dotąd nieznannej kroniki parafii w Grzymałowie, szeroko ujmującej jej dzieje na przełomie XIX i XX wieku (w opracowaniu kościoła grzymałowskiego korzystano z innej kroniki tej samej parafii, pochodzącej z początku XIX w.). Innym przykładem może być udokumentowanie fotograficzne szerzej dotychczas nieznanego zespołu szat liturgicznych pochodzących z lwowskiego kościoła pw. Świętej Marii Magdaleny, który trafił do Muzeum Kresów w Lubaczowie, gdzie jest obecnie troskliwie przechowywany, konserwowany i opracowywany.

Marcin Biernat

WYDAWNICTWO MCK

W EUROPIE DZIEDZICTWO KULTUROWE SIĘ LICZY W STRONĘ EUROPEJSKIEGO INDEKSU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

2013–2015

Od lipca 2013 roku Międzynarodowe Centrum Kultury realizuje wraz z konsorcjum instytucji i organizacji pod kierunkiem Europa Nostra projekt poświęcony oddziaływaniu dziedzictwa kulturowego na rozwój społeczno-ekonomiczny Europy, a także jego wpływowi na środowisko naturalne i kulturę. Do współorganizatorów projektu należą: European Network of Cultural Administration Training Centres (ENCATC) (Belgia), European Association of Historic Towns and Regions (Heritage Europe-EAHTR) (Wielka Brytania), Raymond Lemaire International Centre for Conservation (RLICC) (Belgia) oraz Heritage Alliance (Wielka Brytania). Przedsięwzięcie uzyskało wsparcie Unii Europejskiej w ramach Programu Kultura (2007–2013) w Obszarze 3.2 – Współpraca projektowa pomiędzy organizacjami zaangażowanymi w analizę polityki kulturalnej.

Zadaniem projektu jest zebranie, analiza, skonsolidowanie oraz szerokie rozpowszechnienie istniejącego zasobu informacji na temat wpływu dziedzictwa kulturowego na społeczeństwo, gospodarkę, kulturę i środowisko. Jego efektem będzie mapa badań naukowych prowadzonych w wyżej wymienionym zakresie na poziomie europejskim, narodowym, regionalnym, lokalnym oraz sektorowym. Ponadto celem projektu jest zwiększenie świadomości Europejczyków na temat korzyści płynących z dziedzictwa kulturowego, jak również wypracowanie rekomendacji dla polityków, a w konsekwencji sięgnięcie do pełnego wymiaru dziedzictwa.

Badania, prowadzone przez MCK oraz RLICC, są przeprowadzane w trzech etapach, z których każdy zawęży pole zainteresowania badawczego pod względem geograficznym i merytorycznym. Po każdym etapie wyniki badań są konsultowane i dyskutowane z ekspertami zasiadającymi w Komitecie sterującym projektem. Pierwszy etap to badania na poziomie makro, polegające na analizie literatury światowej, a więc także obejmującej wyniki prac w USA czy Australii, dotyczącej teorii wpływu dziedzictwa na jego kontekst społeczno-ekonomiczny. Pozwoliły one na stworzenie matrycy obszarów wpływu dziedzictwa i przygotowanie modelu wpływu dziedzictwa, opartego na deklaracji UNESCO z Hangzhou „Kultura: klucz do zrównoważonego rozwoju”. Jest to tak zwane podejście oparte na czterech filarach: kwestiach społecznych, ekonomicznych, kulturalnych i związanych ze środowiskiem. Nowością w takim podejściu jest jego interdyscyplinarność oraz próba jak najszerzego i najpełniejszego ujęcia potencjału dziedzictwa. W przeciwieństwie do najczęściej prowadzonych badań, które dotyczą wyłącznie jednej dyscypliny i jednego typu wpływu (np. na rozwój społeczny), model oparty na czterech filarach analizuje szeroki kontekst dziedzictwa i wykorzystuje zróżnicowane metodologie.

Poziom mezo polega na zebraniu i opracowaniu badań nad wpływem dziedzictwa przeprowadzonych w Europie. Prace przebiegały dwutorowo. Z jednej strony powstała internetowa baza dokumentów w programie SurveyMonkey, uzupełniana przez oba zespoły badawcze, a także przez ekspertów zewnętrznych, z drugiej zaś mck podjęło współpracę z ekspertami z Europy Środkowej (Austrii, Chorwacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Węgier), których zadaniami były analiza dokumentów w językach narodowych i przygotowanie raportów o stanie badań nad rolą dziedzictwa w swoich krajach. Pierwsze wyniki analiz pokazały różnicę w podejściu do rozwojotwórczej roli dziedzictwa w większości państw Europy. Najwięcej takich badań prowadzi się w Wielkiej Brytanii, a najczęściej podejmowanym obszarem analizy jest wpływ dziedzictwa na rozwój ekonomiczny, w drugiej kolejności na kwestie społeczne. Poziom mikro przedstawia przykłady badań dla pojedynczych obiektów i miejsc (*case studies*) – RLICC opracowało przypadek belgijskiego miasta Mechelen, natomiast mck – przykład krakowskich Sukiennic oraz łódzkiego ms².

W 2014 roku odbyły się dwa posiedzenia komitetu sterującego projektem, których celem było podsumowanie dotychczasowych prac i uzgodnienie dalszych działań. Pierwsze z nich miało miejsce w Leuven 19 maja. Drugie przygotowało mck w Krakowie 15 października. Temu ostatniemu towarzyszył Okrągły Stół Ekspertów z Europy Środkowej (16 października) oraz dwa wydarzenia otwarte dla publiczności. Do dyskusji w ramach okrągłego stołu zaproszono ponad trzydziestu ekspertów z Europy Środkowej. Celem obrad była dyskusja nad stanem badań w regionie, wyzwaniem stojącymi przed państwami Europy Środkowej oraz próba stworzenia rekomendacji, zarówno dla świata akademickiego, jak i dla decydentów tworzących lokalne i regionalne strategie rozwoju.

Dyskusje i spotkania otwarte dla publiczności zgromadziły ponad stuosobową widownię. 16 października w trakcie debaty eksperckiej *Ile jest warte dziedzictwo?* Péter Inkei (Budapest Observatory), Monika Murzyn-Kupisz (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), Christian Potiron (Pilzno 2015), Kate Pugh (Heritage Alliance) oraz prowadząca Joanna Sanetra-Szeliga (mck) dyskutowali o potencjalnych obszarach wpływu dziedzictwa na cztery wspomniane wyżej sfery życia i zaprezentowali zróżnicowane podejścia do sensu i sposobu mierzenia owego wpływu.

Wykład pod tym samym tytułem wygłosił 17 października prof. Gregory J. Ashworth, inaugurując w ten sposób IX edycję studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa. Podkreślał on, że istotą dziedzictwa jest wykorzystanie przeszłości do celów współczesnych – między innymi politycznych i ekonomicznych, że ma ono pośrednie i bezpośrednie przełożenie na rozwój gospodarczy w konkretnych miejscach. Niemniej pomimo rozlicznych prób nie wypracowano jednego uniwersalnego modelu gwarantującego powodzenie w takim działaniu, nie można też spodziewać się nadzwyczajnych korzyści, one bowiem zawsze idą w parze z kosztami, jakie trzeba ponieść. Należy wyciągać wnioski z praktyki – wnioski wypływające z uważnego zarządzania, nie zaś z automatycznej imitacji.

Ostatnim etapem projektu będzie przygotowanie i publikacja raportu, którego publiczna prezentacja zaplanowana została na czerwiec 2015 roku.

Joanna Sanetra-Szeliga

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

**PUBLIKACJE
BIBLIOTEKA
CZYTELNIA
PRACOWNIA**

Herito, nr 14**Turcja – Türkiye – Turkey**

wersja polsko-angielska, 232 s., format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Pretekstem do rozważań o Turcji dawnej i współczesnej stały się dwie rocznice: dziewięćdziesięciolecie podpisania umowy o przyjaźni między II Rzeczpospolitą a Republiką Turcji (2013) i sześćsetlecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między I Rzeczpospolitą a Imperium Osmańskim (2014).

Kilka wieków sąsiedztwa Rzeczypospolitej i Imperium Osmańskiego jest ciągle żywe w polskiej tradycji i kulturze. Idąc tym tropem, badamy: Na ile możemy mówić o europejskim *limes* imperium tureckiego? O cywilizacyjnej misji Turcji w naszej części kontynentu? O tureckim dziedzictwie – wypieranym, niechcianym, czy może tylko zapomnianym? Równocześnie intryguje nas tureckie doświadczenie wieku XX. Turecka droga do budowy nowoczesnego i demokratycznego państwa. Skomplikowana relacja między tradycją a rozwojem. Nie wahamy się także pytać o europejski horyzont Turcji – dawniej, dziś, a być może również w przyszłości.

Numer przygotowany we współpracy z Instytutem Adama Mickiewicza.

Herito, nr 15
Narody i stereotypy

wersja polsko-angielska, 192 s., format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Myślenie stereotypowe tkwi głęboko w kulturze, historii i pamięci zbiorowej. Nie odzwierciedla jedynie realnych, dawnych lub niedawnych, konfliktów, choć nie sposób go od nich całkowicie oddzielić. A jednak to sytuacja polityczna może być najskuteczniejszym sposobem zmiany stereotypu. Nie trzeba szukać daleko, można wręcz powiedzieć, że dzieje się tak na naszych oczach, co w poświęconym narodom i stereotypom numerze komentują: Shlomo Avineri, Maciej Czerwiński, Tadeusz Lubelski, Piotr Majewski, Mykoła Riabczuk, Ziemowit Szczerek i Łukasz Trzciniński.

Ponadto w numerze: Mirosław Bałka i Kasia Redzisz w rozmowie o tym, jak sztuka pertraktuje z miejscem, Stefan Kraus o niezwykłym kolońskim muzeum zaprojektowanym przez Petera Zumthora, Wojciech Szymański o widoczniej i nie-widzialnej Joannie Rajkowskiej, Edyta Gajewska o braciach Gierymskich, Wojciech Wilczyk o nieznanym nadodrzańskich krajobrazach, Beata K. Nykiel o „białej rasie” koni z Lipicy oraz Emil Brix o innym znaczeniu 1989 roku.

Herito, nr 16**Stulecie Wielkiej Wojny**

wersja polsko-angielska, 200 s., format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkami, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Czy w Europie Środkowej żywa jest pamięć o pierwszej wojnie? Jak jest ona pamiętana bądź przez kogo i dlaczego spychana jest w niepamięć? Jakie znaczenie może mieć wojna sprzed stu lat dla Środkowoeuropejczyków dzisiaj? – oto kwestie, które rozważają: Andrzej Chwalba, Jacek Purchla, Robert Traba, Łukasz Galusek, Claudio Magris, Maciej Górny, Ivan Čolović, Maciej Czerwiński, Krisztián Ungváry, Pavel Kosatík, Lucian Boia, Małgorzata Radkiewicz i Beata K. Nykiel. Paola De Pietri w fotograficznym esej opowiada o pamięci i niepamięci krajobrazu, w jakim rozegrał się krwawy teatr wojny. Galina Pawłowa, Béla Rásky, Szymon Piotr Kubiak, Peter Michalík, Mykoła Riabczuk, Andrij Lubka, Tomasz Wiśniewski i Magdalena Link-Lenczowska rekomendują ważne książki, wystawy i wydarzenia kulturalne. Ponadto Jacek Purchla, Mykoła Riabczuk, Martin Pollack i Janusz Sepioł zastanawiają się nad fenomenem Galicji i siłą jej mitu.

Herito, nr 17–18**Socmodernizm w architekturze**

wersja polsko-angielska, 312 s., format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Dziś socmodernizm stał się modny. Remanent trwa, choć nieczęsto sięga poza granice własnych krajów. Tym podwójnym numerem „Herito” chcemy rozszerzyć horyzont dyskusji. Rozejrzeć się w pejzażu architektonicznym niegdysiejszych demoludów, zerwać ze stereotypem „stylu blokowisk”.

Obraz, jaki się z tego wyłania, jest bardzo ciekawy: generacja twórców, którzy w czasie gdy styl międzynarodowy był w pełni rozkwitu, pozostawali osobni i trzymali się własnej drogi. Byli na swój sposób antysystemowi, jako że nie dali się uwięzić żadnej doktrynie – ani architektonicznej, ani politycznej. Mimo niebywalej skali zniszczeń wojennych, mimo konieczności „zaczynania od zera” byli architektami ciągłości, wiernymi etosowi profesji i dziedzictwu poprzedników. Z takim oparciem rozwinęli swój własny, oryginalny język architektury, a wiele ich dzieł zyskało status ikon.

Patrzmy na nie już bez uprzedzeń, bliżsi spełnienia tego, o czym mawiał Karel Prager: że do nowych rzeczy ludzie się muszą dopiero przyzwyczaić.

Praca zbiorowa

Władcy snów. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914

wersja polska-angielska, 284 s., 200 ilustracji kolorowych,
format 24 × 27,5 cm, oprawa twarda, ISBN 978-83-63463-14-4,
projekt i opracowanie graficzne Krzysztof Radoszek (Radoszek Arts)

Pierwsza w Polsce tak szeroka prezentacja sztuki symbolizmu ziem czeskich. W katalogu zaprezentowano dwieście prac: obrazów, rysunków, grafik, rzeźb i książek pochodzących z kilkudziesięciu kolekcji – zarówno publicznych, jak i rzadko pokazywanych zbiorów prywatnych. Wśród nich znajdują się dzieła między innymi: Alfonsa Muchy, Františka Kupki, Karela Hlaváčka, Jana Preislera, Karela Špillara czy Maxa Švabinského.

W albumie znalazły się teksty wybitnych specjalistów – Ottona M. Urbana poświęcony symbolizmowi na ziemiach czeskich Ireny Kossowskiej, która przybliżyła tematykę symbolizmu w Polsce, oraz Anežki Šimkovéj i Adama Hnojila.

Praca zbiorowa

Mit Galicji

wersja polska i angielska, 468 s., 300 ilustracji cz.-b. i kolorowych, format 24 × 27,5 cm, oprawa twarda, ISBN wersji polskiej 978-83-63 463-18-2, ISBN wersji angielskiej 978-83-63 463-21-2, projekt i opracowanie graficzne Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Album towarzyszący wystawie pod tym samym tytułem to spojrzenie na Galicję, której już nie ma, a jednak mimo obu wojen światowych i obu totalitaryzmów, jakie naznaczyły tę część Europy, wciąż jest obecna jako miejsce mityczne, przestrzeń wyobrażona. Próba opowiedzenia o wspólnym terytorium pamięci dla rozdzielonych dziś granicami Polaków, Ukraińców, Austriaków i Żydów.

Mimo istnienia wyobrażonej uniwersalnej Galicji w rzeczywistości przez jej historyczny obszar przebiega granica strefy Schengen i zarazem granica Unii Europejskiej, wyraźnie oddzielające zachodnią, polską Galicję od Galicji Wschodniej – ukraińskiej Hałyczyny. Tymczasem „galicyjskie doświadczenie” zachodniej Ukrainy stało się jednym z najważniejszych argumentów w „europejskim zrywie”, jaki dał o sobie znać na kijowskim Majdanie. Fenomen Galicji jest więc nie tylko kwestią żywotności pamięci, lecz przede wszystkim dowodem mocy, z jaką mit może oddziaływać na rzeczywistość.

Ponad trzysta dzieł i dokumentów z kolekcji polskich, ukraińskich i austriackich zreprodukowano w albumie, a o historii i micie Galicji piszą najwybitniejsi znawcy problematyki galicyjskiej z Europy i zza oceanu: Matthias Beitzl, Emil Brix, Patrice M. Dabrowski, Katrin Ecker, Jarosław Hrycak, Kerstin S. Jobst, Klemens Kaps, Maria Kłańska, Zanna Komar, Wolfgang Kos, Bőrries Kuzmany, Waldemar Łazuga, Hans-Christian Maner, Martin Pollack, Jurko Prochaśko, Jacek Purchla, Jan Rydel, Monika Rydiger, Werner Michael Schwarz, Joshua Shanes, Alois Woldan, Larry Wolff, Taras Wozniak i Krzysztof Zamorski.

Rudolf Chmel

Kompleks słowacki. Eseje

wersja polska, 344 s., format 17×22 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-63463-17-5, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński,
Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Rozmowa o przeszłości i teraźniejszości – zwłaszcza o tym, co tłumione, wyparte – oczyszcza i może pomóc wyzwolić się z kompleksów. Na pewno zaś dodaje odwagi, by się z nimi skonfrontować. Z kompleksem narodowym Słowaków Rudolf Chmel konfrontuje się nieustannie – jako błyskotliwy publicysta i ironista, któremu nie brak przy tym akademickiej precyzji.

Znajomość historii to według Chmela warunek zrozumienia współczesnych zachowań politycznych. Równie ważna okazuje się wiedza o słowackiej literaturze, w obrębie której toczyły się najważniejsze narodowe debaty. Chmel snuje więc wielowątkową opowieść o kraju zmagającym się z brzemieniem historii i z własnymi ograniczeniami; omawia kluczowe zagadnienia słowackiej narracji tożsamościowej i wydobywa ich niejednoznaczny charakter.

Eseistyka Rudolfa Chmela to ważny i odważny głos w dyskusji o tożsamości narodowej w Europie Środkowej, nie tylko słowackiej.

Książka jest czwartą pozycją w serii Biblioteka Europy Środka pod redakcją prof. Jacka Purchli.

Katarzyna Jagodzińska

Czas muzeów w Europie Środkowej

Muzea i centra sztuki współczesnej (1989–2014)

wersja polska, 600 s., 147 ilustracji kolorowych, format 16,5 × 24 cm,
oprawa miękka ze skrzydełkami, ISBN 978-83-63463-22-9,
projekt i opracowanie graficzne Marek Pawłowski, Wojciech Kubiena

Fenomen muzeów sztuki współczesnej w Europie Środkowej po roku 1989 to temat wciąż niezbadany. Autorka patrzy na muzea i centra sztuki XX i XXI wieku z perspektywy kulturowej, społecznej i politycznej, przez pryzmat światowego muzealnictwa, ale też lokalnych tradycji muzealnych. Stara się oddać charakter instytucji muzealnych w Czechach, w Polsce, na Słowacji i na Węgrzech, znajdujących się – nie tylko w sensie geograficznym – między lokalizmem a Zachodem. Podejmuje kwestie mody na muzea, walorów ikonicznych muzealnej architektury, jej postindustrialnego kostiumu, rewitalizacji, odwołuje się także do współczesnych przykładów polityki wkraczającej w praktykę zarządzania muzeami. Jest to pierwsze całościowe spojrzenie na region Europy Środkowej z perspektywy współczesnych muzeów.

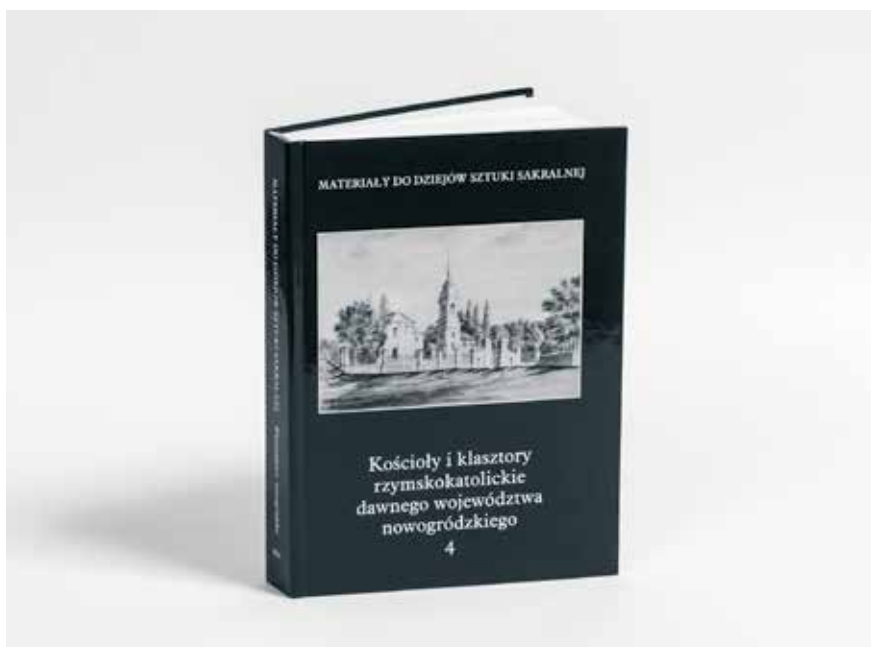

Praca zbiorowa, Jan K. Ostrowski (red. nauk.)

**Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego
część I, tom 22**

wersja polska, 460 s., 202 ilustracje cz.-b. i kolorowe,
format 25×17,5 cm, oprawa twarda, ISBN 978-83-63463-20-5,
projekt i opracowanie graficzne Tomasz Kulawik

Kolejny tom serii *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na Ziemiach Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej* zawiera opracowania świątyń zabużańskiej części dawnej ziemi chełmskiej, należącej administracyjnie do województwa ruskiego dawnej Rzeczypospolitej, choć oddzielonej od niego terenem dawnego województwa bełskiego. Obiekty z tego obszaru należały do dekanatu lubomelskiego diecezji chełmskiej, w XIX wieku zostały wcielone do diecezji łucko-żytomierskiej, a w okresie międzywojennym należały do diecezji łuckiej. W tomie 22 opracowano kościoły i klasztory w miejscowościach: Binduga, Luboml, Maciejów, Opalin, Ostrówki, Przewały, Pulemiec, Radziechów, Ratno, Rymacze, Szack i Zabłocie. Publikacja stanowi „zamknięcie” inwentaryzacji terenowej dawnego województwa ruskiego w jego przedrozbiorowych granicach.

Praca zbiorowa, Maria Kałamajska-Saeed (red. nauk.)

**Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa nowogródzkiego
część II, tom 4**

wersja polska, 468 s., 444 ilustracje cz.-b, format 17,5×25 cm, oprawa twarda,
ISBN: 978-83-63463-15-1, projekt i opracowanie graficzne Tomasz Kulawik

Tom 4 części II serii Materiały do Dziejów Sztuki Sakralnej na Ziemiach Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej zawiera opracowania obiektów położonych (lub niegdyś istniejących) w dziesięciu miejscowościach północnej części powiatu słonimskiego: Dereczynie, Łukonicy Kościelnej, Mołczadzi, Nowojelni, Rędzinowszczyźnie, Rohotnej, Rudej Jaworskiej, Sielawiczach, Skrundziach i Zdzięciole.

Praca zbiorowa, Anna Oleńska (red. nauk.)

**Kościół i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa
brzeskoliteńskiego
część V, tom 2**

wersja polska, 748 s., 544 ilustracje cz.-b. i 45 kolorowych,
format 17,5 × 25 cm, oprawa twarda, ISBN 978-83-63463-23-6,
projekt i opracowanie graficzne Tomasz Kulawik

Tom 2 części v serii Materiały do Dziejów Sztuki Sakralnej na Ziemiach Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej obejmuje obiekty sakralne miejscowości z zachodniej części województwa brzeskoliteńskiego. Są to: Bereza Kartuska, Bogdziuki, Czernawczyce, Dołhe, Drohiczyn Poleski, Dziady, Kamieniec Litewski, Linowo, Peliszczce, Prużana, Siehniewicze, Słobódka pod Prużaną, Szereszów.

Praca zbiorowa, Robert Kusek, Joanna Sanetra-Szeliga (red. nauk.)
Spoglądając na stereotyp

wersja polska, s. 160, format 11×15,5 cm, oprawa miękka,
ISBN 978-83-63463-19-9, projekt i opracowanie graficzne
Krzysztof Radoszek (Radoszek Arts)

Spoglądając na stereotyp to publikacja różnorodna, stanowiąca swoiste odzwierciedlenie heterogeniczności polskiej sieci Eurośródmorskiej Fundacji Dialogu Kultur im. Anny Lindh, której członkowie zebrali się w Krakowie w dniach 4–6 czerwca 2014 roku, by w ramach międzynarodowej konferencji naukowej *Narody i stereotypy 25 lat później. Nowe granice, nowe horyzonty* zaprezentować wyniki prowadzonych przez siebie badań i działalności społeczno-edukacyjnej. Siedem artykułów (autorstwa Ewy Dąbrowy, Katarzyny Szajdy, Katarzyny Sztop-Rutkowskiej, Anny Miler i Barbary Borowiak, Urszuli Markowskiej-Manisty i Katarzyny Jareckiej-Stępień, Dominiki Kanieckiej, Pauliny Olechowskiej i Magdaleny Pytlak oraz Krzysztofa Szwajcy) to propozycja innowacyjnego i wielopłaszczyznowego spojrzenia na kwestię stereotypów we współczesnej Polsce i na świecie. Od problemu Innego w Polsce po spojrzenie na stereotypy polsko-czeskie i zmieniający się wizerunek Niemca w Polsce. Od kreowania stereotypów przez małe literatury po kwestie wielokulturowości współczesnych miast. Od problemu pomocy humanitarnej realizowanej przez pryzmat stereotypu biednego Południa po zapobieganie stereotypizacji kobiet dzięki wykorzystaniu herstorii. Jest to próba prezentacji choćby wycinka naszej „wspólnoty wyobrażonej”, dokonana przez ekspertów, badaczy i praktyków związanych z polską siecią Fundacji.

Praca zbiorowa, Robert Kusek, Joanna Sanetra-Szeliga (red.)

Raport Fundacji im. Anny Lindh: trendy międzykulturowe oraz przemiany społeczne w regionie eurośroziemnomorskim

wersja polska, 28 s., format 21 × 27 cm, oprawa miękka,

ISBN 978-83-63-463-16-8, projekt i opracowanie graficzne Equinox Graphics

Polskie opracowanie i wydanie wybranych artykułów zamieszczonych w *The Anna Lindh Report 2014. Intercultural Trends and Social Change in the Euro-Mediterranean Region*, a dokonujących analizy trendów międzykulturowych w regionie eurośroziemnomorskim. Publikacja zawierająca wyniki badań opinii publicznej przeprowadzonych przez Instytut Gallupa w: Albanii, Belgii, Danii, Egipcie, Hiszpanii, Irlandii, Jordanii, Maroku, Niemczech, Polsce, Tunezji, Turcji i we Włoszech, oraz analizy ekspertów (m.in. Sary Silvestri, Antoine'a Messarry oraz Claire Spencer) stanowi źródło wiedzy o regionie. Pokazuje też, w jaki sposób nastroje społeczne oraz wyznawane wartości ewoluują w społeczeństwach Unii dla Śroziemnomorza.

Marta Gaj

Galicyska kraina przygód

wersja polska, 72 s., 31 ilustracji kolorowych, format 21 × 21 cm,
oprawa miękka, ISBN 978-83-63463-24-3,
projekt i opracowanie graficzne Monika Chrabąszcz

Pierwsza książka Międzynarodowego Centrum Kultury skierowana do młodego czytelnika ukazuje ważne wydarzenia, postaci i wątki galicyjskiej rzeczywistości widziane oczami dzieci. Bohaterowie książki spotykają takie osobistości jak przysłyły prezydent Krakowa Juliusz Leo, który ujawnia im swoje marzenie o rozbudowie Krakowa; światowej sławy aktorka Helena Modrzejewska, wyjaśniająca obecność wizerunku kawki w herbie Galicji; czy badacz kultury huculskiej i malarz Seweryn Obst, który ukazuje dzieciom piękno etnicznej różnorodności Galicji. Bogato ilustrowana opowieść, wzbogacona dawnymi widokami galicyjskich miast, to propozycja zarówno dla samodzielnego czytelnika, jak i dla młodszych dzieci, poznających świat książki wraz z rodzicami. Pozycja towarzyszyła wystawie *Mit Galicji* prezentowanej w Galerii mck.

BIBLIOTEKA NAUKOWA MCK I CZYTELNI ROLANDA BERGERA

W Międzynarodowym Centrum Kultury funkcjonuje specjalistyczna biblioteka, będąca integralną częścią Instytutu Dziedzictwa Europejskiego.

Biblioteka gromadzi światową literaturę naukową poświęconą problematyce szeroko rozumianego dziedzictwa kulturowego i nowej filozofii zarządzania nim, w szczególności historii i teorii kultury, historii i tożsamości Europy Środkowej, sztuki, architektury, urbanistyki, zarządzania miastami historycznymi, ochrony zabytków, dziedzictwa kulturowego w kontekście ekonomii, etnografii i tradycji regionów Europy, mniejszości narodowych, dialogu międzykulturowego. Zasoby biblioteki stanowią doskonały warsztat naukowy zarówno dla pracowników Instytutu Dziedzictwa Europejskiego, stypendystów programu Thesaurus Poloniae, studentów studiów podyplomowych Akademii Dziedzictwa, jak też pracowników naukowych, doktorantów i studentów z uczelni krakowskich oraz z innych ośrodków naukowych z Polski i z zagranicy. Część zasobów trafiła do biblioteki jako dar kolekcji od osób fizycznych. Książki i czasopisma przekazywane są także przez instytucje współpracujące z mck. Przykładem jest między innymi prenumerata specjalistycznego czasopisma „Art Newspaper” zapewniona przez Fundację Zbiorów im. Ciechanowieckich przy Zamku Królewskim w Warszawie. Inne pozyskano w ramach wymiany wydawnictw mck z muzeami i instytucjami naukowymi w kraju i za granicą. Są to niejednokrotnie unikatowe w kraju fachowe publikacje. Wciąż wzrasta liczba instytucji, z którymi Biblioteka prowadzi stałą lub okazjonalną wymianę publikacji. Obecnie współpracujemy z prawie 80 instytucjami krajowymi i zagranicznymi.

W 2014 roku zasoby biblioteki zwiększyły się o prawie dwa tysiące publikacji, na koniec roku stan księgozbioru biblioteki wyniósł ponad 33 tysiące jednostek inwentarzowych (wydawnictw zwartych, ciągłych i czasopism, wydawnictw audiowizualnych i specjalnych).

Biblioteka działa w ramach Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego skupiającego biblioteki naukowe krakowskich uczelni oraz Bibliotekę Naukową PAU i PAN. Zbiory biblioteki są katalogowane w systemie VTLS/Virtua we współpracy z centralnym katalogiem bibliotek naukowych i akademickich NUKAT.

W bibliotece można korzystać nieodpłatnie z zasobów interdyscyplinarnej bazy JSTOR (Journal Storage) oraz innych baz, takich jak Allgemeines Künstlerlexikon Internationale Künstlerdatenbank, Belser Lexikon der Kunst- und Stilgeschichte.

Księgozbiór udostępniany jest prezencyjnie w Czytelni Rolanda Bergera, w której mieści się obecnie dwanaście multimedialnych stanowisk dla czytelników. Katalog (w systemie VTLS/VIRTUA) zbiorów biblioteki jest dostępny w internecie. W czytelni istnieje możliwość wykonania wydruków komputerowych, kserokopii materiałów, skanów i zdjęć oraz skorzystania z sieci WiFi. W 2014 roku z księgozbioru biblioteki skorzystało prawie 3,5 tysiąca czytelników. W 2015 roku biblioteka planuje zakup kolejnego modułu zintegrowanego systemu VTLS/VIRTUA – Chamo, który jest nowoczesnym interfejsem katalogu online.

W marcu 2014 roku powołana została Rada Naukowa Biblioteki, pełniąca funkcje inicjujące i doradcze w kwestiach dotyczących działalności biblioteki, jej zasobów i kierunków rozwoju. Przewodniczącym Rady jest prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, członkami są: dr Karolina Grodziska, dyrektor Biblioteki PAU i PAN w Krakowie, prof. dr hab. Andrzej Chwalba, prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski oraz prof. dr hab. Krzysztof Zamorski.

Raz w miesiącu na stronie domowej biblioteki prezentowane są wykazy nabytków, a kwartalnie przygotowywany jest newsletter informujący czytelników o bieżących wydarzeniach w bibliotece tudzież o rekomendowanych publikacjach i kolekcjach. W styczniu 2014 roku biblioteka została wyróżniona w konkursie Miejsce Przyjazne Czytaniu w Małopolsce organizowanym przez Fundację Sztuki Nowej ZNACZY SIĘ.

Anna Strzebońska

BIBLIOTEKA NAUKOWA MCK

PRACOWNIA DOKUMENTACJI

W związku ze zmianami w regulaminie organizacyjnym MCK 31 grudnia zakończyła działalność Pracownia Dokumentacji. Jednocześnie prowadzone są prace nad udostępnieniem całości zbiorów w ramach internetowego repozytorium.

Pierwszym obszarem działań Pracowni było gromadzenie, digitalizowanie i dokumentowanie bieżącej i przeszłej aktywności MCK, takiej jak zdjęcia, nagrania, druki ulotne i plakaty prezentujące dorobek Centrum, publikacje MCK oraz wybrane prace dyplomowe absolwentów studiów podyplomowych w Akademii Dziedzictwa.

Drugą płaszczyzną aktywności pracowni była kwerenda materiałów związanych z: ochroną dziedzictwa kulturowego na świecie, współpracą międzynarodową w dziedzinie kultury i dziedzictwa, uczestnictwem MCK w międzynarodowych sieciach (takich jak CIHA, RIHA, Europa Nostra, ENCATCH, CultureActionEurope), polityką kulturalną Unii Europejskiej, szczególnie z Europejskimi Stolicami Kultury, współpracą z organizacjami międzynarodowymi (takimi jak UNESCO, Rada Europy, INTACH), dialogiem międzykulturowym, zwłaszcza Eurośrodkziemnomorską Fundacją Dialogu Kultur im. Anny Lindh. Pracownia pozyskiwała, przechowywała i udostępniała raporty instytucji kultury, konwencje i karty dotyczące dziedzictwa kulturowego oraz opracowania związane z kulturą i dziedzictwem Europy Środkowej.

Z częścią materiałów dotyczących wydarzeń MCK można się nadal zapoznać na stronie internetowej panorama.mck.krakow.pl, gdzie można również zwiedzić wirtualną wystawę *Panorama dwudziestolecia MCK*.

Ewa Nosal

PRACOWNIA DOKUMENTACJI

PARTNERZY MECENASI SPONSORZY

PROMOCJA, WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI I PARTNERAMI

Aby dotrzeć do jak największej liczby odbiorców, Międzynarodowe Centrum Kultury stale prowadzi działania komunikacyjne, oparte przede wszystkim na budowaniu i umacnianiu relacji z przedstawicielami mediów, a także na współpracy z partnerami takimi jak sponsorzy i patroni medialni. W dużej mierze to dzięki nim stale zwiększa się liczba osób biorących udział w organizowanych przez mck wydarzeniach i projektach. Efektem takiej współpracy w 2014 roku była szeroka obecność w mediach, gdzie w sumie ukazało się ponad 1800 informacji na temat działalności mck. W tworzonych i wysyłanych regularnie informacjach prasowych oraz newsletterach prezentowaliśmy nie tylko wystawy, ale także międzynarodowe projekty i programy badawcze, współpracę z ważnymi instytucjami i partnerami z Europy Środkowej i ze świata.

Dbamy, aby nasze wydarzenia prezentowane były zarówno w wydawanych przez nas dwumiesięcznych programach, drukach ulotnych, na plakatach, jak też na nośnikach reklamy zewnętrznej, takich jak citylighty, flagi na Rynku Głównym, słupy reklamowe. Po Krakowie jeździły również tramwaje reklamujące wystawę *Mit Galicji*. Wystawa promowana była ponadto podczas popularnych imprez kulinarnych, takich jak Targi Śniadaniowe czy Najedzeni Fest, gdzie organizowaliśmy galicyjskie warsztaty, quizy i konkursy. Informacje o działalności mck obecne były w prasie lokalnej i ogólnopolskiej, na antenie rozgłośni radiowych oraz na portalach horyzontalnych, takich jak Onet, Wirtualna Polska czy Interia, a także tych zajmujących się tematyką kulturalną, miejską, edukacyjną, historyczną. Podobnie jak w latach ubiegłych również w 2014 roku przygotowaliśmy kilkustronicowe dodatki do gazet, w których prezentowaliśmy nasze wystawy, umieszczając każdą z nich w szerokim kontekście.

Chcemy, aby nasze wystawy, spotkania i warsztaty mogły stać się udziałem jak najszerzej grupy odbiorców, dlatego chętnie angażujemy się w programy, mające różnym grupom społecznym ułatwić do nich dostęp. W roku 2014 dołączyliśmy do instytucji honorujących Kartę Dużej Rodziny.

Najbardziej interesujące materiały filmowe rejestrujące wydarzenia w mck zamieszczamy w naszym kanale na YouTube (mckkrk) oraz na portalach promujących kulturę. Informacje o wystawach emitowała telewizja lokalna, gościły także w programach ogólnopolskich, w tym w tvp Kultura i tvp Polonia. Zwiastuny wydarzeń mck pokazywane były na ekranach w środkach komunikacji publicznej w Krakowie i w Łodzi oraz na ekranach ledowych w centrum miasta.

Chętnie wykorzystujemy również nowe media, nasze posty na profilu mck na Facebooku polubiło już ponad 11 tysięcy osób. Stale rośnie grupa śledząca nasze wpisy na anglojęzycznym Twitterze; wystawa *Mit Galicji* wzbogacona została wieloma ciekawymi zdjęciami i informacjami zamieszczanymi w internecie (mitgalicji.tumblr.com; pinterest.com/okmck).

Pracownicy mck są często zapraszani przez media do eksperckich analiz w wielu istotnych współcześnie tematach – od urbanistyki, regionu Europy Środkowej czy sztuki po tak dziś ważny dla kultury fundraising.

Jest już tradycją, że okazją do wyrażenia wdzięczności za współpracę w 2014 roku jest noworoczne spotkanie naszych Partnerów i Przyjaciół, które odbyło się

Dr Jan Pamuła, prezes Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków-Balice, i prof. Jacek Purchla

Promocja wizualna wystawy *Władcy snów*. Symbolizm na ziemiach czeskich 1880–1914

Promocja wizualna konferencji *Narody i stereotypy* dwadzieścia pięć lat później. Nowe granice, nowe horyzonty

Promocja wizualna wystawy *Mit Galicji*

Promocja wizualna wystawy *Mit Galicji*

Cyklista na Plantach promujący wystawę *Mit Galicji*

Promocja wizualna wystawy *Mit Galicji*

Promocja wizualna wystawy *Mit Galicji*

30 stycznia 2015 roku. Zgromadziło ono przedstawicieli władz regionu i miasta, korpusu dyplomatycznego i instytucji, osobistości ze środowiska kultury, nauki, patronów medialnych oraz mecenasów i sponsorów, których wsparcie pomogło zrealizować na wysokim poziomie merytorycznym i artystycznym program mck. Profesor Jacek Purchla wręczył pamiątkowe dyplomy dr. Janowi Pamule, prezesowi Międzynarodowego Portu Lotniczego Kraków-Balice; Ewie Lewek, prezes Krakowskiego Kredensu; Jerzemu Krogulcowi, prezesowi Warimpex Polska; Andrzejowi Świerczyńskiemu, prezesowi MPK SA w Krakowie; oraz Tadeuszowi Trzmielowi, zastępcy prezydenta Miasta Krakowa.

Edyta Gajewska
OŚRODEK KOMUNIKACJI

Joanna Hojda-Pepaś
STANOWISKO DS. POZYSKIWANIA ŚRODKÓW

MECENASI, SPONSORZY I PARTNERZY MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

STYCZEŃ – GRUDZIEŃ 2014

Partnerzy

Alfried Krupp Wissenschaftskolleg, Greifswald
Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze
Andel's Hotel Cracow
Austriackie Forum Kultury
Arbor vitae
AMS
Bar Studio
Bright Junior Media „CzuCzu”
CA Visual Com
Canson
Centrum Kultury i Języka Rosyjskiego Uniwersytetu Pedagogicznego
w Krakowie
Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia w Warszawie
Centrum Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym im. Gyuli Forstera
Chocola Aleksandra Pronobis-Adamczyk
Czeskie Centrum w Warszawie
DYNA-TRANS Władysław Dyna
European Network of Cultural Administration Training Centers (ENCATC)
Eurośródziemnomorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh
Fundacja Bęc Zmiana
Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy
Fundacja Międzynarodowe Centrum Kultury
Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej
Funky Donkey Cafe
Galeria Morawska, Brno
Gmina Miejska Kraków
Hamelin Polska
The Heritage Alliance Europa Nostra
Heritage Europe-EAHTR (European Association of Historic Towns and Regions)
Holiday Inn Kraków City Center
Hotel Polski Pod Białym Orłem
ICOMOS Hungary
Instytut Adama Mickiewicza
Instytut Słowacki w Warszawie
Instytut Sztuki Słowackiej Akademii Nauk
International Association of Research Institutes in the History of Art (RIHA)

Krakow Airport
 Krakowski Kredens Tradycja Galicyjska SA
 Krakowskie Biuro Festiwalowe
 Kraków Miasto Literatury
 Konsulat Republiki Austrii w Krakowie
 Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego
 w Krakowie
 Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA w Krakowie
 Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija Lichaczowa,
 Petersburg
 Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP
 Ministerstwo Kultury Republiki Czeskiej
 Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP
 Monuments Board of the Slovak Republic
 Muzeum Narodowe w Krakowie
 Muzeum Narodowe w Warszawie
 Muzeum Sztuki w Ołomuńcu
 Państwowe Muzeum Historii Politycznej Rosji, Petersburg
 Państwowe Muzeum Historii Sankt Petersburga
 Polski Instytut Kultury w Londynie
 The Raymond Lemaire International Centre for Conservation (KU Leuven)
 Restauracja Chimera
 SLOLIA, Centre for Information on Literature in Bratislava
 Szkoła Wizażu i Stylizacji „Artystyczna Alternatywa”
 Teatr „Bagatela” im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego
 Tokyo University of Foreign Studies
 Uniwersytet Jagielloński
 Warimpex Polska sp. z o.o.
 Wien Museum
 Winnica Krakow.pl
 Żywiec Zdrój SA

Patroni medialni / Media patrons

AHICE	„The Krakow Post”
„Art&Business”	Polski Portal Kultury O.pl
czasdzieci.pl	Polskie Radio Program 2
e-krakow.com	Radio Kraków Małopolska
„Gazeta Wyborcza”	Telewizja M
„Herito”	TVP Kraków
Interia	TVP Kultura
„In Your Pocket”	„Tygodnik Powszechny”
Local Life Krakow	www.Krakow.pl
„Karnet”	

ANEKS

RADA PROGRAMOWA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

KADENCJA 2014–2017

Andrzej Rottermund – przewodniczący

Jerzy Bahr

Antoni Bartosz

Andrzej Chwalba

Jerzy Hausner

Paweł Jaskanis

Adolf Juzwenko

Csaba Kiss

Maria Poprzęcka

Mykoła Riabczuk

Janusz Sepioł

Monika Smoleń

Robert Traba

Magda Vášáryová

Andrzej Wajda

Rada Programowa MCK

STRATEGIA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

NA LATA 2013–2020 (WYCIĄG)

W 2013 roku Rada Programowa Międzynarodowego Centrum Kultury przyjęła wypracowaną przez zespół mck Strategię na lata 2013–2020. Jest to dokument, który w sposób precyzyjny określa misję i wizję instytucji, wytycza cele i określa sposoby ich realizacji, a także definiuje miejsce mck w krajobrazie polskich i zagranicznych instytucji kultury.

WIZJA, MISJA I CELE STRATEGICZNE

Wizja, czyli do czego dążymy

Kultura jako katalizator dialogu w Europie Środkowej.

Misja, czyli czym jesteśmy

Centrum międzynarodowego dialogu i interdyscyplinarnych badań nad kulturą i dziedzictwem w Europie i w świecie.

Cele strategiczne

1. Wzmacnianie pozycji Polski jako aktywnego uczestnika międzynarodowej debaty w sprawach kultury i dziedzictwa.
2. Budowanie wizerunku Polski jako promotora współpracy kulturalnej w Europie Środkowej.
3. Rozwijanie nowoczesnej, sprawnie zarządzanej instytucji.

ZAKRES TEMATYCZNY (FRAGMENT DOKUMENTU PROGRAMOWEGO)

- Teoria, filozofia i zarządzanie dziedzictwem. Pamięć. Tożsamość.
- Przestrzeń kulturowa, sztuka i dziedzictwo Europy Środkowej i Wschodniej.
- Dialog międzykulturowy.
- Miasto jako zwierciadło cywilizacji, laboratorium kreatywności, katalizator zmiany.
- Polityka kulturalna i ekonomika kultury.

mck ma charakter think tanku, który swoją misję realizuje poprzez połączenie niezależności badawczo-analitycznej z tworzeniem oferty kulturalnej o różnych formach (m.in. publikacje, wystawy, warsztaty, działalność edukacyjna). Daje to unikalny efekt synergii, pozwalający nie tylko na szerokie upowszechnienie wyników podejmowanych badań, ale też pokazanie w praktyce, jak wynikające z nich rekomendacje można implementować w instytucji publicznej, przyczyniając się do budowy nowoczesnego, uczestniczącego i świadomego społeczeństwa XXI wieku.

Działania MCK wyrastają z przekonania, że rolę Polski – jako dużego środkowoeuropejskiego państwa – winno być inicjowanie i kreowanie międzynarodowej debaty o dziedzictwie i kulturowych wyzwaniach współczesności. Jednocześnie działalność MCK ma być głosem Europy Środkowej i Wschodniej w skali globalnej – stąd współpraca z pozostałymi państwami Europy i innych kontynentów. MCK staje się tu podwójnym narzędziem – z jednej strony ma za zadanie, jako polski lider w regionie, twórczo na niego oddziaływać. Z drugiej zaś – reprezentując region, ma budować obraz Polski w świecie. Centrum – swoisty inkubator idei – winno być eksporterem polskiej myśli intelektualnej w regionie i w świecie. Ważne jest także, aby element konkurencyjności państw (nieodłączny w gospodarce czy w polityce) zrównoważyć aspektem partnerskim, możliwym do najlepszego urzeczywistnienia we współpracy kulturalnej. Takie nastawienie sprzyja formowaniu myślenia Polaków o ich sąsiadach jako o partnerach (co istotne także dla procesu pojednania z sąsiadami jako warunku sukcesu na arenie międzynarodowej), a zarazem ugruntowuje w nich poczucie, że Polska działa we wspólnym interesie. Specjalistyczna wiedza w zakresie kultury XX wieku w Europie Środkowej i Wschodniej, jaką dysponuje MCK, jest kluczowa do budowy dobrych relacji z sąsiadami. Bez znajomości doświadczenia XX wieku nie jest możliwe zrozumienie stereotypów, postaw i uprzedzeń warunkujących zachowania i reakcje sąsiadów. Rzetelna wiedza i wydobycie wspólnoty tego doświadczenia pozwalają natomiast uczynić je płaszczyzną sprzyjającą dialogowi i gruntem do pomyślnego spotkania. Na tym polega waga partnerskich projektów kulturalnych realizowanych przez MCK.

Warto dodać, że widzenie przeszłości w perspektywie dzisiejszych wyzwań i w perspektywie projektowanej przyszłości streszcza się w pojęciu dziedzictwa, które w MCK poddawane jest wielostronnej refleksji. Przy czym o ile dziedzictwo wieków wcześniejszych zostało należycie rozpoznane – w pewien sposób jest więc oczywiste – o tyle to, co pozostawił wiek XX, w aspekcie materialnym i niematerialnym, wymaga dopiero refleksji, oceny i wynikającej z nich ochrony, słowem – sformułowania i wcielenia w życie zupełnie nowego podejścia. Takie przeświadczenie jest fundamentem misji i działania MCK.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

DYREKCJA

Dyrektor

Jacek Purchla

Zastępca Dyrektora ds. Programowych

Agata Wąsowska-Pawlik

Zastępca Dyrektora ds. Organizacyjnych

Anna Gawron

Zastępca Dyrektora ds. Administracyjnych (do v)

Pełnomocnik Dyrektora (od v1)

Ryszard Błachut

Główna Księgowa

Maria Biel

ZESPÓŁ

Instytut Dziedzictwa Europejskiego

Krzysztof Broński (Kierownik), Beata Nykiel (Zastępca Kierownika)

Karolina Grabarczyk-Chochółek (od v11), Anna Kępińska, Żanna Komar,

Joanna Sanetra-Szeliga

Biblioteka Naukowa mck i Czytelnia Rolanda Bergera: Magdalena Spyрка,

Anna Strzebońska (do 1), Teresa Stupnicka-Kępińska (do x),

Dorota Witczak (od v)

Ośrodek Wystaw

Regina Pytlik (Kierownik)

Agnieszka Adamczak, Marta Gaj, Karolina Grabarczyk-Chochółek (do v1),

Helena Postawka-Lech, Monika Rydiger, Anna Stec, Anna Śliwa, Natalia Żak

Wydawnictwo mck

Łukasz Galusek (Kierownik)

Agnieszka Antos, Marcin Biernat, Wojciech Chitra, Marzena Daszewska,

Magdalena Link-Lenczowska, Magdalena Petryna

Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa

Michał Wiśniewski (Kierownik)

Anna Depowska, Barbara Szyper (do 1), Ewa Wojtoń

Ośrodek Komunikacji

Katarzyna Jagodzińska (Kierownik)

Monika Chrabąszcz, Ewa Czarnecka, Edyta Gajewska,

Miranda Jędrzejowska (do v), Julita Kwaśniak (od vii)

Biuro Organizacyjne

Barbara Bańka (Kierownik)

Anna Jakubiak, Barbara Kołacz, Ewa Nosal (Pracownia Dokumentacji),

Jolanta Szymanek (Archiwum)

Biuro Administracji

Piotr Bąk (Kierownik)

Zbigniew Bednarz, Elżbieta Hajdas, Roman Kawalec, Daniel

Krawczyk, Marek Krawczyk, Antoni Michalik, Janusz Ogonowski

(Koordynator ds. Zespołu Konferencyjnego), Grażyna Sanak,

Sylvia Żmuda-Żelazny

Biuro Finansowo-Księgowe

Marzena Krawczyk, Barbara Sendor

Stanowisko ds. Zamówień Publicznych

Alina Drozd

Stanowisko ds. Pozyskiwania Środków

Joanna Hojda-Pepaś

STATUT MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ZAŁĄCZNIK DO ZARZĄDZENIA MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO Z DNIA 6 WRZEŚNIA 2007

ROZDZIAŁ I • POSTANOWIENIA OGÓLNE

- § 1** Międzynarodowe Centrum Kultury, zwane dalej „Centrum”, jest państwową instytucją kultury działającą w szczególności na podstawie:
- 1) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (DzU z 2002 r., nr 13, poz. 123, z późn. zm., zwanej dalej „ustawą”;
  - 2) zarządzenia nr 11 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie utworzenia Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, zmienionego zarządzeniem nr 18 z dnia 6 lipca 1992 r. oraz zarządzeniem nr 27 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 18 maja 1995 r.;
  - 3) niniejszego statutu.
- § 2**
1. Siedzibą Centrum jest miasto Kraków.
  2. Terenem działania Centrum jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zagranica.
- § 3** Centrum podlega ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanemu dalej „Ministrem”.

ROZDZIAŁ II • CELE I ZADANIA

- § 4** Centrum jest instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym.
- § 5** Celem działania Centrum jest wspieranie współpracy oraz integracji kulturalnej Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego poprzez:
- 1) prowadzenie badań i studiów nad dziedzictwem europejskim ze szczególnym uwzględnieniem:
    - a) przestrzeni kulturowej Europy Środkowej i Wschodniej,
    - b) zjawiska wielokulturowości i przenikania kultur,
    - c) polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą,
    - d) zarządzania dziedzictwem;

* Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w DzU z 2002 r., nr 41, poz. 364, z 2003 r., nr 96, poz. 874, nr 162, poz. 1568, i nr 213, poz. 2081, z 2004 r., nr 11, poz. 96, i nr 261, poz. 2598, z 2005 r., nr 131, poz. 1091, nr 132, poz. 1111, oraz z 2006 r., nr 227, poz. 1658.

- 2) edukację na rzecz Europy, prowadzoną w ramach tematyki obejmującej zakres działalności Centrum;
- 3) działalność promocyjną i informacyjną dotyczącą wszelkich dziedzin kultury europejskiej.

---

§ 6 Do zadań Centrum należą w szczególności:

- 1) organizowanie i udział w badaniach naukowych w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz propagowanie ich wyników;
- 2) inspirowanie współpracy instytucji o charakterze naukowym i kulturalnym w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego Polski i Europy;
- 3) organizowanie wystaw w galerii własnej i innych miejscach w kraju i za granicą;
- 4) organizowanie i realizowanie programów edukacyjnych, a zwłaszcza Akademii Dziedzictwa;
- 5) działalność wydawnicza i prowadzenie specjalistycznej biblioteki;
- 6) zbieranie, dokumentowanie i upowszechnianie informacji dotyczących dziedzictwa kulturowego Polski i Europy.

ROZDZIAŁ III • ZARZĄDZANIE I ORGANIZACJA

-
- § 7**
1. Działalnością Centrum kieruje dyrektor powoływany i odwoływany przez Ministra.
  2. Zastępców dyrektora powołuje i odwołuje dyrektor.

-
- § 8** Do obowiązków dyrektora Centrum należy w szczególności:
- 1) kierowanie pracami Centrum oraz nadzór nad majątkiem przekazanym mu w zarząd;
  - 2) decydowanie o celowości wydatków i zarządzanie wypłat w ramach zatwierdzonego budżetu;
  - 3) decydowanie o przyjmowaniu zapisów i darowizn oraz przyjmowaniu i przekazywaniu depozytów;
  - 4) zawieranie umów o pracę, umów zlecenia i umów o dzieło oraz decydowanie w sprawach osobowych;
  - 5) reprezentowanie Centrum na zewnątrz.

-
- § 9**
1. W skład Centrum wchodzi następujące komórki organizacyjne:
    - 1) Biuro Organizacyjne;
    - 2) Biuro Administracji;
    - 3) Biuro Finansowo-Księgowe;
    - 4) Instytut Dziedzictwa Europejskiego;
    - 5) Ośrodek Wystaw i Wydawnictw;
    - 6) Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa;
    - 7) Ośrodek Strategii i Komunikacji.
  2. Dyrektor Centrum może tworzyć, łączyć, dzielić i likwidować komórki organizacyjne Centrum.

§ 10

1. Organizację wewnętrzną Centrum, w tym szczegółowy zakres działania komórek organizacyjnych oraz podział kompetencji między dyrektorem Centrum i zastępcami dyrektora, określa regulamin organizacyjny nadany przez dyrektora Centrum, z zastrzeżeniem art. 13 ust. 3 ustawy.
2. Zmiany regulaminu organizacyjnego dokonywane są w trybie określonym w ust. 1.

ROZDZIAŁ IV • RADA PROGRAMOWA

§ 11

1. W Centrum działa Rada Programowa, zwana dalej „Radą”, jako organ doradczy i opiniodawczy dyrektora Centrum.
2. W skład Rady wchodzi od 10 do 15 członków (w tym delegowany przez Ministra jego przedstawiciel), powoływanych i odwoływanych przez dyrektora Centrum spośród:
  - 1) autorytetów w zakresie sztuki, dziedzictwa kulturowego i jego ochrony;
  - 2) krytyków sztuki, historyków sztuki i mecenasów kultury.

§ 12

1. Kadencja Rady trwa trzy lata.
2. Do zadań Rady należy opiniowanie i wnioskowanie w sprawach związanych z całokształtem działalności Centrum.
3. Pracami Rady kieruje przewodniczący wybrany przez członków Rady.
4. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady przynajmniej raz w roku.
5. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.
6. Obsługę Rady prowadzi przedstawiciel Centrum wskazany przez dyrektora.

ROZDZIAŁ V • MAJĄTEK I FINANSE

§ 13

1. Centrum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
2. Działalność Centrum finansowana jest z dotacji budżetowych, z dochodów własnych uzyskiwanych z działalności statutowej, dobrowolnych wpłat, zapisów osób prawnych i fizycznych, a także z innych źródeł.
3. Podstawą gospodarki finansowej Centrum jest roczny plan finansowy ustalony przez dyrektora.
4. Dyrektor Centrum zapewnia terminowe sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego, obligatoryjnie jego zbadanie przez biegłego rewidenta i przedłożenie go do zatwierdzenia Ministrowi.

- § 14**
1. Do składania w imieniu Centrum oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych konieczne jest współdziałanie dwóch upoważnionych osób.
  2. Osobami upoważnionymi są: dyrektor Centrum, zastępca dyrektora, główny księgowy oraz upoważnieni pisemnie przez dyrektora Centrum pełnomocnicy.
  3. Dyrektor może upoważnić określone osoby do dokonywania innych niż wymienione w ust. 1 czynności prawnych w imieniu Centrum, określając każdorazowo zakres pełnomocnictwa.

- § 15**
1. W celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6 Centrum może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą według zasad określonych w obowiązujących przepisach, o ile działalność ta nie spowoduje ograniczenia przedmiotu działalności Centrum, określonego w § 5 i 6.
  2. Dochód z działalności gospodarczej Centrum może być wykorzystywany wyłącznie w celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6.

ROZDZIAŁ VI • POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- § 16**
1. Centrum podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Ministra.
  2. Centrum rozpoczyna działalność i uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru.

- § 17**
- Zmiany w statucie mogą być dokonywane w trybie określonym dla jego nadania.

© Copyright by Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2015

REDAKTOR

Jacek Purchla

OPRACOWANIE TEKSTÓW

Łukasz Galusek

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE I PROJEKT OKŁADKI

Kuba Sowiński (Biuro Szeryfy)

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

KOREKTA

Anastazja Oleśkiewicz

AUTORZY ZDJĘĆ

Ilona Ampapová, Monika Chrabąszcz, Edyta Gajewska, Łukasz Galusek,
Lothar Kornblum, Stanisław Markowski, Paweł Mazur, Michał Ramus,
Klaudyna Schubert, Natalia Wiernik, Michał Wiśniewski, Ewa Wojtoń

DRUK I OPRAWA

Drukarnia Skleniarz

WYDAWCA

Międzynarodowe Centrum Kultury

31-008 Kraków, Rynek Główny 25

tel.: 12 42 42 811

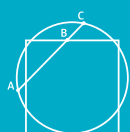
faks: 12 42 18 571, 12 42 17 844

e-mail: sekretariat@mck.krakow.pl

www.mck.krakow.pl

ISSN 1230-2597

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Rynek Główny 25
31-008 Kraków
www.mck.krakow.pl